

BOSNA I HERCEGOVINA

februar/veljača 2018.

IZVJEŠTAJ OSOBLJA O KONSULTACIJAMA PREMA ČLANU IV ZA 2017. GODINU, PRVOM PREGLEDU PO OSNOVU PROŠIRENOG ARANŽMANA, ZAHTJEVU ZA PRODUŽENJE ARANŽMANA, PROMJENI DINAMIKE POVLAČENJA SREDSTAVA I ODUSTAJANJU OD KRITERIJUMA IZVRŠENJA—SAOPŠTENJE ZA MEDIJE; IZVJEŠTAJ OSOBLJA; I IZJAVA IZVRŠNOG DIREKTORA ZA BOSNU I HERCEGOVINU

U kontekstu konsultacija prema članu IV za 2017., prvog pregleda po osnovu proširenog aranžmana, zahtjeva za produženje aranžmana, promjene dinamike povlačenja sredstava i odustajanja od kriterijuma izvršenja, sljedeći dokumenti se objavljuju i uključeni su u ovaj paket:

- **Saopštenje za medije** uključujući i izjavu predsjedavajućeg Izvršnog odbora.
- **Saopštenje za medije** sa rezimeom gledišta Izvršnog odbora koja su izražena tokom sastanka 09. 02. 2018. na kojem je razmatran izvještaj osoblja i kojim su zaključene konsultacije prema članu IV sa Bosnom i Hercegovinom.
- **Izveštaj osoblja** koji je pripremio tim osoblja MMF-a za razmatranje na Izvršnom odboru 09. 02. 2018., nakon razgovora koji su zaključeni 22. 12. 2017. godine sa predstavnicima vlasti Bosne i Hercegovine o ekonomskim dešavanjima i politikama. Na osnovu informacija koje su bile na raspolaganju u vrijeme ovih razgovora, izvještaj osoblja je završen 29. 01. 2018. godine.
- **Informativni dodatak** koji je pripremila osoblje MMF-a.
- **Izjava izvršnog direktora** za Bosnu i Hercegovinu.

Dokumenti navedeni u donjem tekstu će se odvojeno objaviti.

Pismo namjere koje su predstavnici vlasti u Bosni i Hercegovini dostavili MMF-u*

Tehnički memorandum o razumijevanju*

*Također uključeno u Izveštaj osoblja

Politika transparentnosti MMF-a dozvoljava brisanje informacija koje su tržišno-osjetljive i prijevremeno otkrivanje namjera organa vlasti u pogledu politika u objavljenim izvještajima osoblja i drugim dokumentima.

Primjerak ovog izvještaja se može zatražiti od

International Monetary Fund • Publication Services
PO Box 92780 • Washington, D.C. 20090
Telephone: (202) 623-7430 • Fax: (202) 623-7201
E-mail: publications@imf.org Web: <http://www.imf.org>
cijena: \$18.00 po štampanoj verziji

International Monetary Fund
Washington, D.C.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

Saopštenje za medije br. 18/46
DOSTUPNO ODMAH
13. 02. 2018.

Međunarodni monetarni fond
700 19 Street, NW
Washington, D.C. 20431 USA

Izvršni odbor MMMF-a zavljučio konsultacije prema članu IV za 2017. godinu sa Bosnom i Hercegovinom

Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) je 09. 02. 2018. godine zaključio konsultacije prema članu IV¹ sa Bosnom i Hercegovinom.

Makroekonomski uvjeti u Bosni i Hercegovini su ostali stabilni. BiH je u proteklm godinama ostvarila napredak u smanjivanju unutrašnjih i vanjskih debalansa, zahvaljujući opreznj fiskalnoj poziciji i snažnom monetarnom uporištu koje je obezbijedio aranžman valutnog odbora. Međutim, otvaranje novih radnih mjesta je bilo limitirano, nezaposlenost je ostala na visokom nivou, posebno među mladima a približavanje nivou dohotka u zemljama EU je zaustavljeno.

Fiskalna stabilnost je održana, uglavnom kroz kontinuirano limitiranje tekuće potrošnje vlada. Napredak u pogledu unapređenja budžetske strukture je ograničen a reforme preduzeća u državnom vlasništvu nisu se odvijale kako je predviđeno. Iako je nivo tekuće potrošnje gledano u udjelu u BDP-u smanjen, kapitalna potrošnja nije rasla predviđenim tempom, u velikoj mjeri zbog finansijskih ograničenja. Vlasti su poduzele mjere za jačanje i očuvanje finansijske stabilnosti, uključujući kroz modernizaciju legislative bankarskog sektora i rješavanje slabosti banaka na koje su ukazale kontrole kvaliteta aktive istih.

Vlasti su takođe ostvarile određeni napredak u unapređenju poslovnog okruženja i funkcionisanja tržišta rada. Ipak, institucionalne slabosti te slaba pokrivenost i kvalitet javne infrastrukture i dalje ostaje ključni faktor koji podriva razvoj privatnog sektora i strana ulaganja. Nedavno povećanje akciza na gorivo će olakšati provođenje ključnih infrastrukturnih projekata.

---

¹ Prema članu IV Statuta MMF-a, MMF održava bilateralne konsultacije sa članicama, obično jednom godišnje. Osoblje posjećuje zemlju, prikuplja ekonomske i finansijske podatke i razgovara sa zvaničnicima zemlje o ekonomskim dešavanjima i politikama. Po povratku u sjedište, osoblje priprema izvještaj koji čini osnovu za razgovore na Izvršnom odboru.

Ocjena Izvršnog odbora²

Izvršni direktori se slažu sa porukom navedenom u ocjeni osoblja. Pohvalili su organe vlasti za napredak ostavren u okviru EFF-a koji doprinosi makroekonomskoj i finansijskoj stabilnosti. Međutim, direktori su istakli da su i dalje prisutni značajni izazovi i rizici. Naglasili su da je snažna opredjeljenost u pogledu ciljeva programa od ključnog značaja za povećanja broja novih radnih mjesta, poticanje rasta i približavanje nivou dohotka u zemljama Evropske unije.

Direktori pozdravljaju ostvareni napredak u jačanju poslovnog okruženja i reformiranju tržišta rada. Istakli su potrebu za snažnijim reformama kako bi se riješile postojeće slabosti. Naglasili su da prioritet treba dati unapređenju materijalne infrastrukture, smanjenju fiskalnog i administrativnog opterećenja za preduzeća, daljim reformama tržišta rada i unapređenju upravljanja preduzećima u državnom vlasništvu i jačanja konkurentnosti.

Direktori su pozdravili napore koje organi vlasti ulažu da bi održali opreznu fiskalnu poziciju. Ohrabrio ih je plan povećanja javnih investicija, te su naglasili da fiskalna politika treba nastaviti da se fokusira na dalje smanjenje tekuće potrošnje i održivo povećanje kapitalnih ulaganja koja stimuliraju rast. Naglasili su važnost jačanja okvira za upravljanje javnim finansijama da bi se ublažili fiskalni rizici i složili se da su potrebne odlučne mjere da bi se riješio problem neizmirenih obaveza u javnom sektoru.

Direktori su pohvalili organe vlasti za napredak ostvaren u modernizaciji i usaglašavanju zakona u sektoru bankarstva. Potcrtali su potrebu za kontinuiranim naporima u očuvanju finansijske stabilnosti i unapređenje regulatornog okvira. U tom kontekstu, direktori apeliraju da se što prije donese novi zakon o osiguranju depozita. Također su potcrtali potrebu reformiranja razvojnih banaka.

---

² Po zaključenju diskusije, Direktor, kao predsjedavajući Odbora, rezimira gledišta izvršnih direktora, a rezime se dostavlja vlastima zemlje. Objašnjenje kvalifikacija koje su korištene u rezimeu se može potražiti na:

<http://www.imf.org/external/np/sec/misc/qualifiers.htm>.

Bosna i Hercegovina: Odabrani ekonomski indikatori

	2014	2015	2016	2017	2018
				Proj.	
Nominal GDP (KM million)	27,304	28,586	29,899	31,283	32,795
Gross national saving (in percent of GDP)	10.4	10.3	10.9	11.0	11.8
Gross investment (in percent of GDP)	17.8	15.9	16.0	16.3	17.7
		(Percent change)			
Real GDP	1.1	3.1	3.2	2.7	3.2
CPI (period average)	-0.9	-1.0	-1.1	1.7	1.6
Money and credit (end of period)					
Broad money	7.3	8.0	8.3	8.6	9.4
Credit to the private sector	1.8	2.6	3.7	6.0	6.3
		(In percent of GDP)			
Operations of the general government					
Revenue	43.4	43.2	42.7	43.5	43.9
<i>Of which: grants</i>	1.0	0.8	0.7	0.7	0.7
Expenditure	46.3	43.4	42.3	41.4	42.6
<i>Of which: investment expenditure</i>	5.3	3.6	3.8	3.9	5.5
Net lending	-2.9	-0.2	0.3	2.1	1.2
Net lending, excluding interest payment	-2.1	0.6	1.2	3.0	2.1
Total public debt	45.0	45.5	43.7	40.5	38.9
Domestic public debt	14.9	15.1	14.4	13.3	11.7
External public debt	30.1	30.4	29.4	27.2	27.1
		(In millions of euros)			
Balance of payments					
Exports of goods and services	4,754	5,056	5,372	6,208	6,581
Imports of goods and services	7,927	7,801	7,993	8,935	9,516
Current transfers, net	2,029	1,825	1,826	1,876	1,946
Current account balance	-1,033	-826	-776	-834	-997
(In percent of GDP)	-7.4	-5.7	-5.1	-5.2	-5.9
Foreign direct investment (+ =inflow)	400.8	248.9	240.5	351.4	365.6
(In percent of GDP)	2.9	1.7	1.6	2.2	2.2
Gross official reserves	4,013	4,413	4,886	5,288	5,739
(In months of imports)	6.2	6.6	6.6	6.7	6.8
(In percent of monetary base)	112.1	113.3	113.9	115.7	116.1
External debt, percent of GDP	63.7	62.9	63.8	61.1	61.0

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

Saopštenje za medije br. 18/43
DOSTUPNO ODMAH
09. 02. 2018.

Međunarodni monetarni fond
700 19 Street, NW
Washington, D.C. 20431 USA

Izvršni odbor MMF-a zaključio konsultacije po članu IV za 2017. i prvi pregled EFF-a za Bosnu i Hercegovinu

Danas je Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) zaključio prvi pregled ekonomskog učinka Bosne i Hercegovine (BiH) u okviru Proširenog aranžmana (Extended Fund Facility - EFF). Zaključenjem pregleda, BiH je u okviru EFF-a dobila na raspolaganje iznos od 63,4 miliona SDR (oko 74,6 miliona Eura), čime ukupni iznos do sada doznačenih sredstava iznosi 126,8 miliona SDR (149,3 miliona Eura).

Takođe, danas je Izvršni odbor zaključio konsultacije po članu IV za 2017. Saopštenje za medije u tom pogledu će biti izdato posebno.

Izvršni odbor je odobrio trogodišnji aranžman u okviru EFF-a za BiH 07. 09. 2016. u iznosu od 443,042 miliona SDR (oko 533,3 miliona Eura u vrijeme kada je aranžman odobren) (vidi [Press Release No. 16/396](#)).

Nakon diskusije Izvršnog odbora, Tao Zhang, Zamjenik direktora i Vršilac dužnosti predsjedavajućeg Odbora, dao je sljedeću izjavu:

„Bosna i Hercegovina je u posljednjih nekoliko godina nastavila ostvarivati napredak u smanjenju unutrašnjeg i vanjskog debalansa. Vlasti su također provele ekonomske politike i strukturalne reforme u sklopu programa koji podržava MMF, uključujući i održavanje fiskalne discipline, očuvanje finansijske stabilnosti i unapređenje poslovnog okruženja. Važno je da vlasti nastave sa naporima u smislu jačanja potencijala za rast i rješavanja strukturalnih slabosti, uz održavanje ekonomske i finansijske stabilnosti.

Došlo je do napretka u provođenju strukturalnih reformi, uključujući i harmonizaciju poreznih zakona između entiteta i unapređenje korporativnog upravljanja u preduzećima u državnom vlasništvu. Očekuje se da će nedavno povećanje akciza na gorivo deblokirati vanjsko finansiranje za značajne investicije u infrastrukturu koje će potaći rast. U narednom periodu, vlasti trebaju nastaviti sa naporima na unapređenju poslovnog okruženja reformiranjem tržišta rada i smanjenjem parafiskalnih nameta.

Budžeti za 2018. godinu predviđaju kontinuirano smanjenje ukupne potrošnje na plate u odnosu na BDP putem generalnog zamrzavanja plata i ograničenja u zapošljavanju. Na vlasti se apelira da nastave sa reformama u vezi zaposlenih u javnom sektoru, uključujući i putem funkcionalnih pregleda. Uštede ostvarene na ukupnoj potrošnji za plate treba usmjeriti prema

kapitalnim izdacima koji potiču rast. Rješavanje pitanja neizmirenih obaveza u javnom sektoru je ključno za ublažavanje potencijalnih fiskalnih rizika, i odmah treba početi sa reformama putem kojih će se smanjiti akumuliranje neizmirenih obaveza.

Sektor bankarstva je i dalje uglavnom stabilan, ali i dalje postoje određene slabosti i neophodno je biti na oprezu. Ostvaren je hvalevrijedan napredak u modernizaciji pravnog i regulatornog okvira za finansijski sektor putem usvajanja novih zakona o bankama i izmjena i dopuna zakona o agencijama za bankarstvo. Treba što prije donijeti novi zakon o osiguranju depozita. Potrebni su kontinuirani naponi u smislu unapređenja koordinacije, saradnje i razmjene informacija među različitim organima koji su nadležni za finansijski sektor da bi se očuvala stabilnost finansijskog sektora.“

BOSNA I HERCEGOVINA

29. januar/siječanj
2018. godine

IZVJEŠTAJ OSOBLJA O KONSULTACIJAMA PREMA ČLANU IV ZA 2017. GODINU, PRVOM PREGLEDU PO OSNOVU PROŠIRENOG ARANŽMANA, ZAHTJEVU ZA PRODUŽENJE ARANŽMANA, PROMJENI DINAMIKE POVLAČENJA SREDSTAVA I ODUSTAJANJU OD KRITERIJUMA IZVRŠENJA

KRATAK PREGLED DOKUMENTA

Makroekonomske prilike u Bosni i Hercegovini (BiH) su stabilne, ali je rast nedovoljan da bi došlo do smanjenja nezaposlenosti i postizanja konvergencije prihoda sa EU. Posljednjih godina, došlo je do smanjenja unutrašnjih i vanjskih neravnoteža. Privredna aktivnost počela je da se oporavlja sa preokretom situacije u Evropi, a očekuje se da će srednjoročno i dalje rasti, vođena investicijama u javnu infrastrukturu i realizacijom strukturalnih reformi. Otvaranje novih radnih mjesta je ključ za smanjenje visoke stope nezaposlenosti i postizanje konvergencije prihoda sa Evropskom unijom. Domaća politika predstavlja negativan rizik, dok su eksterni rizici uravnoteženiji.

Politike treba da imaju za cilj povećanje potencijala rasta i saniranje strukturalnih slabosti, uz očuvanje ekonomske i finansijske stabilnosti: među njima su (i) strukturalne reforme kojima se podstiče potencijal rasta i zapošljavanja putem unapređenja investicione klime; (ii) preorijentisanje strukture javne potrošnje sa ukupnih izdvajanja za plate na kapitalne investicije; i (iii) unapređenje finansijskog regulatornog okvira i unapređenje finansijske stabilnosti, te (iv) jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora zemlje.

Vlasti su ostvarile napredak na realizaciji politika po osnovu proširenog aranžmana (EFF), uprkos zastoju u zaključenju prvog pregleda. Prošireni aranžman, koji je odobren u septembru/rujnu 2016. godine (443.042 miliona SDR; 167,06 procenata kvote) akcenat stavlja na povećanje potencijala BiH za rast uz očuvanje makroekonomske stabilnosti. Instrukcije su tražile odustajanje od kriterijuma izvršenja čiji je rok bio kraj juna/lipnja 2017. godine, a ticao se neto kreditiranja (budžetski bilans) za institucije Bosne i Hercegovine (IBiH) i centralnu vladu Federacije (FBiH). Ispunile su nekoliko prethodnih mjera za prvi pregled i ostvarile napredak na realizaciji strukturalnih odrednica, iako je kod nekih odrednica došlo do kašnjenja iz tehničkih razloga ili razloga kapaciteta.

Na osnovu dosadašnjeg ostvarenja i politika koje su vlasti predložile za naredni period, stručni tim preporučuje zaključenje prvog pregleda. Osoblje podržava zahtjev vlasti za dvanaestomjesečno produženje perioda EFF-a i promjenu dinamike povlačenja sredstava. Iznos od 63.4125 milion SDR-a bio bi raspoloživ po zaključenju ovog pregleda, čime bi ukupni iznos povučениh sredstava po osnovu EFF-a iznosio 126.8250 miliona SDR-a. Stručni tim takođe podržava zahtjev za odustajanje od kriterijuma izvršenja pošto su odstupanja bila privremena i/ili manja.

Odobrili:
Jörg Decressin (EUR) i
Yan Sun (SPR)

Tim osoblja, kog su činili Ilahi (šef), Cipollone, Qu i Zhang (svi iz EUR), de Carvalho-Filho (SPR) i Gottschalk (FAD) boravili su u Sarajevu i Banjaluci u periodu 7 - 21. novembar/studen i 19 - 22. decembar/prosinac 2017. godine. Parodi (rezidentni predstavnik), Mrkonja i Čegar (lokalni ekonomisti) pružili su pomoć misiji. Kalezić (OED) prisustvovao je razgovorima o politici. Tim je imao susrete sa: Čovićem, članom Predsjedništva, Zvizdićem, predsjedavajućim Savjeta ministara, Bevandom, ministrom finansija, Softićem, guvernerom Centralne banke; u Federaciji BiH: predsjednikom Vlade Novalićem i Milićevićevom, ministrom finansija; u Republici Srpskoj: predsjednikom Dodikom, predsjednicom Vlade Cvijanović i ministrom finansija Tegeltijom. Sručni tim takođe je imao sastanke sa predstavnicima privredne i diplomatske zajednice. C. Borisova, C. Batog i N. Samuel (oboje iz EUR) pomogli su u pripremi ovog izvještaja.

SADRŽAJ

NOVIJA KRETANJA, IZGLEDI I RIZICI	7
A. Kontekst	7
B. Izgledi i rizici	8
RAZGOVORI U DOMENU POLITIKA PREMA ČLANU IV	9
A. Strukturalne reforme sa ciljem unapređenja investicione klime	10
B. Fiskalna politika u funkciji podsticanja rasta	12
C. Zaštita finansijske stabilnosti i unapređenje regulatornog okvira	15
RAZGOVORI U OKVIRU PROGRAMA	17
A. Izvršenje po osnovu programa	17
B. Prioriteti na nivou politika u predstojećem periodu	19
C. Finansiranje, kapaciteti za otplatu duga i mehanizmi zaštite	21
D. Modaliteti programa	21
OCJENA OSOBLJA	22
UOKVIRENI TEKSTOVI	
1. Kvalitet infrastrukture i nove mjere za oslobađanje investicija u javnu infrastrukturu	8
2. Primjena ranijih savjeta Fonda	10
3. Neizmirene obaveze u javnom sektoru	14

SLIKE

1. BiH: Izabrani ekonomski indikatori	4
2. BiH: Radna mjesta i rast	5
3. BiH: Investicije i poslovna klima	6

TABELE

1. Bosna i Hercegovina: Odabrani ekonomski indikatori, 2013–22	25
2. Bosna i Hercegovina: Kretanja u realnom sektoru, 2013–22	26
3. Bosna i Hercegovina: Platni bilans, 2013–22	27
4. Bosna i Hercegovina: Operacije generalne vlade, 2013–22	28
5a. Bosna i Hercegovina: Operacije generalne vlade, 2013–18	29
5b. Institucije Bosne i Hercegovine: Operacije, 2013–18	30
5c. Federacija Bosne i Hercegovine: Operacije generalne vlade, 2013–18	31
5d. Federacija Bosne i Hercegovine: Operacije centralne vlade, 2013–18	32
5e. Republika Srpska: Operacije generalne vlade, 2013–18	33
5f. Republika Srpska: Operacije konsolidovane generalne vlade, 2013–18	34
6. Bosna i Hercegovina: Monetarni pregled, 2014–17	35
7. Bosna i Hercegovina: Predloženi raspored povlačenja sredstava u okviru EFF-a, 2016–20	36
8. Bosna i Hercegovina: Indikatori kapaciteta za otplate prema Fondu, 2015–27	37
9a. Bosna i Hercegovina: Bruto potrebe za finansiranjem, 2015–20 (u millionima eura)	38
9b. Bosna i Hercegovina: Bruto potrebe za finansiranjem, 2015–20 (u procentima BDP-a)	38
10. Bosna i Hercegovina: Indikatori finansijskog zdravlja, 2012–17	39

ANEKSI

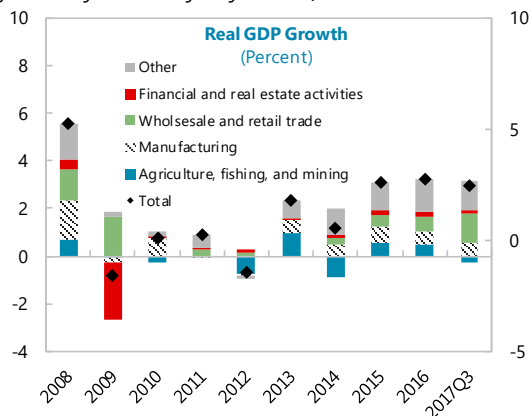
I. Matrica za procjenu rizika	40
II. Kretanja u platnom bilansu i procjena eksternog sektora	41
III. Ekonomski uticaj reforme zapošljavanja u javnom sektoru	44
IV. Finansijsko produblivanje i reforme u funkciji podrške održivog ekonomskog rasta	47
V. Analiza održivosti duga	49

DODACI

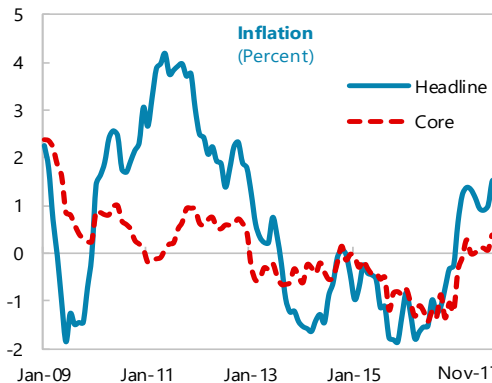
I. Dopunsko pismo namjere	54
Prilog I. Tehnički memorandum o razumijevanju u pogledu definicija i izvještavanja u okviru proširenog EFF aranžmana za period 2016.-2019. godina	70

Slika 1. Bosna i Hercegovina: Izabrani ekonomski indikatori

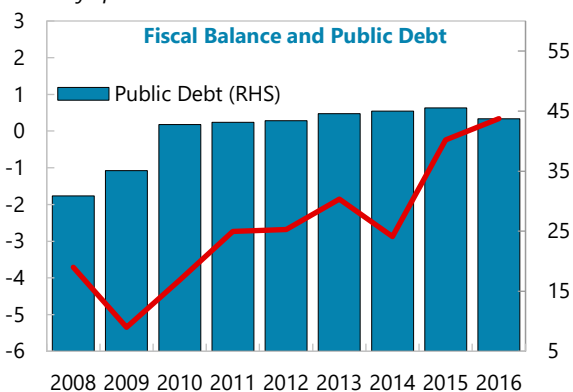
Cikličan oporavak ekonomije tokom 2015 - 2016, podstaknut prelivanjem pozitivnih efekata rasta u naprednom dijelu Evrope, usporen je tokom 2017. godine usljed zastoja investicija u javnu infrastrukturu.

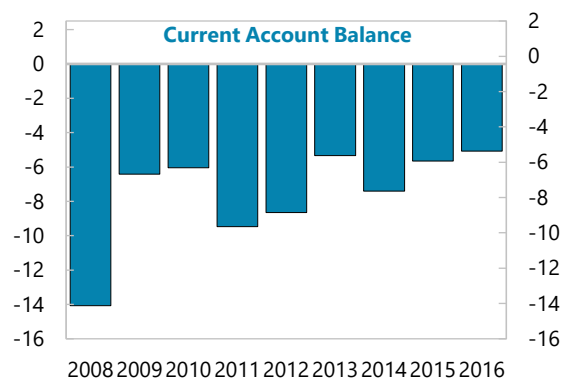
Inflacija je bila pozitivna u 2017. godine zahvaljujući oporavku cijene nafte na globalnom tržištu i uvezene inflacije.

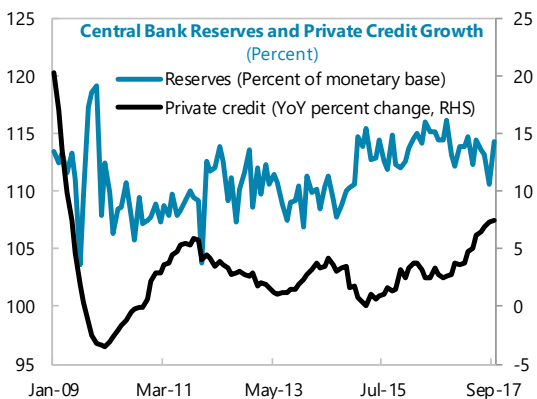
Nastavljeno je ublažavanje unutrašnjih neravnoteža, što je odraz fiskalne konsolidacije putem ograničavanja tekuće potrošnje, neizvršenja kapitalnih rashoda i snažnog ostvarenja prihoda . . .

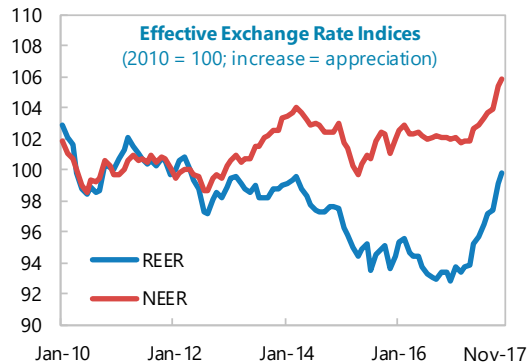
. . . dok su eksterne neravnoteže korigovane ograničavanjem investicija i snažnim rastom izvoza.

Međunarodne rezerve Centralne banke rastu, u skladu sa monetarnom bazom. Od skora je došlo do rasta kreditiranja.

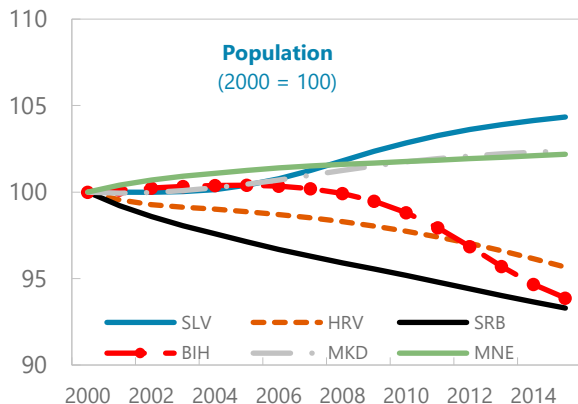

Došlo je do apresijacije NEER-a u skladu sa eurom, a rast inflacije takođe je doprinio realnoj apresijaciji. Analizom kursa nisu otkriveni problemi u eksternoj stabilnosti.

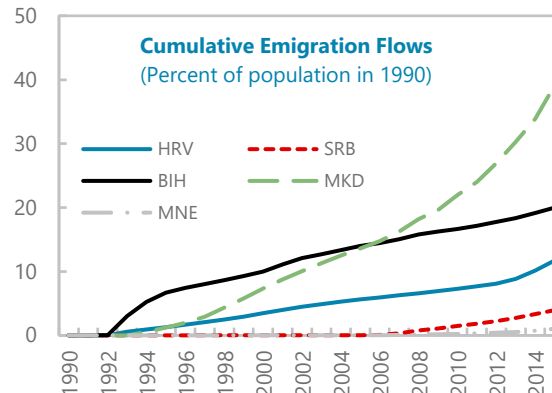

Slika 2. Bosna i Hercegovina: Radna mjesta i rast

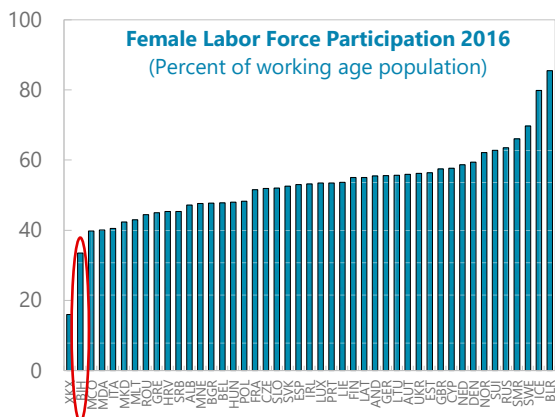
Broj stanovnika rapidno pada, naročito tokom posljednjih 10 godina . . .

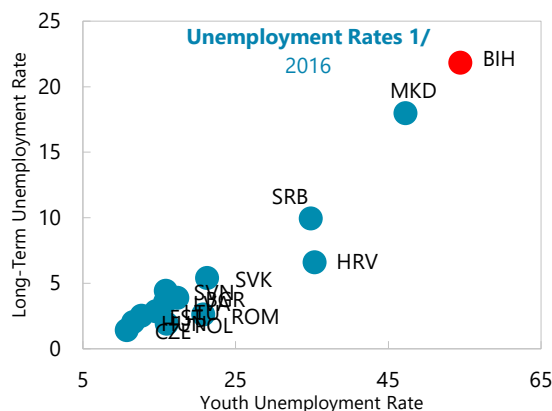
. . . djelimično zbog emigracije u države sa naprednom ekonomijom.

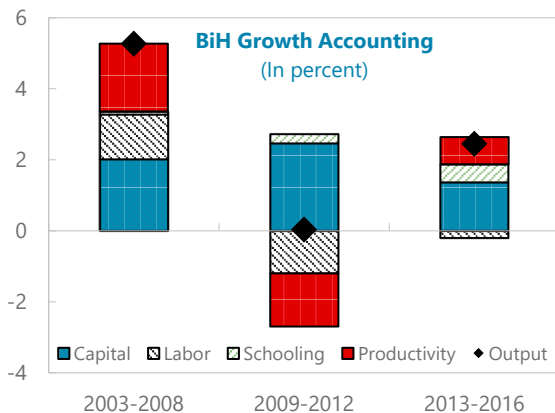
Učešće žena na tržištu rada je veoma nisko . . .

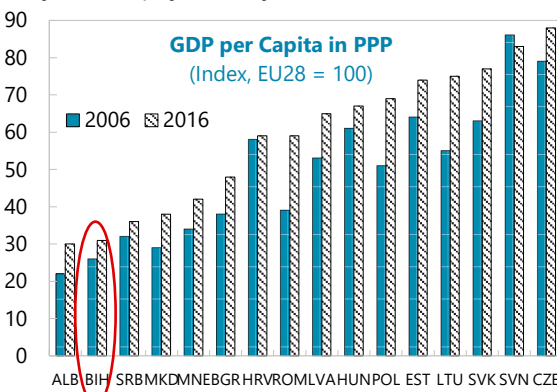
. . . a otvaranje novih radnih mjesta sporo; nezaposlenost je i dalje visoka.

Pad rada i negativna kretanja u pogledu produktivnosti utiču na rast . . .

. . . a kao rezultat, konvergencija prihoda sa naprednim zemljama Evrope je u zastoju.

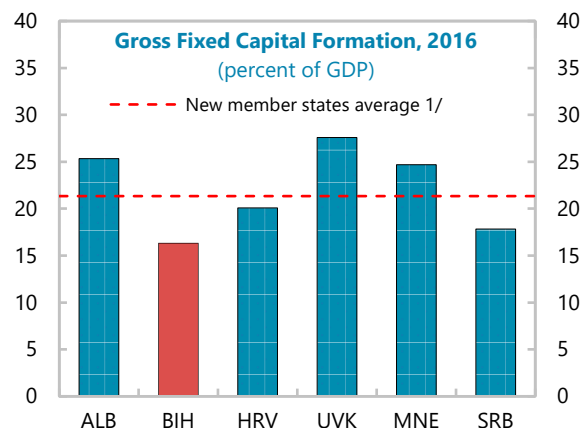

Izvori: Eurostat; institucije zemlje; ILOSTAT; Međunarodna baza podataka OECD-a o migracijama; procjene UN-a o broju stanovnika.

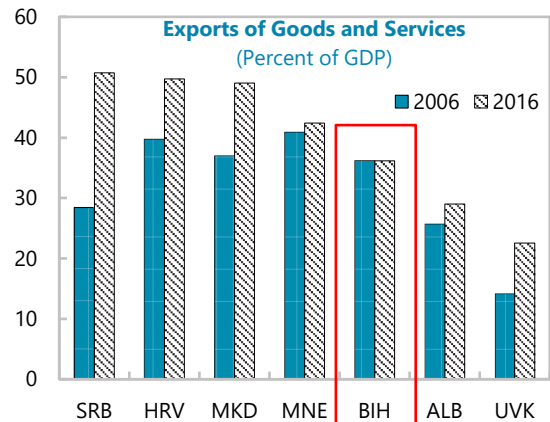
1/ Stopa nezaposlenosti mladih je procenat nezaposlenih (15-24) u odnosu na aktivnu populaciju (15-24). Dugotrajna nezaposlenost definiše se kao procenat lica koja su nezaposlena duže od godinu dana u odnosu na aktivnu populaciju.

Slika 3. Bosna i Hercegovina: Investicije i poslovna klima

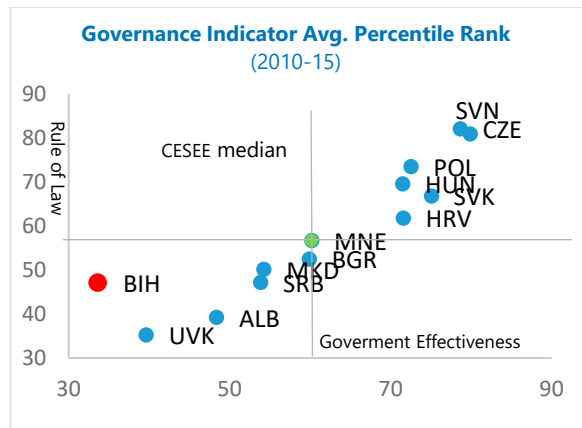
Trome investicije utiču na potencijal rasta . . .

Ostvarenje izvoza u protekloj deceniji takođe razočarava . . .

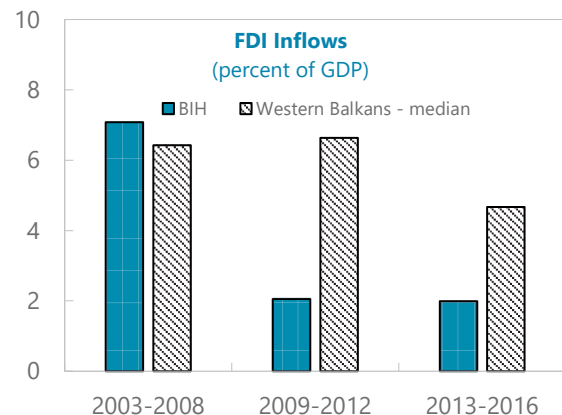
Niska stopa investicija u BiH odražava loš institucionalni kvalitet . . .

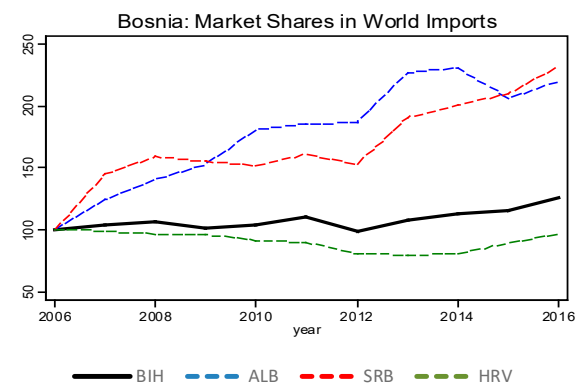
1/ Neponderisani prosjek za Bugarsku, Hrvatsku, Češku Republiku, Estoniju, Mađarsku, Letoniju, Litvaniju, Poljsku, Rumuniju, Slovačku Republiku i Sloveniju.

Izvori: institucije u BiH; Svjetska banka, Indikatori razvoja u svijetu; i IMF WEO.

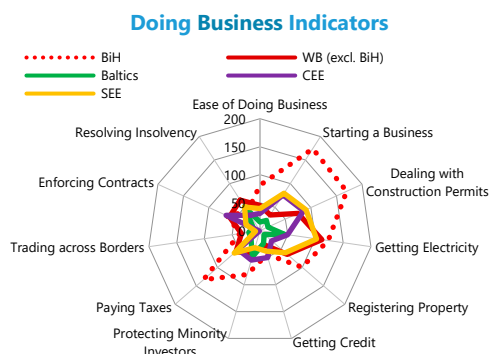
. . . priliv direktnih stranih investicija naročito je nizak od nastupanja globalne finansijske krize, u poređenju sa pandanima u regionu.

. . . pošto BiH zauzima značajno manji udio na tržištu u pogledu globalnog izvoza nego mnogi pandani u regionu.

. . . i odsustvo povoljne poslovne klime.

NOVIJA KRETANJA, IZGLEDI I RIZICI

A. Kontekst

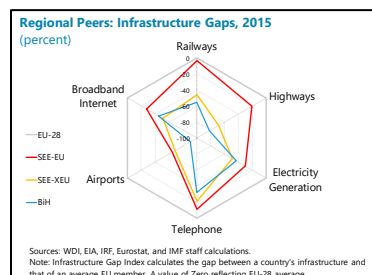
- 1. Makroekonomski uslovi u Bosni i Hercegovini (BiH) i dalje su stabilni, ali je otvaranje novih radnih mjesta neadekvatno, uz širok jaz u prihodima sa EU.** Posljednjih godina, BiH ostvaruje napredak u smanjenju unutrašnjih i vanjskih neravnoteža zahvaljujući prudenčijalnoj fiskalnoj poziciji, koja je djelimično izdejtstvovana ograničenjem finansiranja i snažnim monetarnim sidrom koji obezbjeđuje valutni odbor. Međutim, otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru je ograničeno, a nezaposlenost je i dalje visoka - naročito među mladima. Usporavanje rasta produktivnosti od nastupanja globalne ekonomske krize i kontinuirano iseljavanje, naročito mladih i obrazovanih - uzrokovano, velikim dijelom, ograničenim mogućnostima zapošljavanja u domovini - utiču na ekonomski potencijal zemlje. BiH ima prihodovni jaz u odnosu na EU koji je među najvećim u zemljama istočne Evrope; ovaj jaz nije značajno sužen tokom proteklih petnaest godina.
- 2. Vlasti su učinile značajne napore i preduzele strukturne reforme, te napreduju na putu ka pridruživanju EU.** Tokom 2015. godine, vlade su usvojile sveobuhvatnu Reformsku agendu, u kojoj su izneseni osnovni planovi društveno-ekonomskih i srodnih reformi na svim nivoima vlasti. U septembru/rujnu 2016. godine, Savjet EU usvojio je formalan zahtjev BiH za status kandidata za članstvo u EU. Međutim, realizacija Reformske agende i napredak ka pristupanju EU (statusu kandidata) sporiji su nego što se očekivalo.
- 3. Prvi pregled EFF-a odgođen je za godinu dana iako je prošireni aranžman u ovom periodu služio kao sidro za ekonomske politike vlasti.** U septembru/rujnu 2016. godine, Izvršni odbor odobrio je trogodišnji prošireni aranžman (EFF) sa BiH u iznosu od 443.042 miliona SDR (167,06 odsto kvote) kao podršku ekonomskom programu zemlje. Cilj programa je podići potencijal rasta BiH uz očuvanje makroekonomske stabilnosti. Neusvajanje zakona o dopunama i izmjenama Zakona o akcizama, koji je trebalo da omogući pristup vanjskom finansiranju sa ciljem višegodišnjih investicija u infrastrukturu u funkciji rasta, bilo je bitan razlog kašnjenja zaključenja prvog pregleda, sve dok zakon konačno nije usvojen krajem 2017. godine. Iako je realizacija nekih ključnih politika tekla sporijom dinamikom od predviđene u vrijeme upućivanja zahtjeva za program, vlasti su ostvarile evidentan napredak u održavanju fiskalne discipline, očuvanju finansijske stabilnosti i unapređenju poslovne klime.
- 4. Komplikovana politička situacija i dalje koči realizaciju politika i saradnju među vladama.** Politički zastoj tokom 2017. godine u kombinaciji sa složenim ustavnim uređenjem BiH i slabom saradnjom među vladama otežali su uvođenje promjena u domenu politika i realizaciju reformi. Tokom 2017. godine, parlamenti na nivou BiH i FBiH sporadično su zasjedali usljed koalicionih previranja i etno-nacionalističkih tenzija, što je usporavalo momentum reforme. Predstojeći izbori krajem 2018. godine predstavljaju neizvjesnost.

B. Izgledi i rizici

5. U srednjoročnom periodu, očekuje se povećanje ekonomskog rasta. Iako će privatna potrošnja i dalje imati najveći udio u rastu BDP-a u srednjoročnom periodu, očekuje se značajno povećanje javnih investicija; u sadejstvu sa kontinuiranom realizacijom strukturalnih reformi, očekuje se da će promovirati aktivnost privatnog sektora, što će omogućiti rast po stopi od oko 4 odsto do 2022. godine. Očekuje se da će nedavno usvojene izmjene i dopune Zakona o akcizama, kojima je povećana akciza na gorivo, osloboditi eksterna sredstva za značajnu izgradnju infrastrukture koja će unaprijediti rast. Inflacija bi trebalo da bude blago umjerena na nivou od 1,6 odsto tokom 2018. godine nakon raspršavanja efekata drugog kruga rasta cijena robe 2017, ali se očekuje rast na oko 2 odsto uz postepeno smanjenje razlike između stvarnog i potencijalnog obima proizvodnje u srednjoročnom periodu. Iako se u periodu 2018 - 2019 očekuje povećanje deficita tekućeg računa, kao odraz uvoznih potreba za velikim javnim investicijama, trebalo bi da se stabilizuje na oko 5 odsto BDP-a do 2022. godine. Analiza eksternog sektora govori da su kretanja generalno u skladu sa osnovama (vidjeti Aneks II).

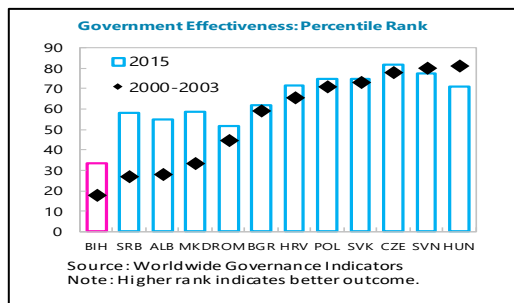
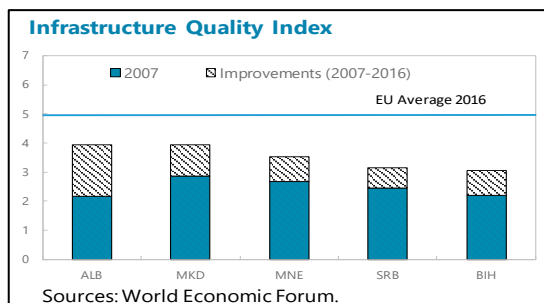
Okvir 1. Kvalitet infrastrukture i nove mjere za oslobađanje investicija u javnu infrastrukturu¹

Kvalitet infrastrukture u BiH zaostaje za pandanima u regionu, a u poređenju sa EU razlika je značajna. Indikatori iz istraživanja govore da je današnja infrastruktura u BiH najlošija u regionu, te da je tokom protekle decenije u zemlji došlo do relativno ograničenog poboljšanja. Kvantitativni indikatori govore da je infrastrukturni jaz BiH značajan, naročito u sferi saobraćaja - auto-puteva i željeznice - i veza - širokopojasnog interneta i telekomunikacija.

Pad udjela javnih investicija i slabo upravljanje utiču na kvalitet infrastrukture.

Od nastupanja globalne finansijske krize, javne investicije u BiH pale su ispod prosjeka regiona. Isto tako, prema Indikatorima upravljanja u svijetu Svjetske banke (*Worldwide Governance Indicators*) efektivnost institucija BiH mnogo je niža u poređenju sa pandanima u regionu. Ni tokom proteklih 15 godina nije bilo velikog poboljšanja ovih indikatora, a jaz u odnosu na pandane u regionu je proširen.

Saniranje infrastrukturnog jaza BiH kroz unapređenje efikasnosti javnih investicija trebalo bi da dovede do većeg potencijala rasta. Potrebni su združeni napori da se uklone uska grla i unaprijedi kapitalna potrošnja finansirana domaćim sredstvima, između ostalog i jačanjem okvira upravljanja javnim investicijama,

Okvir 1. Kvalitet infrastrukture i nove mjere za oslobađanje investicija u javnu infrastrukturu (zaključno)

- tj. unapređenjem kapaciteta za planiranje, raspodjelu, realizaciju i praćenje. Ove mjere bi, u konačnom, smanjile rasipanje sredstava i povećale efikasnost investicija. Planiranje budžeta takođe bi

se moglo osnažiti primjenom srednjoročnog pristupa javnim investicijama sa ciljem obezbjeđivanja adekvatnog i kontinuiranog finansiranja kapitalne potrošnje.

Nedavno usvojene izmjene i dopune Zakona o akcizama pomoći će u mobilizaciji sredstva za investicije u kritičnu infrastrukturu u funkciji rasta. Izgradnja auto-puta na koridoru 5C tokom narednih 9 godina, uz ukupne troškove od oko 12 odsto BDP u 2017. godini, značajno će unaprijediti saobraćajnu povezanost u zemlji i sa susjednim zemljama. Investicije bi značajno povećale rast BDP-a u kratkoročnom periodu, uz prateće otvaranje novih radnih mjesta u građevinskom sektoru i, dugoročno gledano, proširenje proizvodnih kapaciteta i ekonomskog potencijala. Izmjenama i dopunama Zakona o akcizama predviđeno je povećanje stope akcize na gorivo, uključujući LPG i biodizel, za 15 feninga po litri. Tako ostvareni dodatni poreski prihodi bili bi raspodijeljeni između entiteta - FBiH (0,4 odsto BDP-a) i RS (0,2 odsto) - i bili bi namjenski prikupljeni za entitetska preduzeća za auto-puteve i puteve sa ciljem povećanja njihovog kapaciteta za servisiranje duga. Očekuje se da će značajan dio investicija finansirati EBRD i EIB. Iako se, u geografskom smislu, najveće investicije na koridoru 5C očekuju u FBiH, dodatni prihodi od akcize osnažili bi finansijsku poziciju "Autoputeva" RS za izvođenje daljih radova na dionicama tog auto-puta koje prolaze kroz RS, kao i na drugim putevima.

¹"Public Infrastructure in the Western Balkans: Shifting Gears—Opportunities and Challenges," European Department Paper Series, IMF (u pripremi).

6. Domaća politika predstavlja negativan rizik, dok su vanjski uravnoteženiji. Postoji povećan rizik da će politička podrška čvrstim politikama splasnuti u periodu do opštih izbora u oktobru/listopadu 2018. godine. Uz očekivanja da će etno-nacionalistička politika i dalje zauzimati centralno mjesto tokom predizbornog perioda, ne može se zanemariti rizik širenja pukotine u jedinstvenom ekonomskom prostoru i pogoršanje regulatorne koherentnosti. Neizvjesnost u pogledu izbornog zakona u Federaciji (FBiH) i formiranje vlade u periodu nakon izbora usložnjavaju negativne rizike. S obzirom na to da prošireni aranžman ima funkciju eksternog sidra ekonomskih politika i reformi, odsustvo napretka na realizaciji programa može dovesti do pogoršanja kvaliteta budžeta i odstupanja u sprovođenju strukturalnih reformi sa ciljem preusmjeravanja ekonomije ka privatnom sektoru i, u konačnom, podriti sposobnost BiH da ostvari srednjoročne ciljeve razvoja. Na eksternom planu, negativni šokovi u Evropi mogu predstavljati rizik preliivanja krize u BiH, iako bi, u suprotnom, rast u Evropi i SAD-u, veći od očekivanog, imao pozitivan uticaj na BiH.

RAZGOVORI U DOMENU POLITIKA PREMA ČLANU IV

7. Makroekonomske i finansijske politike treba da imaju za cilj unapređenje potencijala za rast i saniranje strukturalnih slabosti, uz očuvanje ekonomske i fiskalne stabilnosti.

Ekonomija prolazi kroz cikličan oporavak, ali loša poslovna klima i neadekvatne infrastrukturne investicije i dalje ograničavaju razvoj privatnog sektora i otvaranje novih radnih mjesta. Razgovori su

bili usmjereni na prevazilaženje ključnih ekonomskih i strukturalnih slabosti BiH sa opštim ciljem jačanja jedinstvenog ekonomskog prostora zemlje:

- strukturalne reforme sa ciljem jačanja potencijala za rast i zapošljavanja kroz unapređenje investicione klime;
- preusmjeravanje strukture javne potrošnje sa ukupnih izdvajanja za plate na kapitalne investicije;
- i unapređenje finansijskog regulatornog okvira i poboljšanje finansijske stabilnosti.

Okvir 2. Primjena ranijih savjeta Fonda iz nadzora

Konsultacije prema članu IV vođene tokom 2015. godine akcenat su stavile na politike i strukturalne reforme potrebne za ubrzanje rasta i otvaranja radnih mjesta prvenstveno u privatnom sektoru, uz posljedičnu makroekonomsku održivost. Ciljevi proširenog aranžmana (EFF), koji je odobren 2016. godine, takođe su podudarni sa ovim preporukama iz sfere politike.

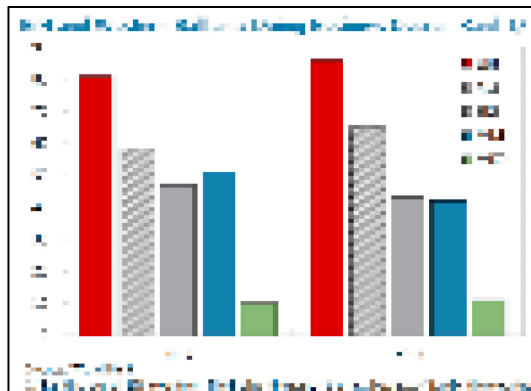
- **Strukturalne reforme.** Vlasti su ostvarile određeni napredak na unapređenju poslovne klime i poboljšanju funkcionisanja tržišta rada, između ostalog i putem smanjenja regulatornog opterećenja preduzeća i usklađivanjem poreskih zakona entiteta. Međutim, smanjenje visokog poreskog opterećenja rada kasni, a napredak na reformi javnih preduzeća sporiji je od očekivanog.
- **Fiskalne politike.** Fiskalna stabilnost je očuvana, uglavnom daljim ograničenjem tekuće potrošnje vlade. Međutim, napredak na unapređenju strukture vladine potrošnje je mješovit. Napredak na jačanju kontrola i kvaliteta potrošnje na nižim nivoima vlade je ograničen, a problem neizmirenih obaveza nedavno je izašao na vidjelo.
- **Politike za finansijski sektor.** Mjere preduzete na jačanju i očuvanju finansijske stabilnosti uključuju modernizaciju zakonskih propisa za bankarski sektor i saniranja bankarskih slabosti na koje je ukazala revizija kvaliteta aktive banaka. Koordinacija i saradnja, uključujući razmjenu informacija između regulatora i supervizora finansijskog sektora takođe su unaprijeđene. Međutim, usvajanje novog zakona o osiguranju depozita kasni, a reforma entitetskih razvojnih banka zaostaje.

A. Strukturalne reforme sa ciljem unapređenja investicione klime

Činjenice

8. BiH ima značajne strukturalne nedostatke koji usporavaju rast i ekonomsku konvergenciju. Niska stopa investicija u BiH je odraz loše poslovne klime i kvaliteta institucija.

Infrastrukturalna uska grla naročito su ozbiljna i podrivaju atraktivnost zemlje za strane investicije i razvoj privatnog sektora, te tako ograničavaju potencijal za rast (Okvir 1). Složene i neefikasne administrativne strukture, fragmentiran ekonomski prostor i visoka politička i regulatorna neizvjesnost doprinose visokim troškovima poslovanja. Ukoliko se ovi strukturalni nedostaci efektivno ne saniraju, srednjoročni i dugoročni izgledi rasta ekonomije

ostaće slabi, a životni standard stanovništva teško da će dostići životni standard u zapadnoj Evropi.

9. Ne iznenađuje da je otvaranje novih radnih mjesta slabo, a emigracija utiče na ekonomski potencijal. Uprkos emigraciji, stopa nezaposlenosti je perzistentna (preko 20 odsto), dok se nezaposlenost mladih kreće oko 40 odsto. Stopa učešća žena u radu je među najnižima u regionu, naročito u ruralnim dijelovima BiH. Niska stopa rađanja, uz visoku stopu emigracije mladih i obrazovanih u napredne zemlje Evrope, pogoršavaju demografske pritiske i ozbiljno utiču na ekonomski potencijal i troškove pružanja usluga (slike 2. i 3).

10. Određeni napredak zabilježen je u pravcu jačanja poslovne klime i reforme tržišta rada. Usklađivanje poreskih zakona entiteta sa ciljem unapređenja poslovne klime je u toku. Da bi se poboljšala dosljednost među entitetima, Narodna skupština Republike Srpske (RS) usvojila je izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit, nakon što je Parlament Federacije to učinio nešto ranije. Vlada FBiH uputila je u parlamentarnu proceduru izmjene i dopune Zakona o dohotku (PIT) i doprinosima za socijalno osiguranje (SSC), koji će, kako se očekuje, bliže uskladiti zakone kojima se uređuje oporezivanje rada sa zakonima Republike Srpske i smanjiti visoko poresko opterećenje rada. Novi opšti kolektivni ugovor, usklađen sa novim zakonima o radu koji su usvojeni 2015. godine, usvojen je u FBiH, a većina granskih ugovora zaključena je u oba entiteta. Učinjeni su određeni napori na unapređenju korporativnog upravljanja u javnim preduzećima, gdje Vlada FBiH prodaje manjinske akcije u farmaceutskim i duvanskim preduzećima, a Vlada RS usvaja plan restrukturiranja za problematično preduzeće Željeznice, u skladu sa savjetima Svjetske banke. Vlada FBiH preduzela je mjere na unapređenju upravljanja i smanjenja operativnih troškova Željeznica, između ostalog i putem smanjenja broja zaposlenih. Napredak na restrukturiranju i/ili privatizaciji telekoma, velikih javnih preduzeća u FBiH, spor je. Takođe, oba entiteta objavila su spiskove parafiskalnih davanja sa ciljem smanjenja naknada i opterećenja preduzeća.

Savjet iz domena politike

11. Ostvarivanje visokog neprekidnog ekonomskog rasta od ključnog je značaja za otvaranje novih radnih mjesta i ekonomsku konvergenciju, a za postizanje ovih ciljeva potrebni su napori u sferi strukturalne reforme.

- **Inoviranje fizičke infrastrukture, naročito u sferi saobraćaja, sa ciljem saniranja vjerovatno najvećeg ograničenja za ekonomski rast BiH.** Potrebno je zaustaviti silazni trend javnih investicija u auto-puteve i putnu infrastrukturu, između ostalog i putem blagovremene realizacije projekta na auto-putu 5C (Okvir 1). Iako su finansijska ograničenja obavezujuća za investicije u javnu infrastrukturu u BiH, povećanje efikasnosti javnih investicija i prevazilaženje uskih grla u kapacitetima za realizaciju javnih kapitalnih investicija takođe bi donijelo znatne koristi. Unapređenje mehanizma koordinacije infrastrukturnih investicija u FBiH - centralna vlada, kantoni i opštine - bilo bi poželjno.
- **Smanjenje fiskalnog i administrativnog opterećenja preduzeća.** Fragmentirana administrativna struktura u BiH dodatno opterećuje preduzeća usljed pretjeranog regulatornog obuhvata, poreza i lokalnih naknada. Vlasti se podstiču da nastave sa jačanjem jedinstvenog ekonomskog prostora - usklađivanjem propisa i poreskih zakona, boljom koordinacijom u sferi

politike između dva entiteta, kao i smanjenjem tereta parafiskalnih nameta koji proizilaze iz administrativnih preklapanja. Postoji značajna potreba da se usmjeri proces otvaranja i vođenja preduzeća, aspekta u kom BiH stoji relativno loše.

- **Uprkos ostvarenom napretku na reformi tržišta rada, potrebne su dodatne mjere.** Oporezivanje rada ili poreski klin je glavni faktor koji meta unapređenje zapošljavanja u formalnom sektoru i, u konačnom, šteti rastu. Pozdravljamo planove Vlade FBiH da smanji pretjerano visoko poresko opterećenje rada i uskladi ga sa RS, a oba entiteta treba da imaju za cilj dalje smanjenje ovih poreza u srednjoročnom periodu. Brza primjena podzakonskih akata po osnovu novih zakona o radu doprinijela bi povećanju zapošljavanja. Na kraju, demografsko osipanje na tržištu rada predstavlja stvarnu prijetnju dugoročnim perspektivama rasta u BiH. Institucije se podstiču da formulišu politike za povećanja učesća žena u radnoj snazi.
- **Unapređenje upravljanja u javnim preduzećima i povećanje konkurencije**, putem ostvarivanja napretka na reformi javnih preduzeća, između ostalog i revitalizacijom procesa restrukturiranja i/ ili njihovom privatizacijom.

Stavovi institucija

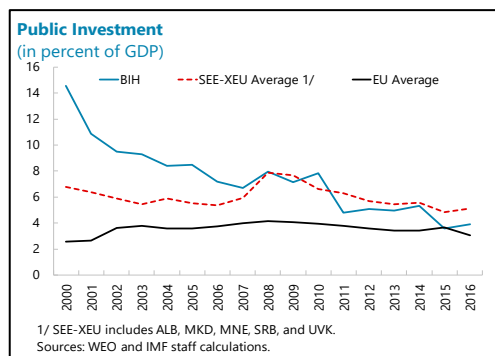
12. Institucije su saglasne da su strukturalne reforme od kritičnog značaja za unapređenje perspektive rasta i uvažavaju značaj stimulisanja razvoja privatnog sektora. Svjesne su vremena potrebnog za postizanja konsenzusa o ovim reformama, uzimajući u obzir fragmentirane političke i administrativne sisteme i neizvjesnosti u vezi sa predstojećim opštim izborima. Potvrdile su svoju opredijeljenost za dublje reforme i saniranje infrastrukturnog jaza i ukazale na nove napore na stimulanju potrošnje na puteve i auto-puteve finansirane iz domaćih izvora. Sa ciljem povećanja efikasnosti javnih investicija, institucije BiH i FBiH takođe su zatražile tehničku pomoć Fonda u sferi procjene upravljanja javnim investicijama. U pogledu jačanja jedinstvenog ekonomskog prostora, naglasile su potrebu poštovanja ustavnih nadležnosti entiteta i vlada na nižim nivoima. U pogledu reforme javnih preduzeća, institucije su istakle da su mjere na unapređenju upravljanja u nekim preduzećima već počele da daju rezultate.

B. Fiskalna politika u funkciji podsticanja rasta

Činjenice

13. Od 2014. godine do danas, fiskalna konsolidacija je veća od očekivane, ali je napredak u pravcu unapređenja kvaliteta javne potrošnje mješovit. U 2015. godini, snažno ostvarenje prihoda pomoglo je da se ostvari ukupan fiskalni bilans, u poređenju sa deficitom koji je 2014. godine iznosio skoro 3 odsto BDP-a (tabela 4). Od tada se fiskalna pozicija pretvorila u suficit, što je uglavnom posljedica ograničenog ino-finansiranja. Tekući rashodi pokazuju silazni trend kao udio u BDP-u zahvaljujući opštem zamrzavanju plata i daljem ograničenju zapošljavanja (kako je usaglašeno

po osnovu EFF-a). Međutim, kapitalna potrošnja na nivou entiteta nije rasla kako je predviđeno, uglavnom usljed finansijskih ograničenja. U RS, fiskalni resursi opredijeljeni su za uvođenje fonda penzijskog osiguranja u sistem trezora. U FBiH, kapitalna potrošnja ograničena je pošto najveći dio realizuju Auto-cesta koje su, prije nedavnog povećanja akcize koja se namjenski ubire za njih, iscrpile svoj kapacitet zaduživanja.

14. Budžeti za 2018. godinu predviđaju nastavak ograničavanja tekuće potrošnje i mjere na stimulanju javne kapitalne potrošnje. Ovi budžeti nastavljaju da održavaju fiskalnu disciplinu i donose otklon od tekuće potrošnje - masa plata nastavlja da pada kao udio u BDP-u - dok, u slučaju FBiH, kretanje ka većoj kapitalnoj potrošnji u funkciji podsticanja rasta. U sklopu povećanja domaćih investicija u javnu infrastrukturu Vlade FBiH kao cilja, vlasti planiraju da opredijele resurse za investicije u puteve i auto-puteve sa velikom frekvencijom saobraćaja. Ovi projekti finansiraće se uglavnom iz posebnih dividendi nekoliko javnih preduzeća sa akumuliranim suficitom.

15. Čini se da su fiskalni rizici u bližoj budućnosti ograničeni, ali neizmirene obaveze u javnom sektoru predstavljaju značajne izazove. Javni sektor u BiH akumulira znatne neizmirene obaveze. U RS, ove obaveze proističu uglavnom iz zdravstvenog sektora. Dokumentovanje neizmirenih obaveza u FBiH je teže zbog njene krajnje decentralizovane fiskalne strukture (Okvir 3). Iako je ukupan nivou javnog duga u BiH relativno nizak, neizmirene obaveze zdravstvenog sektora i javnih preduzeća predstavljaju velika potencijalna potraživanja od budžeta.

Razgovori na nivou politika

16. Potrebna je generalno uravnotežena strukturalna fiskalna pozicija u srednjoročnom periodu. Sa zatvaranjem razlike između stvarnog i potencijalnog obima proizvodnje, odnos duga i BDP-a ostaće prilično ispod 40 odsto u srednjoročnom periodu, čime će se ponovo uspostaviti fiskalni tamponi. Tokom 2018-2019, to bi značilo smanjenje dijela skromnih fiskalnih suficita, uz povećanje javnih investicija finansiranim domaćim sredstvima u skladu sa ograničenjima kapaciteta za realizaciju. Ovaj neiskorišćeni fiskalni prostor trebalo bi sačuvati u obliku privremenog strukturnog suficita.

17. Fiskalna politika treba da zadrži fokus na daljem smanjenju tekuće potrošnje i povećanju kapitalnih rashoda u funkcija rasta, i to na održiv način. Vlada se podstiče da nastavi sa reformama zapošljavanja u javnom sektoru, između ostalog i putem funkcionalnih pregleda zapošljavanja na nivou ministarstava i odjeljenja. Uštede u masi plata treba kanalisati ka podsticanju kapitalne potrošnje (Aneks III). Oslobođanje ino-sredstava za izgradnju auto-puteva kroz nedavno usvojeno povećanja akcize na gorivo esencijalno je za inoviranje infrastrukture. Smanjenje suficita javnih preduzeća u FBiH za finansiranje tih investicija u 2018. godini omogućiće dobrodošao stimulanis infrastrukture. Međutim, zbog nedovoljno jasne situacija u pogledu održavanja tog

finansiranja nakon 2018. godine i administracije ovih sredstava izvan jedinstvenog računa, potreban je oprez u primjeni ovog pristupa.

18. Jačanje okvira PMF biće od suštinskog značaja za ublažavanje fiskalnih rizika i obezbjeđivanje fiskalne održivosti. Akumuliranje neizmirenih obaveza u javnom sektoru odraz je labave fiskalne discipline i odgovornosti vlada na nižim nivoima, vanbudžetskih fondova, sistema zdravstvene zaštite i javnih preduzeća. Vlasti treba da osnaže okvir PMF radi saniranja ovih pitanja. Mjere u RS treba da obuhvate smanjenje troškova, unapređenje efikasnosti i racionalizaciju zdravstvene mreže. FBiH treba da unaprijedi svoje kapacitete za dokumentovanje i praćenje neizmirenih obaveza, unaprijedi sistem trezora i ojača kontrolu preuzimanja obaveza. Iako će zaustavljanje nagomilavanja dospjelih neizmirenih obaveza i plaćanje postojećih vjerovatno zahtijevati višegodišnji proces, sa reformama treba započeti promptno.

Okvir 3. Neizmirene obaveze u javnom sektoru

Tekuće nagomilavanje neizmirenih obaveza odražava strukturne probleme u zdravstvenom sektoru i slabosti u upravljanju javnim sredstvima (PFM). U RS, potrošnja na zdravstveni sektor je visoka i ne daje dobru vrijednost za uloženi novac. Unapređenje efikasnosti je, dakle, prioritet visokog ranga. Iako je Fond zdravstvenog osiguranja RS već ostvario napredak u smanjenju neplaćenih obaveza, osnovni uzrok neizmirenih obaveza zdravstvenih ustanova leži u fragmentiranoj odgovornosti, nepostojanju podsticaja i praćenja rada ustanova i rukovodstva. Uz to, mreža ustanova je neefikasna, uz preklapanja u pružanju usluga, a zdravstvene ustanove imaju prevelik broj zaposlenih, uz neumjeren broj nemedicinskih radnika. U FBiH, reforma javnih preduzeća treba da bude temelj smanjenja neizmirenih obaveza. Na nivou generalne vlade FBiH, polazna tačka je unapređenje izvještavanja i praćenja neizmirenih obaveza, nakon čega treba da uslijede reforme PFM-a kojima će se osnažiti kontrola preuzimanja obaveza, unaprijediti upravljanje gotovinom, inovirati informacioni sistem za finansijsko upravljanje trezora i smanjiti kašnjenja u obradi plaćanja, kao i sanirati jaz u zakonskom okviru i propisima koji uređuju PFM.

Vlasti su preduzele različite mjere. Institucije RS započele su obiman rad sa ciljem proširenja sistema trezorskog poslovanja na domove zdravlja, čime će se unaprijediti kontrola preuzimanja obaveza u zdravstvenom sektoru. U Federaciji, institucije uvode budžetske informacione sisteme na nivou kantona i opština, a fokus je trenutno na unapređenju dokumentovanja i izvještavanja o ukupnoj masi i toku svih neizmirenih obaveza u javnom sektoru.

Stavovi vlasti

19. Vlasti su ponovo potvrdile svoju opredijeljenost za održavanje prudencijalne fiskalne pozicija i unapređenje strukture fiskalnih rashoda. Vlada FBiH naglašavaju da planirani putni projekti finansirani domaćim sredstvima održavaju njihovu opredijeljenost za smanjenje infrastrukturnog jaza. Vlasti smatraju da su rizici korišćenja zadržane dobiti javnih preduzeća za projekte prihvatljivi i ne očekuju da će ova operacija uticati na finansijsko zdravlje javnih preduzeća. Što se tiče administracije ovih sredstava izvan jedinstvenog sistema trezora, ova sredstva biće predmet revizije i njima će se upravljati slično eksterno finansiranim projektima.

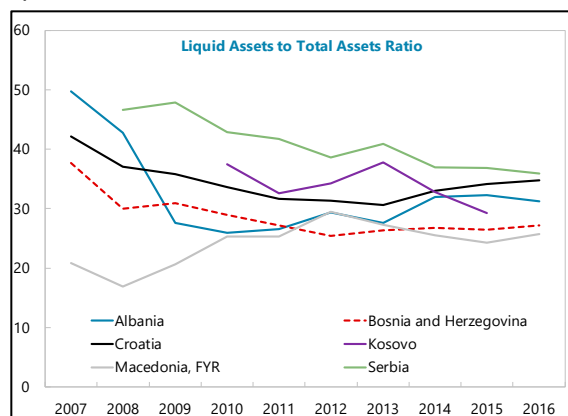
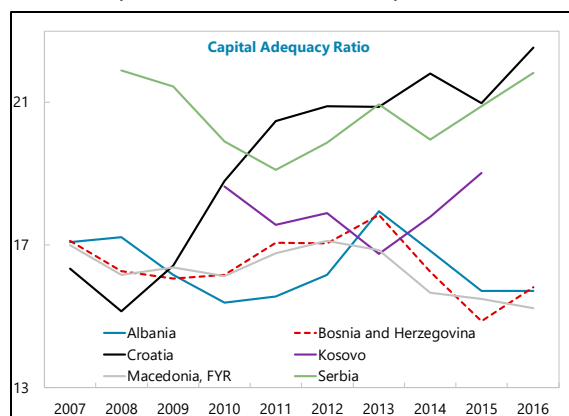
20. Vlasti su takođe saglasne da su potrebne odlučne mjere za saniranje problematike neizmirenih obaveza u javnom sektoru. Vlada RS uvažava da su neizmirene obaveze zdravstvenog

sektora ozbiljno pitanje i da mogu predstavljati značajne fiskalne rizike, ali rješenje problema vide u sklopu šire reforme zdravstvenog sektora. Vlada FBiH posmatra problem neizmirenih obaveza izvan svog trenutnog mandata, pošto se većina neizmirenih obaveza nalazi u javnim preduzećima kantona, nad kojima ima ograničenu kontrolu. Takođe naglašava da dokumentovanje neizmirenih obaveza, koje je složeno za FBiH, treba kompletirati uz pomoć MMF-a i Svjetske banke prije formulisanja strategije za suzbijanje stvaranja neizmirenih obaveza.

C. Zaštita finansijske stabilnosti i unapređenje regulatornog okvira

Činjenice

21. Bankarski sistem je generalno stabilan, ali i dalje postoje određene ranjive tačke. Sektor je adekvatno kapitalizovan i likvidan na agregatnom nivou. Krediti privatnom sektoru ostvarili su snažan rast od 7,5 odsto u 2017. godini (do oktobra/listopada), uz porast kredita preduzećima. Kvalitet kreditnog portfelja banaka i dalje se povećava, ali nekvalitetni krediti (NPL) u odnosu na ukupne kredite i ostali su na povišenom nivou od oko 11 odsto u trećem kvartalu 2017. godine. Nedavno završena detaljna revizija kvaliteta aktive banaka otkrila je određene nedostatke u upravljanju rizicima u bankama i supervizorskim praksama. Fragmentirano tržište i visoki regulatorni troškovi takođe predstavljaju ograničenja po bankarski sektor u zemlji; ne iznenađuje činjenica da je profitabilnost banaka najniža u regionu. Niska profitabilnost i slabosti bilansa stanja nepovoljno utiču na sposobnost banaka da podrže ekonomski oporavak (Aneks IV).

22. Vlasti napreduju u pogledu modernizovanja i usklađivanja propisa za bankarski sektor, mada su reforme nedovršene. Oba entiteta usvojila su zakone o bankama i izmjene i dopune zakona o agencijama za bankarstvo 2017. godine, što je osnažilo supervizorska ovlašćenja agencija za bankarstvo i uvelo moderan okvir restrukturiranja banaka. Međutim, izmjene i dopune Zakona o osiguranju depozita nisu usvojene, što onemogućava korišćenje Fonda osiguranog depozita u svrhe restrukturiranja banaka - što je esencijalna karakteristika novog okvira restrukturiranja. Nedavne tehničke misije MMF-a i Svjetske banke utvrdila je manjkavosti u mandatu, ciljevima, upravljanju, operativnog transparentnosti i upravljanju rizicima u razvojnim bankama entiteta. Entitetske vlade pripremaju, svaka za svoju razvojnu banku, nacrt zakona sa ciljem saniranja utvrđenih manjkavosti.

23. Sa ciljem jačanja jedinstvenog finansijskog prostora, vlasti takođe unapređuju koordinaciju, saradnju i razmjenu podataka između institucija zaduženih za finansijski sektor.

Redovna razmjena podataka i zajedničke neposredne inspekcije sistemski značajnih banaka su u toku. Institucije su ostvarile dobar napredak u pogledu izrade Memoranduma o razumijevanju za finansijsku stabilnost (FSMoU), čiji je cilj unapređenje saradnje i razmjene podataka u oblastima bankarske supervizije (Stub I), pripravnosti za krizu i upravljanje krizom (Stub II) i nadzor nad sistemskim rizikom (Stub III). Međutim, kašnjenje u usvajanju novog zakona o osiguranju depozita sprečava usvajanje Stuba III. Takođe, institucije dobro napreduju u radu na zajedničkoj metodologiji za utvrđivanje sistemski značajnih banaka (SIB), uz pomoć skorašnjih misija tehničke pomoći MMF-a.

24. Vlasti su ostvarile značajan napredak u saniranju strateških manjkavosti okvira za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. U novembru/studenom 2017. godine, Radna grupa za finansijsko djelovanje (FATF) navela je da je BiH značajno doradila svoj akcioni plan za unapređenje okvira AML/CFT na tehničkom nivou. Institucije ostaju opredijeljene da rade sa FATF-om i Odborom eksperata za ocjenu mjera na borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL), uključujući terensku posjetu FATF-e sa ciljem da se potvrdi da je proces primjene traženih reformi i mjera u toku sa ciljem saniranja ranije utvrđenih manjkavosti.

25. Aranžman valutnog odbora (CBA) i dalje je u funkciji sidra makroekonomske stabilnosti. Devizne rezerve Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBH) su adekvatne, a CBBH je preduzela djelotvorne mjere na unapređenju okvira upravljanja rezervama putem usvajanja novih investicionih smjernica i operativnih pravila i usmjeravanjem izvještajem ka njenom odboru. CBBH takođe je usvojila akcioni plan u skladu sa preporukama misije MMF-a iz 2016. godine koja se bavila procjenom mehanizama zaštite.

Razgovori na nivou politika

26. Regulatornu saradnju i koordinaciju unutar zemlje treba nastaviti unapređivati sa ciljem zaštite finansijske stabilnosti i jačanja jedinstvenog finansijskog prostora. Postojeća dobra praksa zajedničkih neposrednih kontrola može se dodatno osnažiti proširenje obuhvata na sve SIB. Potreban je sveobuhvatan FSMoU sa ciljem unapređenja regulatorne saradnje, koji treba potpisati nakon očekivanog usvajanja zakona o osiguranju depozita. Metodologija za utvrđivanje SIB je značajan preduslov za efektivnu supervizorsku saradnju i nadzor nad sistemskim rizicima, gdje je potrebno usvojiti zajedničku metodologiju u skladu sa preporukama tehničke misije MMF-a. Propisi treba da budu dodatno usklađeni, a primjena između entiteta dosljedna sa ciljem smanjenja potencijalne regulatorne arbitraže.

27. Potrebno je sanirati manjkavosti regulatornog okvira. Izgradnju kapaciteta regulatornih agencija za finansijski sektor treba nastaviti, naročito s obzirom na preuzimanje nove funkcije agencija za bankarstvo koja se tiče restrukturiranja banaka. S obzirom na značaj djelovanja razvojnih banaka entiteta u bankarskom sektoru, potrebne su reforme za saniranje manjkavosti u njihovom mandatu, ciljevima, upravljanju, operativnoj transparentnosti i upravljanju rizicima. Isto tako, razvojne banke treba da budu predmet odgovarajuće supervizije i uređivanja od strane entitetskih agencija za bankarstvo. Potrebno je unaprijediti okvir naplate i rješavanja problematike nekvalitetnih

kredita sa ciljem raščišćavanja bilansa banaka. U predstojećem periodu, napori u sferi AML/CFT treba da budu usmjereni na efektivnu primjenu unaprijeđenog okvira sa ciljem podrške naporima u borbi protiv korupcije, privrednog kriminala i pranja sredstava stečenih nezakonitim radnjama.

Stavovi vlasti

28. Vlasti se saglasne sa opštom ocjenom koju su stručnjaci dali za bankarski sektori i planiraju da budno prate ranjive tačke. Agencije za bankarstvo su odlučne da preuzmu nužne mjere u bankama koje ne izvrše nalog supervizora na osnovu rezultatima AQR. Isto tako, vlasti su opredijeljene da nastave da ulažu napore u modernizaciju regulatornog okvira, uključujući razvoj kapaciteta u vezi sa novim mandatom agencija za bankarstvo u pogledu restrukturiranja banaka. Generalno, vlasti uvažavaju značaj unapređenja finansijske saradnje i koordinacije, u skladu sa ustavnim nadležnostima.

29. Vlasti ostaju opredijeljene za aranžman valutnog odbora i očuvanje autonomije CBBH.

RAZGOVORI U OKVIRU PROGRAMA

Prvi pregled pomjeren je za gotovo godinu dana, uglavnom zato što vlasti nisu mogle da ispune prethodnu mjeru koju je stručni tim smatrao esencijalnom za ostvarivanje cilja programa u pogledu srednjoročnog rasta - usvajanje izmjena i dopuna Zakona o akcizama kojima bi se oslobodilo ino-investicije u infrastrukturu u funkciji rasta. Tokom ovog perioda, makroekonomska stabilnost je očuvana, uz prudencijalno izvršenje budžeta, iako je cilj preusmjeravanja javne potrošnje ostvaren tek djelimično. Nekoliko bitnih strukturalnih mjera je završeno, iako su mnoge nezavršene usljed tehničkih razloga i razloga kapaciteta, ili zastoja u radu parlamenata. BiH se i dalje suočava sa potrebom finansiranja BoP, a stručni timočekuje da ciljevi programa EFF budu ostvareni u predstojećem periodu, između ostalog i putem dostizanja strukturalnih i kvantitativnih ciljeva postavljenih za drugi pregled.

A. Izvršenje po osnovu programa

30. Vlasti su ostvarile napredak u ostvarenju programskih opštih i kvantifikovanih ciljeva uprkos kašnjenju u zaključenju prvog pregleda.

- Ispunjeni su svi kvartalni kvantitativni kriterijumi izvršenja (PC) za 2016. godinu. Kriterijumi izvršenja za neto kreditiranje (ukupan fiskalni bilans) za kraj juna/lipnja 2017. godine nije zadovoljen usljed veće kapitalne potrošnje zbog ranije pomjerenih projekata koji su došli u fazu izvršenja u institucijama BiH, i privremeno nižem ostvarenju prihoda u BiH. Treba konstatovati da je fiskalno izvršenje na kraju 2017. godine (za koje nisu postavljeni kriterijumi izvršenja) bilo značajno bolje od predviđanja u vrijeme zahtjeva za program. Isto tako, ispunjeni su svi kontinuirani kvantitativni kriterijumi izvršenja.

- Svi indikativni ciljevi predviđeni za 2017. godinu su ispunjeni, osim onih koji se tiču tekućih izdataka u institucijama BiH, što je jednim dijelom odraz izuzetno visokih ostalih izdataka u prvom kvartalu, a drugim dijelom većih ukupnih izdvajanja za plate u 2017. godini nego što se

Bosnia and Herzegovina: General Government Statement of Operations, 2014-17						
(Percent of GDP)						
	2014	2015	2016		2017	
			EBS/16/291	Act.	EBS/16/291	Proj.
Revenue	43.4	43.2	43.4	42.7	43.5	43.5
Expenditure	46.3	43.4	44.2	42.3	44.3	41.4
Expense (current expenditure)	40.9	39.8	39.8	38.5	39.2	37.5
Net acquisition of nonfinancial assets	5.3	3.6	4.4	3.8	5.1	3.9
o/w Foreign financed capital spending	3.2	2.1	2.5	2.4	2.7	2.0
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-2.9	-0.2	-0.8	0.3	-0.8	2.1
Memorandum items						
Net lending excluding externally-financed operations	-0.5	1.2	0.9	2.1	1.0	3.6
Structural balance (% of potential GDP)	-1.4	0.8	0.0	1.0	-0.2	2.7

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

očekivalo u vrijeme upućivanja zahtjeva za EFF.

31. Sve četiri prethodne mjere za zaključenje ovog pregleda su realizovane, uprkos znatnim političkim i tehničkim izazovima. Dugotrajno kašnjenje usvajanja izmjena i dopuna Zakona o akcizama bilo je glavni razlog kašnjenja zaključenja prvog pregleda. Prethodne mjere bile su:

- da Parlament FBiH usvoji budžet za 2018. godinu u skladu sa preporukama osoblja MMF-a;
- da Narodna skupština RS usvoji budžet za 2018. godinu u skladu sa preporukama osoblja MMF-a;
- da institucije FBiH upute, putem dopisa Evropskoj uniji, zahtjev za finansiranje finansijske i operativne provjere poslovanja dva telekom preduzeća u Federaciji, sa ciljem unapređenja korporativnog upravljanja, restrukturiranja i/ili prodaje akcija, a na osnovu projektnog zadatka sačinjenog u konsultacijama sa osobljem MMF-a;
- da Parlament BiH usvoji povećanje akciza na gorivo, uključujući LPG, biodizel i lož-ulje, za 15 feninga po litri, a dodatne prihode usmjeri za finansiranje auto-puteva i puteva.

Pored toga, ostale važne mjere ispunjene su u ranijem periodu, uključujući usvajanje budžeta institucija BiH, FBiH i RS za 2017. godinu.

32. Isto tako, ostvaren je značajan napredak na važnim politikama i strukturalnim reformama vezanim za program. Vlasti su očuvale makroekonomsku stabilnost i fiskalnu disciplinu. I dalje je na snazi ograničenje na plate u javnom sektoru. Od 24 strukturne odrednice (SB), ispunjeno je devet; jedna je preformulisana u prethodnu mjeru za ovaj pregled (vlasti predlažu odustajanje od nekoliko SB zato što smatraju da više nisu relevantne, vidjeti tabelu 2. u Dopunskom pismu namjere). Dva entiteta su donijela osnovni paket modernih zakona o bankama, a komercijalne

banke sada preduzimaju korektivne mjere nakon AQR (sadašnje SB # 5, 7, 8 i 10). Zakoni o porezu na dobit su usklađeni (sadašnja SB #18), a Vlada FBiH je predložila zakon sa ciljem smanjenja visokog poreskog opterećenja rada. Socijalni partneri potpisali su novi kolektivni ugovor u skladu sa modernim zakonima o radu. Sa ciljem jačanja kontrole zaduživanja nižih nivoa vlasti u Federaciji, Vlada FBiH usvojila je nacrt novog Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama i uputila ga u parlamentarnu proceduru (sadašnja SB # 13). Parlament FBiH usvojio je Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, čiji je cilj unapređenje penzijskog sistema. Nastavljena je privatizacija i restrukturiranje javnih preduzeća, u manjoj mjeri. CBBH je završila većinu preporuka za procjenu mehanizama zaštite za 2017. godinu, a primjena preostale dvije je u toku. Ključne preporuke obuhvataju sveobuhvatan pregled upravljanja rezervama i investicionih okvira, kao i uklanjanje težih oblika sukoba interesa iz upravnog odbora. Došlo je do tehničkog kašnjenja u uspostavljanju registara zaposlenih, a proširenje sistema trezorskog poslovanja u RS i FBiH kasni zbog kašnjenja nabavke na strani donatora. Institucije predlažu da se neostvarene SB pomjere za kasnije.

B. Prioriteti na nivou politika u predstojećem periodu

Strukturalne reforme

33. Vlasti treba da nastave sa naporima na unapređenju poslovne klime. Vlada FBiH namjerava da uputi nacrt zakona o porezu na dohodak / doprinosima za socijalno osiguranje, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a, na drugo čitanje do maja/svibnju 2018. godine (nova SB #2). U oba entiteta, potpisana je većina granskih ugovora, a očekuje se da će ostali biti zaključeni do juna/lipnja 2018. godine. Isto tako, očekuje se da oba entiteta usvoje planove za smanjenje parafiskalnih nameta do kraja juna/lipnja 2018. godine, poštujući ustavne nadležnosti individualnih nivoa vlasti. U pogledu reforme javnih preduzeća, institucije namjeravaju da izvrše detaljnu finansijsku i operativnu provjeru poslovanja BH Telekomu i HT Mostar do septembra/rujna 2018. godine. Unapređenje rada sudova i efikasnost rada na privrednim predmetima takođe su esencijalni za unapređenje poslovne klime.

Fiskalna politika

34. Budžeti za 2018. godinu su usklađeni sa okvirom tekuće potrošnje koji je bio predviđen u vrijeme upućivanja zahtjeva za EFF. Centralne vlade entiteta smanjiće ukupna izdvajanja za plate u odnosu na BDP produženjem opšteg zamrzavanja plata i ograničavanja zapošljavanja. Isto tako, doći će do ograničenog smanjenja suficita za 2018. godinu, u skladu sa suženom razlikom između stvarnog i potencijalnog obima proizvodnje i povećane kapitalne potrošnje. Osoblje je predložilo kvartalne kriterijume izvršenja i indikativne ciljeve za 2018 (tabela 1. u Dopunskom pismu namjere).

35. Očekuje se da će u predstojećem periodu, u okviru programa, doći do udvostručavanja napora na jačanju javnih finansija. Reforma zapošljavanja u javnom sektoru treba da pređe u narednu fazu, sa akcentom na uravnoteženost broja zaposlenih i plata; za ovo će biti potrebna dodatna tehnička pomoć, u okviru koje bi se izvršio funkcionalan pregled u izabranim ministarstvima i kantonima, kao i utvrđivanje repera za plate. Na osnovu funkcionalnih pregleda, očekuje se da će

operativni planovi na smanjenju ukupnog broj zaposlenih u javnom sektoru biti usvojeni do kraja 2018. godine (sadašnje SB #22, 23 i 24). Vlasti napreduju u procesu revizije sa ciljem verifikovanja kvalifikovanosti postojećih korisnika za sve boračke kategorije, i ostaju opredijeljene za pripremu izvještaja i plana za bolje targetiranje socijalnih davanja na osnovu centralizovane baze podataka o korisnicima. S obzirom na nizak fiskalni rizik u ovim oblastima pošto su penzije ostvarene pod povoljnim uslovima i boračke naknade ograničene na budžetska sredstva, vlasti traže odustajanje od sadašnjih SB (#14 i 21).

36. Rješavanje pitanja neizmirenih obaveza javnog sektora sa ciljem ublažavanja fiskalnih rizika biće u središtu pažnje programa u predstojećem vremenu. FBiH će prikupiti podatke o neizmirenim obavezama na svim nivoima vlasti u FBiH (nova SB #4, sa rokom: kraj juna/lipnja 2018) i usvojiti vremenski ograničen akcioni plan za saniranje situacije sa neizmirenim obavezama (nova SB #5, sa rokom: kraj septembra/rujna 2018). RS će tražiti da domovi zdravlja pripreme budžete sa znatnim budžetskim ograničenjima sa ciljem sprečavanja akumulacije novih neizmirenih obaveza (nova SB #6, sa rokom: kraj septembra/rujna 2018). Očekuje se da Vlada RS usvoji plan za vraćanje fiskalne održivosti zdravstvenih ustanova (nova SB #7, sa rokom: kraj decembra/prosinca 2018). Vlasti će nastaviti rad na proširenju sistema trezorskog poslovanja na sisteme upravljanja budžetima kantona u FBiH i domove zdravlja u RS.

Politike za finansijski sektor

37. Nastaviće se dalja modernizacija i usklađivanje zakonskih propisa za bankarski sektor. Novi zakon o osiguranju depozita, čije se usvajanje na Parlamentu BiH očekuje do kraja marta 2018. godine (sadašnja SB #9) omogućiće korišćenje Fonda osiguranog depozita za podršku finansiranja restrukturiranja banaka. Vlasti će nastaviti rad na podzakonskim aktima i organizacionoj strukturu agencija za bankarstvo, koji proističu iz novog mandata u pogledu restrukturiranja banaka, te će izraditi odgovarajuće propise. Struktura upravljanja i odlučivanja u agencijama za bankarstvo i Agenciji za osiguranje depozita takođe treba da bude unaprijeđena, a vlasti takođe planiraju dalju izradu potrebnih izmjena i dopuna zakona o agencijama za bankarstvo i zakona o osiguranju depozita.

38. Usvajanje FSMoU osnažiće saradnju i razmjenu podataka među institucijama nadležnim za finansijski sektor. Agencije za bankarstvo, CBBH i Agencija za osiguranje depozita treba da usvoje istovjetnu metodologiju za utvrđivanje domaćih sistemski značajnih banaka od marta/ožujka 2018. godine (nova SB #1), koja je značajan preduslov za efektivnu realizaciju Stuba I FSMoU. Očekuje se da će sveobuhvatan FSMoU biti usvojen do juna/lipnja 2018. godine (nova SB #3).

39. Očekuje se reforma razvojnih banaka. Entitetske vlade pripremaju, svaka za svoju razvojnu banku, nacrt zakona sa ciljem saniranja manjkavosti koje su utvrdile misije tehničke pomoći MMF-a i Svjetske banke. Entitetske vlade usvojiće konstatacije strateških pravaca za razvojne banke uz pomoć Svjetske banke. Očekuje se da će entitetski parlamenti usvojiti nove zakone do kraja juna/lipnja 2018. godine (sadašnje SB #11 i 12).

C. Finansiranje, kapaciteti za otplatu duga i mehanizmi zaštite

40. BiH se i dalje suočava sa potrebama u pogledu bilansa plaćanja (tabele 3. i 9). Prošireni aranžman pomaže BiH da odgovori na potrebe bilansa plaćanja, omogućava popuštanje kompresije u javnoj kapitalnoj potrošnji i podržava politike za stimulisanje ekonomskog potencijala i očuvanje makroekonomske stabilnosti. Do povećanja nivoa bruto međunarodnih rezervi u 2017. godini, u poređenju sa predviđenim nivoom u vrijeme upućivanja zahtjeva za program, došlo je usljed spoja čvršće fiskalne politike u kontekstu valutnog odbora - najvećim dijelom zbog ograničavanja kapitalnih rashoda - i većih kratkoročnih eksternih priliva usljed viših kamatnih stopa u BiH. Očekuje se da će tranše Fonda u predstojećem periodu pomoći da se olabave određena ograničenja na rashode i obezbijedi adekvatna pokrivenost monetarne baze rezervama. Očekuje se da će sredstva iz drugih izvora, uključujući Svjetsku banku i EU, popuniti preostali deficit finansiranja.

41. BiH ima dovoljne kapacitete za blagovremeno ispunjavanje obaveza prema Fondu. Analiza održivosti duga govori da će sa ekonomskim rastom predviđenim programom i nastavkom prudencijalnih fiskalnih politika, javni i ino-dug nastaviti da pada, a obaveze servisiranja duga biće prihvatljive. Do isteka roka važenja proširenog aranžmana, nivo preostalog kredita prema Fondu projektovan je na oko 2,9 odsto BDP-a (8,5 odsto GIR) (tabela 8). Povlačenje sredstava i naknade Fonda dostigle su najviše vrijednosti u 2017. godini, kada su iznosile 41 odsto ukupnog servisiranja duga. Fiskalni šokovi, uključujući šokove koji nastaju iz potencijalnih obaveza, mogu predstavljati rizik (Aneks V). Zemlja ima odličan istorijat izvršenja finansijskih obaveza prema Fondu.

42. Dopunom procjene mehanizama zaštite iz 2017. godine utvrđeno je da zakonski okvir CBBH štiti autonomiju Centralne banke. Mehanizmi interne revizije i finansijsko izvještavanje Banke funkcionišu u skladu sa međunarodnim standardima. CBBH je počela da preduzima korake na jačanju nadzora, naročito nad razdvajanjem izvršnih i neizvršnih funkcija članova Upravnog odbora. Potrebni su dalji koraci na primjeni preporuka iz procjene iz 2017. godine. CBBH je realizovala sve preporuke iz procjene iz 2014. godine.

D. Modaliteti programa

43. Vlasti traže da se odobri odustajanje od kriterijuma izvršenja za kraj juna/lipnja 2017. u pogledu neto zaduživanja (bilansa budžeta) za institucije BiH i centralnu vladu FBiH. Ciljevi nisu ispoštovani uglavnom zbog kapitalnih rashoda, koji su bili viši od očekivanih, i privremenog podbačaja prihoda usljed neočekivano visokog povrata poreza koji su naknadno kompenzovani višim prihodima od očekivanih. Stručnjaci smatraju da su devijacije od postavljenog cilja manje i privremene i podržavaju zahtjev vlasti za odustajanjem od kriterijuma izvršenja.

44. Vlasti su tražile izmjenu dva indikativna cilja koja se tiču izmjene "ostalih obaveza" za opšte vlade FBiH i RS. S obzirom da niži nivoi vlasti nemaju kapacitete za dostavljanje tačnih

podataka o obavezama, vlasti traže brisanje ovih indikativnih ciljeva. U međuvremenu, rade na unapređenju fiskalnog izvještavanja nižih nivoa vlasti, uz jačanje praćenja.

45. S obzirom na kašnjenje zaključenja prvog pregleda, vlasti takođe traže produženje proširenog aranžmana za 12 mjeseci, te da se preostali iznos dostupnih sredstava rasporedi na preostali period proširenog aranžmana (tabela 7).

46. Praćenje izvršenja programa nastavilo bi se na kvartalnoj osnovi. Kvantitativni kriterijumi izvršenja za 2018. godinu, kao i indikativni kriterijumi i strukturne odrednice navedeni su u tabelama 1. i 2. uz Dopunsko pismo namjere od 29. januara/siječnja 2018. godine.

Ocjena osoblja

47. Makroekonomski uslovi su stabilni, a očekuje se dalje povećanje privredne aktivnosti. Prudencijalna fiskalna pozicija, dijelom usljed finansijskih ograničenja, i snažno monetarno sidro podržano valutnim odborom omogućili su makroekonomsku stabilnost. Nedavno usvojeno povećanje akciza na gorivo, koje će, kako se očekuje, osloboditi eksterna sredstva za infrastrukturne investicije, pozdravljeno je i trebalo bi da stimuliše privrednu aktivnost i otvaranje radnih mjesta u kratkoročnom periodu, uz unapređenje potencijala za rast u dugoročnom periodu. Eksterni bilans generalno je usklađen sa osnovama. Međutim, rast privatnog sektora, koji je ključan za otvaranje novih radnih mjesta, naročito među mladima, zahtijeva hitnu pažnju.

48. Vlasti ostvaruju dobar napredak po osnovu proširenog aranžmana, uprkos kašnjenju sa zaključivanjem prvog pregleda. Fiskalna politika ostala je na pravom putu, a ostvaren je i napredak - mada neravnomjeran - na strukturalnim reformama. Izvršenje programa je generalno zadovoljavajuće. Ubrzavanje dinamike reformi je esencijalno da bi BiH ostala na održivom putu ekonomskog rasta, a vlasti treba da udvostruče napore i obezbijede blagovremeno ostvarenje programskih ciljeva. Nakon skoncentrisanih napora na reformama u prvoj godini programa, očekuje se da će se broj strukturalnih uslova smanjiti u bližoj budućnosti, kako je generalno predviđeno u vrijeme upućivanja zahtjeva za program. Osoblje MMF-a očekuju da ciljevi programa EFF budu ostvareni u predstojećem periodu, između ostalog i putem dostizanja strukturalnih i kvantitativnih ciljeva postavljenih za drugi pregled.

49. Reforme na unapređenju poslovne klime i funkcionisanja tržišta rada su esencijalne da bi BiH postala atraktivnija za investicije i otvaranje novih radnih mjesta. Planirano smanjenje poreskog opterećenja rada i parafiskalnih nameta doprinijelo bi otvaranju novih radnih mjesta u formalnom sektoru i unaprijedilo poslovnu klimu. Isto tako, ključno je unaprijediti upravljanje i efikasnost javnih preduzeća tako da raspodjela resursa u ekonomiji bude bolja, a distorzija na tržištu rada sanirana. Vlasti su preduzele prve korake, koje pozdravljamo, na usmjeravanju sektora telekomunikacija na održiv put iniciranjem detaljne analize poslovanja sa ciljem restrukturiranja i/ili prodaje akcija. Naredni koraci u procesu, uključujući zaključenje detaljne analize poslovanja, nakon koje bi uslijedilo restrukturiranje i/ili privatizacija, bili bi značajni u toku 2018. godine. Naravno, visok politički rizik u BiH i dalje je odvratajući faktor za sposobnost zemlje da privuče investicije, a

efektivnost politika na unapređenju poslovne klime bila bi podrivena ukoliko politički rizik ostane visok ili se pogorša.

50. Fiskalna politika treba da zadrži fokus na daljem smanjenju tekuće potrošnje i povećanju kapitalnih rashoda u funkcija rasta, i to na održiv način. Ukupna izdvajanja za plate u javnom sektoru BiH spada među najviše u regionu. Vlada treba da sprovede funkcionalan pregled zaposlenih i utvrdi vrijednost za javni novac. To će doprinijeti daljem ciljanom i održivom smanjenju mase plata i donijeti veću efikasnost javnih usluga. Uštede na ukupnim izdvajanjima za plate treba da budu usmjerene ka stimulanju javne kapitalne potrošnje sa ciljem zatvaranja velikog infrastrukturnog jaza BiH. U 2018. godini, institucije FBiH planiraju da prošire javne investicije koje se finansiraju domaćim sredstvima, što je dobrodošao korak, ali je potreban oprez u korišćenju finansijskih suficita javnih preduzeća za finansiranje tih investicija u 2018. godini. Zbog nedovoljno jasne situacija u pogledu održavanja tog finansiranja nakon 2018. godine i administracije ovih sredstava izvan jedinstvenog računa, potreban je oprez u primjeni ovog pristupa. Potrebno je usmjeriti pažnju na prevazilaženje uskih grla u kapacitetima za realizaciju, koja nepovoljno utiču na efikasnu potrošnju na javne kapitalne projekte; reforma okvira upravljanja javnim investicijama bila bi pozdravljen.

51. Jačanje okvira PMF biće od suštinskog značaja za ublažavanje fiskalnih rizika i obezbjeđivanje fiskalne održivosti. Akumulirane neizmirene obaveze javnih preduzeća, koje se odnose na neplaćene doprinose za penzijsko osiguranje, velikim dijelom su naslijeđenirezultat nesprovedenja reformi u ranijem periodu. Ukupno neplaćene obaveze vlade treba da budu sistematično dokumentovane, nakon čega bi uslijedila sveobuhvatna reforma javnih preduzeća, između ostalog i putem restrukturiranja i/ili privatizacije. Zdravstveni sektor predstavlja značajan fiskalni rizik, gdje su fiskalne obaveze i neizmirene obaveze potencijalno velike, a nisu ni potpuno dokumentovane. Pozdravljamo namjeru vlasti da se problemi u sektoru saniraju uz pomoć Svjetske banke, mada će uspjeh zavisiti od političke volje. Reforme koje će inicirati smanjenje akumuliranja neizmirenih obaveza treba da počnu u najskorije vrijeme.

52. Bankarski sektor u BiH generalno je stabilan, ali i dalje su postoje ranjive tačke, te je potreban oprez. Vlasti su ostvarile pohvalan napredak na modernizovanju zakonskog i regulatornog okruženja finansijskog sektora usvojivši nove zakone o bankama i izmjene i dopune zakona o agencijama za bankarstvo. Potrebno je da hitno donesu novi zakon o osiguranju depozita tako da funkcija restrukturiranja banaka bude zaokružena. Potrebni su kontinuirani naponi na unapređenju koordinacije, saradnje i razmjene podataka između različitih institucija nadležnih za finansijski sektor sa ciljem očuvanja stabilnosti finansijskog sektora. Uz to, procesi upravljanja i odlučivanja u agencijama za bankarstvo i Agenciji za osiguranje depozita treba da budu usklađeni sa najboljom međunarodnom praksom. Agencije za superviziju treba da nastave sa pomnim praćenjem primjene korektivnih mjera sa ciljem saniranja manjkavosti koje su utvrđene u AQR, te pripreme i preduzmu odlučne mjere. Prudencijalni propisi treba da budu učvršćeni sa ciljem promovisanja preciznijeg uvažavanja i prudencijalnog upravljanja kreditnim rizikom.

53. Tijesna saradnja na nivou politika između svih nivoa vlasti ostaje od suštinskog značaja za ostvarenje bržeg rasta i ubrzavanje ekonomske integracije sa ostatkom Evrope. Nedavno

usklađene entitetske politike i zakonski propisi za poreski i finansijski sektor su dobrodošao korak koji će doprinijeti smanjenju troškova poslovanja i rada u BiH kroz jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora. Ove napore treba održati, pošto bi bez snažne koordinacije i saradnje na nivou politika BiH bila u riziku da zaostane za regionalnim pandanima.

54. Domaća politika predstavlja stalan rizik po blagovremeno i kontinuirano sprovođenje programskih politika. Na horizontu programa, postoji rizik da institucije neće moći održati realizaciju strukturnih reformi, ili da te reforme neće biti dovoljne za adekvatan odgovor u smislu privatnih investicija, što bi impliciralo razočaravajući rast. Reformska agenda, koja je formulisana u sklopu integrisanog procesa konsultacija i u saradnji sa međunarodnim partnerima 2015. godine, predstavlja ključnu platformu za sprovođenje budućih reformi i zadobijanje podrške u javnosti.

55. S obzirom na dosadašnje izvršenje od strane vlasti, kao i politike planirane za predstojeći period - sažeto prikazane u priloženom Dopunskom pismu namjere od 29. januara/siječnja 2018. godine - osoblje podržava zahtjev vlasti za zaključenje prvog pregleda po osnovu proširenog aranžmana EFF. Isto tako, osoblje podržava zahtjev vlasti za produženje programa za 12 mjeseci i promjenu dinamike povlačenja sredstava po osnovu proširenog aranžmana (tabela 7). Pored toga, osoblje podržava zahtjev vlasti za odustajanje od kriterijuma izvršenja postavljenih za kraj juna/lipnja 2017. godine u pogledu neto zaduživanja s obzirom da su devijacije u institucijama BiH i FBiH bile manje i privremenog karaktera, te da nisu uticale na ukupno fiskalno ostvarenje, koje je ostalo snažno. Osoblje podržava zahtjev vlasti da se briše indikativan cilj za "ostale obaveze" generalnih vlada FBiH i RS postavljen za kraj marta/ožujka 2016. i dalje. U odnosu na prikazano stanje, osoblje podstiče vlasti da ubrzaju napore na unapređenju kvaliteta i blagovremenosti fiskalnog izvještavanja nižih nivoa vlasti, uz pomoć Svjetske banke.

56. Preporučujemo da sljedeće konsultacije prema članu IV budu organizovane u 24-mjesečnim ciklusima u skladu sa Odlukom o ciklusima konsultacija po osnovu člana IV (Odluka br. 14747-(10/96)(9/28/2010).

Table 1. Bosna i Hercegovina: Odabrani ekonomski indikatori, 2013–22

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Proj.									
Nominal GDP (KM million)	26,743	27,304	28,586	29,899	31,283	32,795	34,523	36,459	38,560	40,901
Gross national saving (in percent of GDP)	11.7	10.4	10.3	10.9	11.0	11.8	12.5	14.1	14.8	15.0
Gross investment (in percent of GDP)	17.0	17.8	15.9	16.0	16.3	17.7	19.0	19.8	20.0	20.0
	(Percent change)									
Real GDP	2.4	1.1	3.1	3.2	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
CPI (period average)	-0.1	-0.9	-1.0	-1.1	1.7	1.6	1.6	1.7	1.8	2.0
Money and credit (end of period)										
Broad money	7.9	7.3	8.0	8.3	8.6	9.4	9.7	9.4	9.7	10.1
Credit to the private sector	2.3	1.8	2.6	3.7	6.0	6.3	6.8	7.0	7.8	7.9
	(In percent of GDP)									
Operations of the general government										
Revenue	43.2	43.4	43.2	42.7	43.5	43.9	43.9	43.8	43.6	43.5
<i>Of which: grants</i>	0.9	1.0	0.8	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6
Expenditure	45.0	46.3	43.4	42.3	41.4	42.6	43.7	44.0	43.8	43.7
<i>Of which: investment expenditure</i>	5.0	5.3	3.6	3.8	3.9	5.5	6.8	7.6	7.7	7.7
Net lending	-1.8	-2.9	-0.2	0.3	2.1	1.2	0.2	-0.2	-0.2	-0.2
Net lending, excluding interest payment	-1.1	-2.1	0.6	1.2	3.0	2.1	1.2	0.7	0.6	0.8
Total public debt	44.5	45.0	45.5	43.7	40.5	38.9	38.0	37.5	36.9	35.7
Domestic public debt	14.2	14.9	15.1	14.4	13.3	11.7	10.9	10.2	10.7	10.6
External public debt	30.4	30.1	30.4	29.4	27.2	27.1	27.1	27.3	26.2	25.0
	(In millions of euros)									
Balance of payments										
Exports of goods and services	4,620	4,754	5,056	5,372	6,208	6,581	6,957	7,380	7,842	8,308
Imports of goods and services	7,419	7,927	7,801	7,993	8,935	9,516	10,117	10,562	11,084	11,637
Current transfers, net	1,889	2,029	1,825	1,826	1,876	1,946	2,019	2,095	2,174	2,238
Current account balance	-728	-1,033	-826	-776	-834	-997	-1,161	-1,059	-1,017	-1,031
(In percent of GDP)	-5.3	-7.4	-5.7	-5.1	-5.2	-5.9	-6.6	-5.7	-5.2	-4.9
Foreign direct investment (+ =inflow)	174.6	400.8	248.9	240.5	351.4	365.6	419.2	470.0	541.1	599.6
(In percent of GDP)	1.3	2.9	1.7	1.6	2.2	2.2	2.4	2.5	2.7	2.9
Gross official reserves	3,627	4,013	4,413	4,886	5,288	5,739	6,077	6,596	7,041	7,542
(In months of imports)	5.5	6.2	6.6	6.6	6.7	6.8	6.9	7.1	7.3	7.4
(In percent of monetary base)	113.3	112.1	113.3	113.9	115.7	116.1	113.5	114.8	112.5	111.0
External debt, percent of GDP	61.7	63.7	62.9	63.8	61.1	61.0	60.5	60.1	58.3	56.3

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

Table 2. Bosna i Hercegovina: Kretanja u realnom sektoru, 2013–22

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
					Proj.					
<i>Real aggregates</i> (Percent change)										
<i>Growth rates</i>										
GDP at constant 2010 prices	2.4	1.1	3.1	3.2	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
Domestic demand	0.6	3.2	1.5	3.2	3.0	4.1	4.2	3.3	3.3	3.5
Private	0.9	3.2	3.1	3.1	3.4	2.5	2.9	2.3	3.1	3.5
Public	-0.8	2.9	-5.1	3.4	1.2	11.1	9.5	7.3	4.2	3.5
Consumption	1.3	2.5	2.8	3.0	2.8	2.3	2.6	2.2	2.9	3.3
Private	1.9	2.8	2.8	3.2	3.4	2.3	2.7	2.0	2.8	3.3
Public	-1.3	0.9	2.6	2.0	0.0	2.0	2.0	3.3	3.4	3.5
Gross capital formation	-3.4	7.0	-5.4	4.1	4.1	14.1	11.9	8.5	5.0	4.2
Private	-4.9	5.8	4.6	2.5	3.4	3.8	3.9	4.3	4.4	4.5
Public	0.7	9.8	-28.7	9.4	6.1	46.3	29.6	15.9	5.8	3.6
Net Exports										
Exports of goods and services	8.5	4.6	8.1	5.1	12.5	8.5	5.8	5.8	5.7	5.3
Imports of goods and services	1.4	8.6	2.2	4.3	9.9	8.8	6.5	4.3	3.9	3.8
<i>Contributions to real GDP growth</i> (Year-on-year change over real GDP in previous year, in percent)										
GDP at constant 2010 prices	2.4	1.1	3.1	3.2	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
Domestic demand	0.7	3.7	1.7	3.7	3.5	4.8	4.9	4.0	3.9	4.1
Private	0.9	3.0	2.9	3.0	3.3	2.4	2.7	2.2	2.9	3.2
Public	-0.2	0.7	-1.2	0.7	0.3	2.4	2.2	1.8	1.1	0.9
Consumption	1.3	2.4	2.8	3.0	2.8	2.2	2.5	2.2	2.8	3.1
Private	1.5	2.3	2.3	2.6	2.8	1.9	2.2	1.6	2.3	2.6
Public	-0.2	0.2	0.5	0.4	0.0	0.3	0.3	0.5	0.6	0.6
Gross capital formation	-0.6	1.3	-1.0	0.7	0.7	2.5	2.4	1.8	1.1	1.0
Private	-0.7	0.7	0.6	0.3	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6
Public	0.0	0.5	-1.7	0.4	0.3	2.0	1.8	1.2	0.5	0.3
Net Exports	1.7	-2.5	1.3	-0.5	-0.8	-1.6	-1.4	-0.3	0.0	-0.1
Exports of goods and services	2.3	1.3	2.4	1.6	4.0	2.9	2.1	2.2	2.2	2.0
Imports of goods and services	0.6	3.9	1.1	2.1	4.8	4.5	3.5	2.4	2.2	2.1
<i>Deflators</i> (Percent Change)										
GDP	-0.2	0.9	1.6	1.3	1.9	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0
Domestic demand	-0.9	0.8	-0.2	0.0	1.5	1.1	1.4	1.5	1.8	2.0
Consumption	-1.0	1.1	-0.2	-0.2	1.4	1.5	1.7	1.7	1.9	2.1
Investment	-1.1	0.1	-0.9	1.0	2.0	0.1	1.0	1.2	1.7	1.9
Exports of goods and services	-1.9	-1.5	-1.7	1.0	2.7	-2.3	0.0	0.3	0.6	0.6
Imports of goods and services	-2.2	-1.5	-3.8	-1.9	1.7	-2.1	-0.1	0.0	1.0	1.1
<i>Nominal aggregates</i>										
Nominal GDP (KM million)	26,743	27,304	28,586	29,899	31,283	32,795	34,523	36,459	38,560	40,901
(In percent of GDP)										
Consumption	103.5	105.0	102.9	101.1	100.8	99.8	98.9	97.3	96.5	96.0
Private	82.8	84.6	83.1	82.1	82.3	81.5	80.8	79.4	78.7	78.2
Public	20.7	20.4	19.8	19.1	18.5	18.3	18.0	17.9	17.8	17.7
Gross capital formation	17.0	17.8	15.9	16.0	16.3	17.7	19.0	19.8	20.0	20.0
Private	12.0	12.5	12.3	12.2	12.3	12.2	12.2	12.2	12.2	12.3
Public	5.0	5.3	3.6	3.8	3.9	5.5	6.8	7.6	7.7	7.7
National Savings	11.7	10.4	10.3	10.9	11.0	11.8	12.5	14.1	14.8	15.0
Private	8.6	7.4	6.5	5.9	4.3	5.3	5.0	6.2	6.8	7.0
Public	3.1	3.0	3.8	5.0	6.7	6.5	7.5	7.9	8.0	8.0
Saving-Investment balance	-5.3	-7.4	-5.7	-5.1	-5.2	-5.9	-6.6	-5.7	-5.2	-4.9
<i>Labor market</i> (In percent)										
Unemployment rate (ILO definition) ¹	27.5	27.5	27.7	25.4	20.5	...	...	...	...	...

Source: BiH, F BiH and RS Statistical Agencies, and Fund staff estimates.

Notes: Nominal and real GDP series are based on the production approach.

¹ Based on the BiH Labor Survey. The unemployment rate based on the number of unemployed persons registered in Unemployment Offices is significantly higher.

Table 3. Bosna i Hercegovina: Platni bilans, 2013–221/
(In millions of euros, unless otherwise indicated)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
						Proj.				
Current account	-728	-1,033	-826	-776	-834	-997	-1,161	-1,059	-1,017	-1,031
Trade balance	-2,799	-3,173	-2,745	-2,621	-2,727	-2,935	-3,160	-3,182	-3,242	-3,328
Goods	-3,630	-4,026	-3,677	-3,600	-3,811	-4,073	-4,355	-4,444	-4,575	-4,761
Export of goods (fob)	3,397	3,501	3,678	3,935	4,643	4,935	5,225	5,553	5,914	6,289
Import of goods (fob)	-7,027	-7,527	-7,355	-7,535	-8,454	-9,008	-9,580	-9,997	-10,488	-11,050
Services (net)	830	852	932	979	1,084	1,138	1,195	1,262	1,333	1,432
Exports	1,223	1,253	1,378	1,436	1,565	1,646	1,733	1,827	1,929	2,019
Imports	-392	-401	-445	-457	-481	-508	-537	-565	-596	-587
Primary Income (net)	182	111	93	19	18	-8	-20	27	51	59
Total credit	442	488	475	475	495	511	566	627	696	770
Total debit	-259	-378	-381	-456	-477	-519	-586	-599	-645	-711
Of which, Interest payments	-107	-112	-90	-94	-77	-101	-149	-141	-165	-207
Secondary Income (net)	1,889	2,029	1,825	1,826	1,876	1,946	2,019	2,095	2,174	2,238
Government (net)	169	211	180	173	168	180	194	208	224	241
Workers' remittances	1,082	1,150	1,170	1,199	1,297	1,337	1,379	1,423	1,468	1,515
Other (NGOs etc.)	720	761	572	558	599	626	654	683	714	728
Capital and Financial Accounts (excl. Reserves)	999	1,324	1,232	1,119	1,235	1,185	1,294	1,350	1,461	1,533
Capital account	172	226	184	179	178	181	184	186	189	192
Capital transfers (net)	172	226	184	179	178	181	184	186	189	192
General government	122	149	147	142	138	141	144	147	150	153
Other sectors	50	77	36	37	40	40	40	40	40	40
Financial account	-827	-1,098	-1,048	-939	-1,057	-1,004	-1,110	-1,163	-1,272	-1,341
Direct investment (net)	-175	-401	-249	-240	-351	-366	-419	-470	-541	-600
Assets	64	7	85	6	17	18	19	20	21	22
Liabilities	239	408	334	247	368	383	438	490	562	622
Portfolio investment (net)	74	54	56	82	98	5	5	-4	-7	-4
Other investment (net)	-726	-751	-855	-781	-803	-644	-696	-689	-724	-737
Assets (net)	-122	-302	-363	-221	-197	-237	-180	-146	-145	-124
Short-term	-122	-297	-287	-196	-68	-95	-51	-18	-17	0
Banks	18	-15	-80	49	284	68	107	122	79	82
Other sectors, excl. government and central bank	-147	-231	-180	-246	-352	-162	-158	-140	-96	-82
Medium and long-term	0	-5	-76	-25	-130	-143	-129	-128	-128	-124
Banks	14	-7	-14	-5	1	-5	-3	-2	-2	-2
Other sectors, excl. government and central bank	-14	2	-62	-20	-24	-32	-20	-20	-19	-16
Liabilities (net)	604	449	492	560	606	406	516	543	579	613
Short-term	176	332	391	449	614	186	158	136	132	117
General government	0	-13	-6	0	0	0	0	0	0	0
Banks	-77	15	18	141	237	8	10	10	11	12
Other sectors	253	330	379	308	377	179	148	125	121	105
Medium and long-term	428	120	109	111	-8	220	358	407	447	496
Monetary authority	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
General government	302	313	12	89	-144	-58	23	96	90	104
Disbursements of loans	574	619	225	360	278	391	408	420	425	431
Project	348	264	225	281	278	391	408	410	405	401
Budget	226	355	0	80	0	0	0	0	0	0
Amortization of loans	272	305	212	271	422	449	385	324	335	327
Banks	12	-204	-195	-213	35	100	126	136	141	157
Other sectors	114	11	292	235	101	179	208	175	216	235
Errors and omissions	92	74	45	134	0	0	0	0	0	0
Overall balance	-362	-364	-450	-476	-401	-188	-133	-291	-444	-502
Financing	362	364	450	476	401	188	133	291	444	502
Change in net international reserves ("+"=increase)	362	364	450	476	401	452	338	519	444	502
External financing gap (for budgets)	0	0	0	0	0	264	205	229	0	0
<i>Memorandum items</i>										
Current account balance (in percent of GDP)	-5.3	-7.4	-5.7	-5.1	-5.2	-5.9	-6.6	-5.7	-5.2	-4.9
Trade balance (in percent of GDP)	-26.5	-28.8	-25.2	-23.5	-23.8	-24.3	-24.7	-23.8	-23.2	-22.8
Import of goods (change, percent)	-0.7	7.1	-2.3	2.4	12.2	6.6	6.3	4.3	4.9	5.4
Export of goods (change, percent)	9.5	3.0	5.1	7.0	18.0	6.3	5.9	6.3	6.5	6.4
Transfers (in percent of GDP)	13.8	14.5	12.5	11.9	11.7	11.6	11.4	11.2	11.0	10.7
Net foreign direct investment (in percent of GDP)	-1.3	-2.9	-1.7	-1.6	-2.2	-2.2	-2.4	-2.5	-2.7	-2.9
External debt/GDP (in percent)	61.7	63.7	62.9	63.8	61.1	61.0	60.5	60.1	58.3	56.3
Private sector	31.2	34.0	32.5	34.4	33.9	33.8	33.4	32.8	32.1	31.2
Public sector	30.6	29.7	30.5	29.4	27.2	27.1	27.1	27.3	26.2	25.0
External debt service/GNFS exports (percent)	14.0	19.5	18.6	19.3	19.9	19.6	18.7	17.1	16.8	16.5
Gross official reserves (in millions of Euro)	3,627	4,013	4,413	4,886	5,288	5,739	6,077	6,596	7,041	7,542
(In months of prospective imports of goods and services)	5.5	6.2	6.6	6.6	6.7	6.8	6.9	7.1	7.3	7.4

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/. Based on BPM6.

Table 4. Bosna i Hercegovina: Operacije generalne vlade, 2013–22
(u procentima BDP-a)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
							Proj.			
Revenue	43.2	43.4	43.2	42.7	43.5	43.9	43.9	43.8	43.6	43.5
Taxes	22.0	21.9	22.1	22.1	22.7	23.3	23.3	23.3	23.1	23.0
Direct taxes	3.5	3.3	3.5	3.7	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1
Indirect taxes	18.4	18.5	18.5	18.4	18.6	19.2	19.2	19.1	19.0	18.9
Other taxes	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
Social security contributions	15.3	15.7	15.4	14.9	15.2	15.1	15.1	15.1	15.1	15.1
Grants	0.9	1.0	0.8	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6
Other revenue	5.1	4.8	4.9	4.8	4.9	4.8	4.7	4.7	4.7	4.7
Expenditure	45.0	46.3	43.4	42.3	41.4	42.6	43.7	44.0	43.8	43.7
Expense	40.1	40.9	39.8	38.5	37.5	37.2	36.8	36.4	36.1	36.0
Compensation of employees	12.0	12.0	11.7	11.2	10.8	10.6	10.4	10.3	10.2	10.1
Use of goods and services	10.1	9.7	9.4	9.2	9.0	8.9	8.9	8.9	8.8	8.8
Social benefits	14.2	15.4	14.8	14.2	13.7	13.7	13.6	13.4	13.3	13.2
Interest	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	1.0	0.8	0.8	1.0
Subsidies	1.4	1.3	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2	1.1	1.1	1.0
Other expense	1.6	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.8	1.8	1.8	1.8
Net acquisition of nonfinancial assets	5.0	5.3	3.6	3.8	3.9	5.5	6.8	7.6	7.7	7.7
Acquisition of nonfinancial assets	5.1	5.5	3.8	3.9	4.1	5.6	6.9	7.7	7.8	7.8
Foreign financed capital spending	2.6	3.2	2.1	2.4	2.0	2.7	2.7	2.5	2.4	2.3
Domestically financed capital spending	2.5	2.4	1.7	1.5	2.1	2.9	4.3	5.1	5.4	5.5
Disposal of nonfinancial assets	0.1	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	3.2	2.5	3.4	4.1	6.1	6.7	7.0	7.4	7.5	7.5
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-1.8	-2.9	-0.2	0.3	2.1	1.2	0.2	-0.2	-0.2	-0.2
Net acquisition of financial assets	0.6	0.4	0.7	-0.1	0.3	1.5	1.3	1.7	0.9	0.7
Domestic assets	0.5	0.4	0.7	-0.1	1.0	1.5	1.3	1.7	0.9	0.7
Currency and deposits	0.3	0.9	0.6	0.3	1.5	1.6	1.0	1.4	0.6	0.4
Loans	0.1	-0.3	-0.1	0.0	-0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Equity and investment fund shares	0.1	-0.1	0.0	0.0	-0.4	-0.4	0.0	0.0	0.0	0.0
Foreign assets	0.1	0.0	0.0	0.0	-0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Net incurrence of liabilities	1.6	2.7	1.3	-0.1	-1.8	-1.3	-0.1	0.7	1.1	0.9
Domestic liabilities	-0.1	0.9	1.2	-0.5	-0.7	-1.0	-0.2	0.2	0.8	0.5
Debt securities	0.1	1.0	1.5	1.1	0.2	0.0	0.6	0.8	0.7	0.5
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous years	-0.9	-0.6	-0.4	-0.7	-0.5	-0.4	-0.4	-0.3	-0.3	-0.3
Loans	0.2	0.5	0.1	-0.4	-0.2	-0.5	-0.4	-0.3	0.3	0.3
Foreign liabilities	1.7	1.9	0.1	0.4	-1.1	-0.3	0.2	0.5	0.4	0.4
Loans	1.7	1.9	0.1	0.4	-1.0	-0.3	0.2	0.5	0.4	0.4
Drawings	4.0	4.3	1.8	2.6	1.6	2.3	2.3	2.2	2.1	1.9
Amortization	2.3	2.4	1.7	2.1	2.6	2.7	2.2	1.7	1.7	1.5
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.6	1.2	1.2	0.0	0.0
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.6	1.2	1.2	0.0	0.0
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2	0.9	0.6	0.0	0.0
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.0	0.0	0.0
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy	0.8	0.6	-0.4	-0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items										
Net lending excluding externally-financed operations	0.1	-0.5	1.2	2.1	3.6	3.4	2.3	1.8	1.6	1.5
Structural balance (% of potential GDP)	-0.7	-1.4	0.8	1.0	2.7	1.7	0.5	0.0	-0.2	-0.3

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

Table 5a. Bosna i Hercegovina: Operacije generalne vlade, 2013–18
(u milionima KM)

	2013	2014	2015	2016	2017				2018			
					Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
					Act.	Proj.	Act.	Proj.	Act.	Proj.	Act.	Proj.
Revenue	11,563.9	11,849.4	12,362.0	12,755.1	3,043.2	6,467.1	10,045.1	13,610.2	3,280.1	6,809.1	10,576.0	14,395.9
Taxes	5,892.7	5,976.2	6,314.2	6,620.3	1,555.8	3,363.3	5,278.1	7,105.9	1,757.4	3,639.1	5,636.5	7,654.1
Direct taxes	943.2	913.3	995.8	1,117.7	309.0	678.3	967.7	1,275.2	336.5	682.4	991.2	1,330.2
Indirect taxes	4,933.9	5,053.5	5,280.1	5,494.1	1,245.9	2,682.2	4,302.8	5,814.7	1,412.1	2,940.8	4,625.0	6,292.6
Other taxes	15.7	9.4	38.2	8.5	0.9	2.7	7.6	16.0	8.7	16.0	20.3	31.3
Social security contributions	4,084.5	4,285.3	4,407.9	4,466.6	1,071.1	2,270.4	3,469.3	4,768.6	1,129.0	2,350.3	3,615.2	4,965.7
Grants	234.1	269.7	242.1	223.6	52.4	103.0	152.3	206.0	52.1	105.6	158.4	216.2
For budget support	51.9	57.6	43.3	38.9	7.1	12.4	16.2	26.4	4.9	11.3	16.9	27.7
For investment projects	182.2	212.2	198.8	184.7	45.3	90.6	136.1	179.6	47.1	94.3	141.4	188.6
Other revenue	1,352.6	1,318.1	1,397.7	1,444.6	363.9	730.5	1,145.3	1,529.8	341.7	714.2	1,165.9	1,559.9
Expenditure	12,046.5	12,633.6	12,418.2	12,651.7	2,749.7	5,892.4	9,009.1	12,947.0	3,052.0	6,404.3	9,853.1	13,986.3
Expense	10,721.1	11,178.1	11,390.0	11,515.0	2,609.5	5,463.0	8,307.8	11,716.4	2,773.4	5,723.2	8,711.0	12,183.4
Compensation of employees	3,206.5	3,283.9	3,345.8	3,347.7	825.3	1,658.9	2,504.8	3,382.1	857.2	1,721.3	2,582.6	3,479.7
Use of goods and services	2,703.4	2,633.3	2,655.0	2,737.8	600.6	1,281.9	1,937.1	2,808.6	661.9	1,357.9	2,054.1	2,934.0
Social benefits	3,802.7	4,195.7	4,222.5	4,238.9	1,015.5	2,056.5	3,095.1	4,279.0	1,072.4	2,182.1	3,295.8	4,487.6
Interest	195.5	209.8	231.3	256.2	47.9	130.5	180.4	268.1	49.3	132.7	185.4	279.8
Subsidies	377.0	357.2	382.0	385.1	43.3	139.8	261.3	416.6	42.3	113.3	223.9	395.2
Grants	16.4	13.3	14.7	9.4	0.4	0.6	6.0	9.9	0.4	1.9	5.8	10.3
Other expense	436.0	478.2	523.2	549.0	76.7	195.5	329.1	562.0	90.2	215.8	369.2	607.0
Net acquisition of nonfinancial assets	1,325.4	1,455.5	1,028.1	1,136.7	140.2	429.4	701.3	1,230.6	278.6	681.1	1,142.1	1,802.9
Acquisition of nonfinancial assets	1,357.4	1,507.2	1,084.9	1,171.0	156.7	454.0	733.8	1,284.1	285.0	695.3	1,165.6	1,836.0
Foreign financed capital spending	699.4	860.2	595.7	717.0	118.8	281.1	449.9	630.5	159.6	386.6	638.8	878.9
Domestically financed capital spending	658.0	647.0	489.2	453.9	37.9	172.9	283.8	653.7	125.4	308.7	526.8	957.0
Disposal of nonfinancial assets	32.0	51.7	56.8	34.3	16.4	24.6	32.5	53.5	6.4	14.2	23.5	33.0
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	842.9	671.3	972.0	1,240.1	433.7	1,004.1	1,737.3	1,893.8	506.7	1,086.0	1,865.0	2,212.5
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-482.5	-784.2	-56.2	103.4	293.5	574.7	1,036.0	663.2	228.1	404.8	722.9	409.6
Net acquisition of financial assets	151.6	117.0	202.5	-28.5	-22.7	49.0	-18.0	100.2	43.4	218.6	430.4	499.0
Domestic assets	132.1	117.0	202.5	-28.5	-22.7	49.0	190.6	308.9	43.4	218.6	430.4	499.0
Currency and deposits	72.9	238.1	176.9	81.2	-61.6	1.3	233.2	478.1	36.2	252.7	365.1	537.9
Loans	19.1	-90.9	-41.9	6.6	67.0	43.9	-41.5	-35.8	18.9	-20.1	108.7	113.4
Equity and investment fund shares	16.4	-37.2	-3.6	5.0	-12.6	-11.3	-2.6	-128.1	-11.8	-14.0	-4.4	-146.5
Foreign assets	19.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-208.6	-208.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Net incurrence of liabilities	428.3	742.2	376.1	-27.1	-167.9	-208.3	-448.1	-563.0	-338.5	-554.5	-737.5	-426.8
Domestic liabilities	-37.0	233.7	348.5	-152.6	-118.8	-6.7	-263.4	-229.1	-410.8	-667.9	-977.8	-320.2
Debt securities	21.6	268.1	427.6	331.5	55.2	173.8	67.4	61.9	-12.8	85.3	169.8	-15.3
Issuance	238.0	656.5	1,012.3	850.2	112.3	398.6	529.3	707.5	124.4	408.8	633.1	757.5
Short-term T-Bills	277.4	331.5	391.7	407.9	49.7	245.3	300.5	487.5	31.9	223.8	355.6	317.5
Long-term government bonds	47.2	324.9	557.7	420.2	62.4	137.8	197.7	220.0	92.5	185.0	277.5	440.0
Amortization	216.1	388.4	584.2	517.9	56.7	224.3	461.2	645.6	137.2	323.4	463.4	772.8
Short-term T-Bills	89.1	307.8	390.4	385.8	34.6	132.2	302.1	430.3	122.2	213.0	334.2	437.5
Long-term government bonds	0.0	80.9	194.0	132.5	22.3	92.3	159.5	215.3	15.0	110.5	129.2	335.3
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous years	-231.2	-159.2	-119.4	-215.1	-24.9	-36.2	-96.3	-148.4	-40.1	-67.5	-126.5	-147.1
Loans	56.3	133.4	35.5	-125.6	19.0	65.3	94.5	-46.9	-357.9	-685.7	-1,021.0	-157.8
Foreign liabilities	465.3	508.5	27.6	125.4	-49.1	-201.6	-184.7	-333.9	72.3	113.3	240.3	-106.6
Loans	465.3	508.5	29.6	125.4	-49.1	-188.9	-172.0	-321.2	72.3	113.3	240.3	-106.5
Drawings	1,076.6	1,173.7	526.9	764.6	89.9	198.8	359.8	498.3	159.3	356.9	581.1	762.9
Amortization	611.2	665.2	497.3	639.1	139.0	387.7	531.8	819.5	87.0	243.6	340.8	869.4
Other accounts payable	0.0	0.0	-2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	153.8	368.3	445.0	516.2
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	153.8	368.3	445.0	516.2
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	153.8	230.4	307.1	378.3
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	137.9	137.9	137.9
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy	205.8	159.0	-117.5	-104.8	-148.3	-317.4	-606.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items												
Indirect revenues	4,933.9	5,053.5	5,280.1	5,494.1	1,245.9	2,682.2	4,302.8	5,814.7	1,412.1	2,940.8	4,625.0	6,292.6
Net lending excluding externally-financed operations	34.7	-136.2	340.7	635.7	367.0	765.2	1,349.8	1,114.1	340.6	697.2	1,220.2	1,099.9

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

Table 5b. Institucije Bosne i Hercegovine: Operacije, 2013–181/
(u milionima KM)

	2013	2014	2015	2016	2017				2018			
					Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
					Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	968.6	971.6	965.5	934.7	224.7	466.2	692.0	922.7	218.5	460.7	686.6	925.2
Taxes	750.0	750.0	750.0	750.0	186.8	370.6	560.3	750.0	186.8	370.6	560.3	750.0
Direct taxes	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Indirect taxes	750.0	750.0	750.0	750.0	186.8	370.6	560.3	750.0	186.8	370.6	560.3	750.0
Other taxes	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Social security contributions	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Grants	39.5	31.7	29.2	17.7	5.1	8.6	9.4	12.5	1.7	4.3	6.2	13.0
Other revenue	179.0	190.0	186.3	167.0	32.8	87.0	122.3	160.2	30.0	85.8	120.1	162.2
Expenditure	903.6	904.7	903.3	908.6	210.6	437.3	666.7	946.2	233.3	452.5	678.9	956.5
Expense	848.6	841.7	832.6	829.0	199.0	396.6	609.1	845.8	209.9	419.8	631.1	870.4
Compensation of employees	626.4	627.9	638.8	642.8	157.4	315.1	477.6	642.8	166.5	329.5	497.5	663.0
Use of goods and services	172.3	175.1	151.6	153.9	29.2	64.9	110.3	164.9	34.0	74.5	112.2	175.0
Social benefits	5.3	3.2	2.3	1.0	0.3	0.7	0.9	2.1	0.4	1.0	1.6	2.2
Interest	0.0	0.5	0.7	0.7	0.2	0.3	0.6	1.1	0.2	0.5	0.9	1.1
Transfers to other general government units	13.1	16.5	9.4	6.4	1.4	2.7	4.0	7.0	0.5	1.1	2.6	5.5
Other expense	31.5	18.5	29.9	24.2	9.1	11.4	14.2	26.4	8.4	13.2	16.3	23.4
Net acquisition of nonfinancial assets	55.0	63.0	70.6	79.6	11.6	40.7	57.6	100.4	23.4	32.7	47.9	86.1
Acquisition of nonfinancial assets	56.3	64.8	72.7	80.9	12.0	41.7	58.6	101.2	23.4	32.7	47.9	86.1
Foreign financed capital spending	3.8	3.9	8.7	9.3	0.7	1.2	1.4	9.7	1.9	3.6	8.0	10.2
Domestically financed capital spending	52.5	60.9	64.0	71.7	11.3	40.4	57.2	91.5	21.5	29.1	39.9	75.9
Disposal of nonfinancial assets	1.4	1.8	2.0	1.4	0.4	1.0	1.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	120.0	129.9	132.9	105.6	25.7	69.6	82.9	76.9	8.6	40.9	55.5	54.8
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	65.0	66.9	62.3	26.0	14.1	28.8	25.3	-23.5	-14.8	8.3	7.7	-31.3
Net acquisition of financial assets	120.3	93.2	58.1	25.2	8.6	29.3	8.5	-23.5	-14.8	8.3	7.7	-31.3
Domestic assets	100.8	93.2	58.1	25.2	8.6	29.3	29.2	-2.8	-14.8	8.3	7.7	-31.3
Foreign assets	19.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-20.7	-20.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Net incurrence of liabilities	56.2	26.5	-4.1	-2.1	-4.6	1.2	-16.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Domestic liabilities	36.7	9.3	-4.1	-2.1	-25.1	-19.3	-37.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Foreign liabilities	19.5	17.2	0.0	0.0	20.5	20.5	20.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Debt securities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Loans	19.5	17.2	0.0	0.0	20.5	20.5	20.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Drawings	19.5	17.2	0.0	0.0	20.5	20.5	20.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Amortization	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy	-0.8	0.0	-0.1	1.3	-0.9	-0.8	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items												
Net lending excluding externally-financed operations	68.8	70.8	71.0	35.3	14.7	30.1	26.6	-13.8	-12.9	11.9	15.6	-21.1

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Tables 5a, 5c and 5e comprise central government according to international standards.

**Table 5c. Federacija Bosne i Hercegovine: Operacije generalne vlade,
2013–181/
(u milionima KM)**

	2013	2014	2015	2016	2017				2018			
					Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
					Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	6,733.2	6,870.2	7,212.2	7,612.1	1,853.7	3,933.4	6,115.5	8,274.6	2,026.9	4,154.0	6,444.9	8,755.8
Taxes	3,168.9	3,226.3	3,449.5	3,688.6	858.8	1,890.1	2,990.4	4,033.6	995.2	2,056.8	3,204.0	4,360.6
Direct taxes	485.4	493.0	555.9	657.0	185.0	416.3	597.1	787.2	211.1	415.8	609.7	822.9
Indirect taxes	2,671.7	2,729.8	2,889.7	3,028.2	673.4	1,472.8	2,391.9	3,243.2	782.0	1,639.6	2,592.3	3,534.3
Other taxes	11.8	3.4	3.9	3.5	0.4	1.0	1.4	3.2	2.1	1.4	2.1	3.4
Social security contributions	2,707.2	2,820.1	2,876.2	3,004.7	747.6	1,561.3	2,354.1	3,233.7	792.5	1,630.8	2,485.3	3,390.0
Grants	139.0	171.8	152.8	145.7	34.2	67.6	102.8	141.3	36.8	73.8	111.0	148.3
Other revenue	718.1	652.1	733.7	773.1	213.1	414.4	668.2	866.0	202.3	392.6	644.6	856.8
Expenditure	7,129.7	7,314.7	7,210.9	7,381.4	1,648.5	3,547.3	5,408.7	7,696.2	1,859.7	3,949.4	6,056.6	8,538.1
Expense	6,247.3	6,436.9	6,670.8	6,825.0	1,570.5	3,294.0	4,996.7	7,007.2	1,660.8	3,447.0	5,231.2	7,281.2
Compensation of employees	1,602.9	1,640.0	1,676.6	1,669.7	414.9	835.3	1,263.7	1,703.9	434.6	874.5	1,308.8	1,765.9
Use of goods and services	1,531.1	1,536.5	1,590.6	1,649.5	382.5	804.3	1,200.7	1,715.3	411.3	860.6	1,284.4	1,796.1
Social benefits	2,485.4	2,602.7	2,652.8	2,707.2	665.2	1,348.7	2,033.4	2,771.3	696.3	1,408.7	2,129.3	2,892.8
Interest	97.5	108.6	117.1	131.8	25.0	67.4	91.5	141.0	25.3	68.7	93.3	142.4
Subsidies	232.3	223.5	253.5	246.8	31.8	93.1	164.0	268.8	29.0	75.6	144.0	250.1
Other expense	298.2	325.5	380.2	420.0	51.1	145.1	243.4	406.8	64.3	158.9	271.5	433.9
Net acquisition of nonfinancial assets	882.4	877.8	540.0	556.4	78.0	253.3	412.0	689.1	198.9	502.4	825.4	1,257.0
Acquisition of nonfinancial assets	892.8	896.8	557.3	570.7	91.8	269.9	430.7	715.8	200.7	507.6	835.0	1,271.7
Foreign financed capital spending	509.1	590.5	344.1	364.5	81.1	186.6	292.2	373.2	129.3	312.0	492.1	646.9
Domestically financed capital spending	383.7	306.3	213.2	206.2	10.8	83.3	138.5	342.6	71.4	195.6	342.8	624.8
Disposal of nonfinancial assets	10.4	19.0	17.3	14.3	13.8	16.7	18.6	26.7	1.8	5.2	9.6	14.7
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	485.9	433.3	541.4	787.1	283.2	639.4	1,118.8	1,267.4	366.1	707.0	1,213.7	1,474.6
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-396.5	-444.5	1.3	230.6	205.1	386.1	706.8	578.4	167.2	204.6	388.3	217.6
Net acquisition of financial assets	-95.0	-66.3	87.5	53.7	50.7	74.9	-28.4	148.2	49.5	75.5	188.9	268.8
Domestic assets	-95.0	-66.3	87.5	53.7	50.7	74.9	-28.4	148.2	49.5	75.5	188.9	268.8
Currency and deposits	-68.2	22.6	102.0	19.4	-34.9	-5.5	113.6	440.0	30.0	130.0	180.0	390.0
Net incurrence of liabilities	119.2	297.6	232.6	-95.6	-39.4	-54.0	-229.0	-430.2	-220.2	-365.5	-486.8	-283.7
Domestic liabilities	-144.7	10.5	293.4	-37.5	-0.4	71.6	-85.5	-140.2	-264.1	-456.2	-664.9	-224.1
Debt securities	30.1	169.9	307.4	142.4	0.0	90.4	-74.1	-41.2	-57.5	-15.0	27.5	-90.0
Foreign liabilities	263.9	287.1	-60.8	-58.1	-39.0	-125.6	-143.5	-289.9	43.9	90.7	178.1	-59.6
Currency and deposits	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Loans	263.9	287.1	-60.8	-58.1	-39.0	-125.6	-143.5	-289.9	43.9	90.7	178.1	-59.6
Drawings	662.3	719.1	253.0	336.8	50.0	123.8	198.7	245.1	102.5	256.2	409.9	512.3
Amortization	398.4	432.0	313.8	394.9	89.0	249.4	342.2	535.0	58.6	165.4	231.7	571.9
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy / financing gap	182.2	80.6	-146.4	-81.3	-115.1	-257.2	-506.2	0.0	102.5	236.3	287.4	335.0

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ General Government statement of Operation includes entity central government, local governments and social security and other funds.

Table 5d. Federacija Bosne i Hercegovine: Operacije centralne vlade,
2013–181/
 (u milionima KM)

	2013	2014	2015	2016	2017				2018			
					Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
					Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	1,595.6	1,673.9	1,646.7	1,774.7	394.3	862.7	1,441.9	1,985.8	412.0	872.5	1,397.3	2,058.7
Taxes	1,262.5	1,310.4	1,303.0	1,430.9	328.5	732.2	1,167.6	1,598.4	341.8	730.4	1,125.2	1,702.1
Direct taxes	49.3	46.1	45.2	63.9	18.7	35.0	55.3	66.7	23.5	35.4	51.4	67.5
Indirect taxes	1,213.0	1,264.2	1,257.8	1,366.7	309.8	697.1	1,112.3	1,531.8	318.3	695.0	1,073.8	1,634.6
Other taxes	0.1	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Social security contributions	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Grants	130.0	150.4	137.3	131.8	32.0	64.1	96.1	128.2	33.6	67.3	100.9	134.6
For budget support	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
For investment projects	130.0	150.3	137.3	131.8	32.0	64.1	96.1	128.2	33.6	67.3	100.9	134.6
Other revenue	203.1	213.1	206.4	211.9	33.7	66.5	178.2	259.2	36.5	74.9	171.1	222.0
Expenditure	1,573.7	1,565.5	1,673.2	1,671.0	337.0	774.7	1,199.9	1,861.6	390.0	864.2	1,383.7	2,039.9
Expense	1,342.1	1,353.1	1,342.4	1,365.4	272.5	616.5	957.0	1,555.2	298.5	631.1	1,017.6	1,609.3
excl. transfers to road & highway funds									286.7	617.2	974.2	1,462.9
Compensation of employees	224.9	231.1	225.3	220.7	54.1	108.3	164.7	228.8	57.3	114.9	172.2	236.2
Use of goods and services	73.4	57.9	71.5	79.5	11.2	30.3	45.6	83.4	14.8	33.5	51.5	87.8
Social benefits	460.6	465.4	466.2	466.4	109.7	221.6	335.7	472.7	110.1	224.2	342.0	473.3
Interest	84.2	92.3	95.0	108.0	18.9	56.1	74.8	116.1	19.4	57.9	76.5	116.3
Subsidies	126.2	116.3	123.1	117.5	10.9	44.9	84.0	138.2	5.4	22.6	59.2	118.2
Transfers to other general government units	317.0	321.0	313.5	315.8	62.7	143.3	224.5	324.6	69.9	145.6	232.7	357.2
Other expense	55.8	69.1	47.7	57.5	5.0	11.9	27.6	191.5	21.6	32.4	83.6	220.3
Net acquisition of nonfinancial assets	231.6	212.4	330.8	305.6	64.4	158.2	242.9	306.3	91.5	233.1	366.1	430.6
Acquisition of nonfinancial assets	231.7	217.8	330.9	305.7	64.4	158.3	243.1	306.3	91.5	233.1	366.1	430.6
Foreign financed capital spending	218.8	209.3	323.8	296.2	64.0	155.6	238.8	269.7	90.1	228.1	350.4	386.4
Domestically financed capital spending	12.9	8.5	7.1	9.4	0.4	2.7	4.3	36.7	1.4	4.9	15.7	44.1
Disposal of nonfinancial assets	0.0	5.4	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	253.5	320.8	304.3	409.3	121.7	246.3	485.0	430.6	113.5	241.4	379.6	449.3
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	21.8	108.4	-26.5	103.7	57.3	88.1	242.0	124.2	22.0	8.3	13.6	18.8
Net acquisition of financial assets	-84.3	-2.6	-2.6	-134.5	-52.2	-70.1	-177.0	-343.7	-20.7	-53.2	-99.9	-145.5
Domestic assets	-84.3	-2.6	-2.6	-134.5	-52.2	-70.1	-49.0	-215.7	-20.7	-53.2	-99.9	-145.5
Currency and deposits	-51.9	28.0	102.0	19.4	-34.9	-5.5	113.6	60.0	0.0	0.0	0.0	120.0
Foreign assets	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-128.0	-128.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Net incurrence of liabilities	-105.8	-171.3	22.6	-238.1	-105.9	-151.9	-398.8	-467.9	-145.1	-297.9	-401.0	-499.2
Domestic liabilities	-78.1	-77.1	104.5	-114.1	-50.3	3.7	-202.7	-77.7	-143.4	-295.0	-421.1	-182.5
Debt securities	30.1	169.6	230.3	120.7	0.0	75.1	-104.8	-41.2	-57.5	-15.0	27.5	-90.0
Foreign liabilities	-27.7	-94.2	-82.0	-124.0	-55.7	-155.6	-196.0	-390.3	-1.7	-2.8	20.2	-316.7
Loans	-27.7	-94.2	-82.0	-124.0	-55.7	-155.6	-196.0	-390.3	-1.7	-2.8	20.2	-316.7
Drawings	368.5	337.2	230.3	267.1	32.1	91.7	142.8	141.5	56.5	160.9	249.5	251.9
For budget support	279.8	278.2	43.8	102.7	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
For investment projects	88.7	59.0	186.5	164.4	32.0	91.6	142.6	141.5	56.5	160.9	249.5	251.9
Amortization	396.2	431.4	312.3	391.1	87.7	247.3	338.8	531.8	58.2	163.7	229.3	568.6
Other accounts payable	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	102.5	236.3	287.5	334.9
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	102.5	236.3	287.5	334.9
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	102.5	153.6	204.7	252.2
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	82.7	82.7	82.7
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	2.0	0.0
Statistical discrepancy	-0.3	60.3	1.3	-0.1	-3.6	-6.2	-20.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items												
Net lending excluding externally-financed operations	110.6	167.4	160.0	268.1	89.3	179.6	384.7	265.7	78.4	169.2	263.0	270.6

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Tables 5a, 5c and 5e comprise central government according to international standards.

Table 5e. Republika Srpska: Operacije generalne vlade, 2013–181/

(u milionima KM)

	2013	2014	2015	2016	2017				2018			
					Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
					Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	3,628.8	3,787.1	3,952.3	3,959.3	911.7	1,950.1	3,052.8	4,145.1	969.7	2,059.0	3,222.4	4,412.7
Taxes	1,793.3	1,816.5	1,920.5	1,978.8	464.9	1,004.6	1,573.5	2,102.2	519.5	1,095.7	1,688.3	2,293.1
Direct taxes	434.9	399.4	416.0	435.1	118.8	250.7	353.0	461.1	118.3	253.0	360.4	479.2
Indirect taxes	1,355.6	1,412.5	1,471.5	1,539.9	346.0	752.8	1,215.2	1,629.6	394.9	828.6	1,310.6	1,787.4
Other taxes	2.9	4.6	33.0	3.8	0.2	1.1	5.2	11.5	6.3	14.1	17.3	26.6
Social security contributions	1,341.6	1,429.5	1,498.4	1,425.1	317.2	693.5	1,090.1	1,496.3	330.2	705.9	1,100.9	1,535.3
Grants	55.4	66.6	61.5	60.1	13.2	26.5	40.0	51.4	13.5	27.0	40.5	54.0
Other revenue	438.5	474.5	471.9	495.4	116.3	225.5	349.2	495.3	106.5	230.4	392.8	530.3
Expenditure	3,774.9	4,183.8	4,069.4	4,160.0	862.2	1,832.4	2,802.0	4,094.7	921.5	1,915.5	2,971.0	4,269.8
Expense	3,409.3	3,687.8	3,668.6	3,666.9	812.7	1,700.1	2,576.0	3,661.5	865.9	1,772.5	2,707.9	3,818.2
Compensation of employees	901.1	949.4	966.2	970.9	237.1	476.1	714.1	968.0	237.9	481.4	723.0	980.2
Use of goods and services	924.7	871.5	867.1	869.3	181.1	387.1	583.6	860.3	203.9	400.3	609.7	891.6
Social benefits	1,275.5	1,546.3	1,520.7	1,496.2	345.6	697.9	1,046.7	1,469.6	372.5	757.2	1,148.6	1,554.9
Interest	97.6	100.5	113.4	123.6	22.7	62.7	88.3	126.0	23.8	63.5	91.3	136.2
Subsidies	123.4	110.1	105.0	111.7	9.8	38.0	78.0	118.6	10.7	28.4	59.8	115.9
Other expense	86.9	110.1	96.2	94.9	16.1	38.3	65.4	118.9	17.1	41.7	75.6	139.4
Net acquisition of nonfinancial assets	365.6	496.0	400.8	493.1	49.5	132.3	225.9	433.2	55.5	143.0	263.1	451.6
Acquisition of nonfinancial assets	385.9	526.8	438.3	511.7	51.7	139.3	238.8	459.2	60.1	152.0	277.1	469.9
Foreign financed capital spending	186.5	265.8	242.9	343.3	37.1	93.3	156.4	247.5	28.4	71.1	138.6	221.9
Domestically financed capital spending	199.4	261.1	195.4	168.5	14.6	46.1	82.4	211.7	31.7	80.9	138.4	248.0
Disposal of nonfinancial assets	20.3	30.9	37.5	18.6	2.2	7.0	12.9	26.0	4.6	9.0	13.9	18.3
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	219.5	99.3	283.6	292.5	99.0	250.0	476.7	483.6	103.8	286.5	514.6	594.4
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	-146.1	-396.7	-117.2	-200.6	49.5	117.7	250.8	50.4	48.3	143.4	251.4	142.9
Net acquisition of financial assets	79.2	39.3	58.1	-106.5	-82.0	-54.4	2.6	-82.4	-18.7	86.4	158.3	181.1
Domestic assets	79.2	39.3	58.1	-106.5	-82.0	-54.4	62.6	-22.4	-18.7	86.4	158.3	181.1
Currency and deposits	-5.3	81.6	15.8	30.8	-33.9	-15.9	94.7	0.1	0.1	80.1	125.1	130.5
Net incurrence of liabilities	262.3	413.3	149.4	73.1	-124.1	-154.3	-199.6	-132.8	-118.3	-189.0	-250.7	-143.0
Domestic liabilities	80.4	214.4	59.6	-112.5	-93.5	-58.8	-140.1	-88.8	-146.7	-211.6	-312.9	-96.1
Debt securities	-8.6	98.1	120.2	189.1	55.2	83.4	141.5	103.1	44.7	100.3	142.3	74.7
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued guarantees, and other obligations from previous years	-109.6	-19.3	-4.5	-67.1	-24.4	-35.6	-67.8	-120.3	-25.2	-50.6	-83.9	-104.7
Loans	62.7	33.3	-76.2	-180.5	-31.5	12.5	7.5	3.5	-166.2	-261.3	-371.2	-66.2
Other accounts payable	135.9	102.2	20.2	-53.9	-92.8	-119.1	-221.3	-75.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Loans	181.9	198.9	91.7	185.6	-30.7	-82.8	-46.8	-31.3	28.4	22.6	62.2	-46.9
Drawings	394.7	430.8	273.6	427.6	19.4	54.0	140.2	253.2	56.8	100.8	171.2	250.5
For budget support	179.4	154.3	29.3	51.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
For investment projects	215.3	276.5	244.4	376.1	19.4	54.0	140.2	253.2	56.8	100.8	171.2	250.5
Amortization	212.8	231.9	181.9	242.0	50.0	136.8	187.0	284.5	28.4	78.2	109.1	297.5
Other accounts payable	0.0	0.0	-2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy / financing gap	-37.0	22.8	25.9	21.0	-7.4	-17.8	-48.6	0.0	51.3	131.9	157.5	181.2

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ General Government statement of Operation includes entity central government, local governments and social security and other funds.

Table 5f. Republika Srpska: Operacije konsolidovane generalne vlade, 2013–181/
(u milionima KM)

	2013	2014	2015	2016	2017				2018			
					Mar.	Jun.	Sep.	Dec.	Mar.	Jun.	Sep.	Dec.
					Act.	Act.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
Revenue	1,670.2	1,754.6	1,826.7	2,606.3	604.1	1,284.3	1,992.4	2,690.9	629.2	1,327.5	2,055.4	2,846.3
Taxes	1,360.7	1,374.3	1,433.5	1,515.7	360.1	765.5	1,200.1	1,612.0	386.1	816.3	1,241.4	1,721.9
Direct taxes	350.5	324.2	338.0	357.9	102.8	211.1	291.6	374.4	100.5	211.4	296.5	388.2
Indirect taxes	1,007.9	1,046.8	1,066.4	1,155.4	257.2	553.5	903.6	1,227.6	279.6	591.4	928.3	1,308.6
Other taxes	2.4	3.3	29.1	2.4	0.1	0.9	4.9	10.0	6.0	13.5	16.5	25.0
Social security contributions	0.0	42.6	73.9	779.4	176.2	383.5	587.2	800.6	176.7	377.7	589.0	821.4
Grants	52.2	60.3	55.1	52.9	12.9	25.7	38.6	51.4	13.5	27.0	40.5	54.0
For budget support	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
For investment projects	52.2	60.3	55.1	52.9	12.9	25.7	38.6	51.4	13.5	27.0	40.5	54.0
Other revenue	257.1	267.0	261.7	257.0	55.0	108.8	164.6	226.9	52.9	106.6	184.6	249.0
Expenditure	1,634.7	1,991.4	1,837.4	2,636.5	556.1	1,198.3	1,839.5	2,719.4	601.5	1,261.2	1,946.3	2,796.5
Expense	1,524.0	1,761.6	1,688.3	2,459.4	538.0	1,145.0	1,764.9	2,524.4	570.8	1,184.1	1,822.9	2,592.2
excl. transfers to road & highway funds	1,524.0	1,750.1	1,688.3	2,459.4	538.0	1,145.0	1,764.9	2,524.4	570.8	1,184.1	1,822.9	2,592.2
Compensation of employees	677.7	718.0	735.2	746.8	180.9	362.3	542.1	740.5	182.8	368.1	551.1	746.8
Use of goods and services	156.9	163.0	155.1	148.3	17.8	55.5	87.8	156.0	20.4	51.2	85.4	155.1
Social benefits	230.6	327.5	271.1	1,227.6	300.7	601.7	902.7	1,259.2	318.1	638.8	960.7	1,298.5
Interest	64.6	68.4	80.5	94.5	17.0	48.8	69.2	99.0	18.4	49.6	70.4	107.9
Subsidies	112.8	99.8	94.4	98.9	7.7	32.5	63.2	105.1	6.8	21.3	47.0	101.8
Transfers to other general government units	242.7	320.3	310.8	104.2	9.1	32.2	77.7	110.1	19.1	39.1	74.3	111.8
Other expense	38.7	64.7	41.2	39.0	4.7	12.0	22.3	54.5	5.1	16.0	33.9	70.4
Net acquisition of nonfinancial assets	110.7	229.8	149.1	177.1	18.1	53.3	74.6	195.0	30.8	77.2	123.4	204.3
Acquisition of nonfinancial assets	117.4	243.3	167.8	182.1	19.0	55.2	78.4	206.7	31.7	79.1	126.5	207.6
Foreign financed capital spending	67.1	122.0	79.2	148.3	16.6	46.1	63.1	120.9	22.3	47.9	86.8	121.7
Domestically financed capital spending	50.4	121.4	88.7	33.7	2.4	9.1	15.3	85.7	9.4	31.2	39.7	85.9
Disposal of nonfinancial assets	6.7	13.6	18.7	4.9	0.9	1.9	3.8	11.7	0.9	2.0	3.1	3.3
Gross / Net Operating Balance (revenue minus expense)	146.3	-7.0	138.4	147.0	66.1	139.3	227.5	166.5	58.4	143.5	232.6	254.2
Net lending/borrowing (revenue minus expenditure)	35.5	-236.8	-10.7	-30.2	48.0	86.0	152.9	-28.4	27.7	66.3	109.1	49.9
Net acquisition of financial assets	109.7	59.1	60.9	89.7	-57.0	-36.9	29.1	-2.3	19.0	104.4	125.9	101.6
Domestic assets	109.7	59.1	60.9	89.7	-57.0	-36.9	29.1	-2.3	19.0	104.4	125.9	101.6
Currency and deposits	12.7	69.0	2.1	-20.6	-19.4	16.8	79.7	0.0	0.0	80.0	80.0	35.4
Loans	93.5	42.9	-2.7	115.0	-32.7	-50.1	14.8	57.3	19.0	24.4	45.9	65.8
Equity and investment fund shares	-4.3	-40.4	0.0	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Net incurrence of liabilities	74.2	296.4	76.1	118.7	-101.0	-117.8	-118.6	26.1	-59.9	-93.9	-140.7	-129.6
Domestic liabilities	-13.9	165.1	41.8	-23.5	-70.3	-37.5	-74.3	82.8	-88.2	-115.1	-198.4	-70.1
Debt securities	-3.9	101.6	123.6	193.2	55.4	84.3	134.3	103.1	44.7	100.3	142.3	74.7
Government obligations under the Law on Internal Debt, issued												
quarantees, and other obligations from previous years	-7.4	-19.3	-4.5	-67.1	-24.4	-35.5	-67.8	-115.1	-24.9	-50.0	-82.8	-99.1
Loans	11.5	15.2	-56.0	-140.1	-19.2	2.8	-12.3	94.8	-108.0	-165.5	-257.8	-45.7
Foreign liabilities	88.1	131.3	34.3	142.2	-30.7	-80.3	-44.3	-56.6	28.2	21.2	57.6	-59.5
Drawings	296.7	361.1	204.0	357.5	19.4	54.0	140.2	240.5	56.7	99.4	166.7	238.0
Amortization	208.6	229.8	169.7	215.3	50.0	121.6	171.8	284.5	28.4	78.2	109.1	297.5
Financing gap	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	51.3	132.0	157.5	181.3
Identified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	51.3	132.0	157.5	181.3
IMF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	51.3	76.8	102.4	126.1
WB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	55.2	55.2	55.2
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Unidentified financing	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Statistical discrepancy	0.0	-0.5	-4.5	1.2	-4.1	-5.1	-5.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items												
Net lending excluding externally-financed operations	50.4	-175.1	13.4	65.3	51.8	106.4	177.4	41.1	36.5	87.2	155.4	117.5

Sources: BiH authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Tables 5a, 5c and 5e comprise central government according to international standards.

Table 6. Bosna i Hercegovina: Monetarni pregled, 2014–17

	2014	2015	2016	2017
	Dec	Dec	Dec	Proj.
(Million KM, end of period)				
Net foreign assets	7,514	8,490	9,722	10,457
Foreign assets	10,475	11,104	12,197	12,982
Foreign liabilities	2,961	2,614	2,475	2,525
Net domestic assets	9,787	10,154	10,473	11,469
Domestic credit	16,039	16,500	16,962	17,923
Claims on general government (net)	580	697	620	620
Claims on nongovernment	15,459	15,803	16,342	17,303
Other items (net)	-6,253	-6,346	-6,489	-6,454
Broad money (M2)	17,269	18,647	20,198	21,926
Narrow money (M1)	7,310	8,181	9,301	9,588
Currency	2,814	3,055	3,401	4,060
Demand deposits	4,496	5,126	5,900	5,528
Quasi-money (M1)	9,959	10,466	10,897	12,337
Time and savings deposits	3,377	3,563	3,883	3,538
Foreign currency deposits	6,581	6,904	7,014	8,799
Net foreign assets	6.9	5.7	6.6	3.6
Net domestic assets	0.6	2.1	1.7	4.9
Domestic credit	2.7	2.7	2.5	4.8
Claims on general government (net)	1.1	0.7	-0.4	0.0
Claims on nongovernment	1.6	2.0	2.9	4.8
Other items (net)	-2.1	-0.5	-0.8	0.2
Broad money (M2)	7.3	8.0	8.3	8.6
<i>Memorandum items:</i>				
(Annual percent change)				
Broad money (M2)	7.3	8.0	8.3	8.6
Reserve money (RM)	9.4	8.8	10.2	6.6
Credit to the private sector	1.8	2.6	3.7	6.0
(Percent)				
Credit to the private sector (in percent of GDP)	55.0	53.9	53.4	54.1
Broad money (in percent of GDP)	63.2	65.2	67.6	70.1
Central bank net foreign assets (in percent of monetary base)	112.1	113.3	113.9	115.7
(Ratio)				
Velocity (GDP/end-of-period M2)	1.5	1.4	1.5	1.4
Reserve money multiplier (M2/RM)	2.5	2.4	2.4	2.5

Source: CBBH and IMF staff estimates and projections.

Table 7. Bosna i Hercegovina: Predloženi raspored povlačenja sredstava u okviru EFF-a, 2016–20

	Available on or after	Amount of Purchase		Conditions
		In millions of SDRs	In percent of quota ¹	
1	September 7, 2016	63.4125	23.911	Board approval of the arrangement.
2	December 25, 2016	63.4125	23.911	First review, end-June 2017 performance criteria
3	June 1, 2018	31.6217	11.924	Second review, end-March 2018 performance criteria
4	September 1, 2018	31.6217	11.924	Third review, end-June 2018 performance criteria
5	December 1, 2018	31.6217	11.924	Fourth review, end-September 2018 performance criteria
6	March 1, 2019	31.6217	11.924	Fifth review, end-December 2018 performance criteria
7	June 1, 2019	31.6217	11.924	Sixth review, end-March 2019 performance criteria
8	September 1, 2019	31.6217	11.924	Seventh review, end-June 2019 performance criteria
9	December 1, 2019	31.6217	11.924	Eighth review, end-September 2019 performance criteria
10	March 1, 2020	31.6217	11.924	Ninth review, end-December 2019 performance criteria
11	June 1, 2020	31.6217	11.924	Tenth review, end-March 2020 performance criteria
12	August 15, 2020	31.6217	11.924	Eleventh review, end-June 2020 performance criteria
Total		443.0420	167.060	

¹ The quota is SDR 265.2 million.

Table 8. Bosna i Hercegovina: Indikatori kapaciteta za otplate prema Fondu, 2015–27

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Act.			Proj.									
Fund repurchases and charges 1/													
In millions of SDRs	43.2	72.0	162.9	129.5	75.6	8.5	19.6	27.3	50.6	70.8	80.2	78.8	67.0
In millions of euros	54.5	90.4	201.9	160.5	93.7	10.6	24.3	33.9	62.7	87.8	99.4	97.7	83.1
In percent of exports of goods and NFS	1.1	1.7	3.3	2.4	1.3	0.1	0.3	0.4	0.7	1.0	1.0	1.0	0.8
In percent of external public debt service	18.0	23.9	41.1	30.1	18.6	2.0	4.8	6.6	12.2	17.1	19.3	19.0	16.2
In percent of general government revenues	0.9	1.4	2.9	2.2	1.2	0.1	0.3	0.4	0.7	0.9	1.4	1.7	1.7
In percent of gross official reserves	1.2	1.9	3.8	2.8	1.5	0.2	0.4	0.5	0.8	1.1	1.2	1.1	0.9
Fund credit outstanding 1/													
In millions of SDRs	416.4	412.2	254.7	290.4	348.2	443.0	432.5	414.0	371.8	308.5	234.6	160.8	97.5
In millions of euros	525.0	517.6	315.8	360.0	431.7	549.3	536.1	513.2	460.9	382.4	290.9	199.3	120.9
In percent of quota	246.2	155.4	96.0	109.5	131.3	167.1	163.1	156.1	140.2	116.3	88.5	60.6	36.8
In percent of GDP	3.6	3.4	2.0	2.1	2.4	2.9	2.6	2.4	2.0	1.6	1.2	0.7	0.4
In percent of gross official reserves	11.9	10.6	6.0	6.3	7.1	8.5	7.9	7.1	6.0	4.7	3.4	2.2	1.3
Memorandum items:													
Exports of goods and services (millions of euros)	5,056	5,372	6,208	6,581	6,957	7,355	7,776	8,221	8,691	9,188	9,714	10,270	10,857
External public debt service (millions of euros)	303	378	492	533	504	519	512	515	513	514	514	514	514
Quota (millions of SDRs)	169	265	265	265	265	265	265	265	265	265	265	265	265
Quota (millions of euros)	213	333	329	329	329	329	329	329	329	329	329	329	329
Gross official reserves (millions of euros)	4,413	4,886	5,288	5,739	6,077	6,435	6,814	7,215	7,640	8,090	8,567	9,071	9,606
GDP (millions of euros)	14,608	15,287	15,995	17,152	18,125	19,153	20,240	21,388	22,601	23,884	25,239	26,670	28,183
Euros per SDR	1.26	1.26	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24	1.24

Source: Fund staff estimates.

1/ Based on existing and prospective drawings (Table 7).

Table 9a. Bosna i Hercegovina: Bruto potrebe za finansiranjem, 2015–20
(u millionima eura)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Financing requirements	1,459	1,493	1,730	1,938	2,059	1,914
Current account deficit	826	776	834	997	1,161	1,059
Amortization	632	717	897	941	898	855
Government	249	313	422	449	385	324
Other	383	404	474	491	513	530
Financing	1,459	1,493	1,730	1,674	1,854	1,685
Capital transfers	184	179	178	181	184	186
FDI	249	240	351	366	419	470
Net bank financing	-83	-116	-13	44	31	26
Foreign loans	1,273	1,308	1,230	1,240	1,278	1,251
Government 1/	218	360	278	391	408	420
Other	1,055	947	952	849	870	831
Gross international reserves (- = increase)	-450	-476	-401	-452	-338	-519
Other 2/	286	358	385	295	280	271
Financing gap	0	0	0	264	205	229
IMF	0	0	0	193	154	116
EU	0	0	0	0	7	113
World Bank	0	0	0	71	44	0

Source: IMF staff projections and calculations.

1/ It includes actual disbursements under the Fund arrangements.

2/ It includes net errors and omissions, net portfolio flows and asset transactions of general government and non-bank private sector.

Table 9b. Bosna i Hercegovina: Bruto potrebe za finansiranjem, 2015–20
(u procentima BDP-a)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Financing requirements	10.0	9.8	10.8	11.6	11.7	10.3
Current account deficit	5.7	5.1	5.2	5.9	6.6	5.7
Amortization	4.3	4.7	5.6	5.6	5.1	4.6
Government	1.7	2.0	2.6	2.7	2.2	1.7
Other	2.6	2.6	3.0	2.9	2.9	2.8
Financing	10.0	9.8	10.8	10.0	10.5	9.0
Capital transfers	1.3	1.2	1.1	1.1	1.0	1.0
FDI	1.7	1.6	2.2	2.2	2.4	2.5
Net bank financing	-0.6	-0.8	-0.1	0.3	0.2	0.1
Foreign loans	8.7	8.6	7.7	7.4	7.2	6.7
Government 1/	1.5	2.4	1.7	2.3	2.3	2.3
Other	7.2	6.2	6.0	5.1	4.9	4.5
Gross international reserves (- = increase)	-3.1	-3.1	-2.5	-2.7	-1.9	-2.8
Other 2/	2.0	2.3	2.4	1.8	1.6	1.5
Financing gap	0.0	0.0	0.0	1.6	1.2	1.2
IMF	0.0	0.0	0.0	1.2	0.9	0.6
EU	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
World Bank	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.0

Source: IMF staff projections and calculations.

1/ It includes actual disbursements under the Fund arrangements.

2/ It includes net errors and omissions, net portfolio flows and asset transactions of general government and non-bank private sector.

Table 10. Bosna i Hercegovina: Indikatori finansijskog zdravlja, 2012–17 (u procentima)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Q3					
<i>Capital</i>						
Tier 1 capital to risk-weighted assets (RWA)	14.1	15.2	14.4	13.8	15.0	14.9
Net capital to RWA	17.0	17.8	16.3	14.9	15.8	15.6
<i>Quality of assets</i> ¹						
Nonperforming loans to total loans	13.5	15.1	14.0	13.7	11.8	10.8
Nonperforming assets (NPAs) to total assets	10.3	11.4	10.5	10.1	8.4	7.7
NPAs net of provisions to tier 1 capital	30.4	31.5	27.9	27.1	18.6	16.1
Provision to NPAs	67.4	68.0	71.3	72.8	75.8	77.1
<i>Profitability</i>						
Return on assets ²	0.6	-0.2	0.7	0.1	0.8	0.4
Return on equity ²	5.0	-1.4	5.7	1.1	5.3	2.7
Net interest income to gross income	63.7	62.3	61.5	62.0	60.4	58.0
Noninterest expenses to gross income	87.2	101.2	84.6	94.5	80.7	69.4
<i>Liquidity</i>						
Liquid assets to total assets	25.4	26.4	26.8	26.5	27.2	27.6
Liquid assets to short- term financial liabilities	44.1	46.2	46.1	44.0	44.1	43.8
Short- term financial liabilities to total financial liabilities	67.9	67.3	68.5	70.7	72.8	74.4
<i>Foreign exchange risk</i>						
Foreign currency and indexed loans to total loans	63.1	62.9	62.3	60.8	62.6	59.9
Foreign currency liabilities to total financial liabilities	65.2	63.8	62.7	60.3	57.4	55.7
Net open position	5.4	6.7	10.6	9.0	1.7	0.8

Source: CBBH.

¹ Prior to 2010, assets classified as loss, alongside the provisions made against them, were held off-balance sheet by banks in B. This lowered the reported NPL ratios and coverage of nonperforming loans by provisions. Starting with the December 2010 c in the RS, and the December 2011 data in the Federation, banks record on-balance sheet the "loss" loans and related accrued interest and provisions, resulting in a structural break in the series.

² Interyear values obtained by summing up the quarterly net income in the current and the preceding three quarters.

Aneks I. Matrica za procjenu rizika¹

Izvori rizika	Relativna vjerovatnoća	Mogući uticaj u slučaju realizacije rizika	Odgovor na nivou politike
Eksterni rizici			
1. Uži i kolebljiviji globalni finansijski uslovi, uključujući i usljed problema u evropskim bankama	Srednji/visok	Srednji Prema CBA, smanjenje dostupnosti deviza moglo bi ograničiti bazni novac, a prelivanje krize bilo bi trenutno i u korelaciji sa eksternim kretanjima, naročito u EU. S obzirom na veliko prisustvo evropskih banaka, prelivanje krize u bankarski sektor bilo bi remetilačkog karaktera.	Kontinuirano fiskalno prilagođavanje i napredak na ostvarenju strukturalnih reformi doprinijeće kreditnom rejtingu BiH i zaštititi CBA. Jačanje kapitalnih tampona i napredak na reformama finansijskog sektora održalo bi stabilnost finansijskog sektora.
2. Značajno usporavanje u Kini i drugim velikim tržištima u razvoju	Srednji	Srednji Usporavanje u Kini i drugim velikim tržištima u razvoju može oslabiti perspektivu eksterne tražnje i direktnih stranih investicija. Prelivanje krize na finansijska tržišta moglo bi povećati averziju prema riziku, usljed čega bi došlo do odliva kapitala sa tržišta u razvoju, uključujući BiH.	Nastaviti sa ograničavanjem tekuće potrošnje i stimulisati domaću tražnju putem preraspodjele potrošnje ka infrastrukturnim investicijama. Jačanje bankarskih propisa i očuvanje finansijske stabilnosti kako bi se izdržali eksterni šokovi.
3. Strukturno slab rast u ključnim naprednim ekonomijama	Visok	Srednji S obzirom na ograničene tampone za ublažavanje uticaja, prelivanje krize u BiH moglo bi biti prilično veliko, naročito putem trgovine, usluga, doznaka i finansijskih kanala.	Racionalizacija javne potrošnje i oporezivanja da bi u većem stepenu bila po mjeri rasta, uz ubrzanje strukturalnih reformi na unapređenju konkurentnosti, stimulisanje rasta privatnog sektora i direktnih stranih investicija bili bi ključne mjere za ublažavanje rizika.
Domaći rizici			
4. Politička nestabilnost u zemlji, uključujući duži politički zastoj, kašnjenje u formiranju vlade nakon izbora 2018. godine.	Visok	Srednji Politička nestabilnost podrila bi privrednu aktivnost i povjerenje potrošača tako što bi se stvorila neizvjesnost na nivou politika, što bi se moglo odraziti na realizaciju programa. Politička podrška reformama bi splasnula i dovela do daljih odstupanja od politika, što bi negativno uticalo na investicije i razvoj, naročito u vrijeme izbora 2018. godine.	Potrebno je doći do političkog konsenzusa sa ciljem utvrđivanja reformskih napora kao prioriteta. Blagovremeno sprovođenje strukturalnih reformi u funkciji rasta i zapošljavanja povećaće povjerenje i zadobiti podršku građana.
5. Dalje pogoršanje zdravlja komercijalnih banaka	Srednji	Srednji Banke su suočene sa poslovnom klimom koja obiluje izazovima i već vode borbu sa niskom profitabilnošću. Dalje pogoršanje već visokih NPL moglo bi ugroziti solventnost određenih ranjivih banaka, pošto bi se obezbjeđivanje svježeg kapitala moglo pokazati kao teško. Isto tako, moguće je da će doći do pada povjerenja deponenata.	Potrebno je zaštititi stabilnost finansijskog sektora i preformulisati regulatorne i zakonske okvire, uključujući i okvir za rješenje problematike NPL. Jačanje bankarske supervizije.

¹Matrica za procjenu rizika (RAM) pokazuje događaje koji bi mogli da materijalno izmijene baznu putanju (varijanta koja će se najvjerojatnije materijalizovati prema mišljenju stručnog tima MMF-a). Relativna vjerovatnoća je subjektivna procjena rizika od strane stručnog tima, a koji su vezani za bazu ("nizak" znači da je vjerovatnoća ispod 10 odsto, "srednji" znači da se vjerovatnoća kreće između 10 i 30 odsto, a "visok" da se vjerovatnoća kreće od 30 do 50 odsto). RAM je odraz viđenja izvora rizika od strane stručnog tima i opšteg stepena zabrinutosti u vrijeme kada su vođeni razgovori sa institucijama. Rizici koji međusobno ne isključuju jedan drugog mogu biti u sadejstvu i materijalizovati se istovremeno.

Aneks II. Kretanja u platnom bilansu i procjena eksternog sektora

Bilans tekućeg računa odnedavno je generalno stabilan s obzirom na to da je povećanje trgovinskog deficita za robe kompenzovan snažnim ostvarenjem u izvozu turizma i doznakama radnika. Međutim, uvoz je sabijen finansijskim ograničenjima koja utiču na ulaganja u javnu strukturu. U srednjoročnom periodu, vjerovatno će doći do pogoršanja tekućeg računa s obzirom na povećanje ulaganja u javnu infrastrukturu. Eksterna pozicija i REER su generalno u skladu sa osnovama i poželjnim politikama. Nivo deviznih rezervi smatra se adekvatnim za eksterni bilans, ali u slučaju smanjenja priliva kapitala, za održivost režima valutnog odbora možda će biti potrebne mjere za obuzdavanje domaće tražnje.

1. Kretanja i projekcije za BOP. Ukupan platni bilans (BOP) u prosjeku je imao godišnji suficit od 2,9 odsto BDP-a od 2014. do 2016. godine. Deficit tekućeg računa sužen je na 5,1 odsto BDP-a 2016. godine, sa 5,7 odsto u 2015, usljed slabog rasta uvoza zbog neopravdane kompresije javnih investicija. Postoji vjerovatnoća da bi generalno ostao nepromijenjen u 2017. godini, s obzirom na to da je povećanje trgovinskog deficita za proizvode kompenzovan snažim ostvarenjem u putničkim uslugama i doznakama radnika.

2. Rast svjetske trgovine podržava izvoz iz BiH. Tokom 2017. godine, došlo je do širenja trgovine, uz povećanje izvoza robe za 18,2 odsto i rast uvoza za 13,5 odsto, u periodu do novembra/studenog. S obzirom na viši obim uvoza, trgovinski deficit za proizvode povećan je za 0,3 procentualnih poena BDP-a. Rast izvoza bio je rasprostranjen i obuhvatio neke tradicionalne izvozne proizvode koji su posljednjih godina bili u podbačaju. Rast izvoza će vjerovatno ostati snažan u predstojećem periodu, stimulisan bržom eksternom tražnjom u naprednim ekonomijama.

3. Turizam u sve većoj mjeri doprinosi suficitu na računu usluga. Broj gostiju je u prosjeku porastao u dvocifrenim brojevima tokom proteklih 10 godina, kao i broj zemalja izvora. Postoji značajan prostor za širenje turizma pošto BiH i dalje zaostaje za pandanima u regionu.

4. Na strani finansiranja, u prvoj polovini 2017. godine došlo je do oporavka direktnih stranih investicija, ali glavni pokretač akumulacije rezervi u Centralnoj banci u najvećem dijelu bili su drugi kratkoročni privatni prilivi.

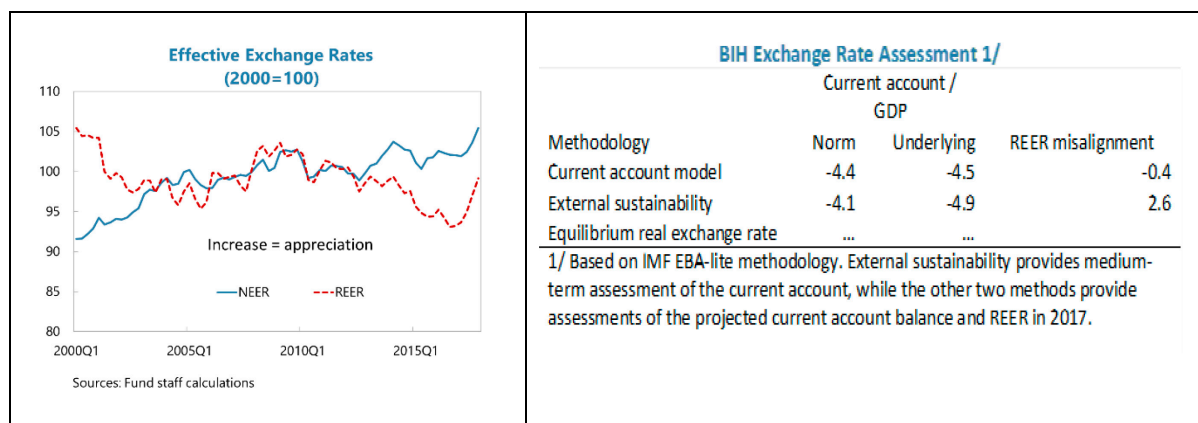

5. Predviđa se povećanje deficita tekućeg računa na oko 6½ odsto BDP-a u 2019. godini prije konvergencije na 5 odsto BDP-a do 2022. godine. Povećanje ulaganja u infrastrukturu, koja će se financirati ino kreditnim sredstvima koja su nedavno oslobođena povećanjem akcize, privremeno će stimulisati uvoz. U srednjoročnom periodu, očekuje se da će više od ¾ deficita tekućeg računa biti financirano direktnim stranim investicijama i projektnim sredstvima.

6. Kretanja i procjena deviznog kursa.

Nedavno je došlo do apresijacije realnog efektivnog kursa (REER) u tandemu sa eurom, ali je i dalje oko 4 procentualna poena slabiji od najviše vrijednosti prije globalne finansijske krize. Najnovija procjena pomoću ogledne procjene eksternog bilansa (EBA-lite), instrumenta Fonda, nije otkrila probleme u pogledu eksterne stabilnosti. I eksterna održivost i metodi tekućeg računa pokazuju da je eksterni sektor BiH u skladu sa osnovama.

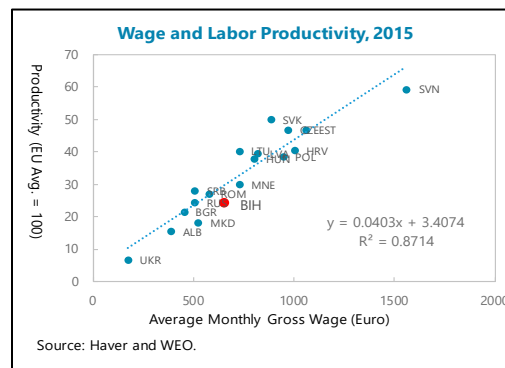
BIH Reserve Adequacy Assessment (In percent of GDP)	
Stock of Reserves	32.8
<u>Standard metrics</u> <u>Threshold</u>	
100% of Short-term Debt	19.8
20% of Broad Money	15.0
3 Months of Imports	13.6
ARA EM Metric	23.6

7. Nivo deviznih rezervi takođe se smatra adekvatnim sa stanovišta eksterne procjene.

Svi standardi kriterijumi adekvatnosti rezervi su zadovoljeni uz lagodnu marginu, pošto su zalihe iznad bilo kog praga za adekvatnost rezervi (vidjeti grafikon). Štaviše, nivo rezervi takođe je adekvatan za održivost režima valutnog odbora pošto je iznad 110 odsto monetarne baze uz relativno konzervativne pretpostavke o prilivu kapitala. Međutim, u slučaju smanjenja priliva kapitala, za održivost režima valutnog odbora možda će biti potrebne mjere obuzdavanja domaće tražnje.

8. Plate u BiH ne ukazuju na probleme konkurentnosti. Plate u BiH su u apsolutnim iznosima male i tek su nešto više od očekivanih s obzirom na produktivnost (vidjeti grafikon). Na visinu prosječne plate utiču visoke plate u javnom sektoru, mada bi ograničenje plata po osnovu tekućeg programa sa MMF-om trebalo dovesti do smanjenja plata u javnom sektoru u srednjoročnom periodu, gdje će se kao efekat u određenoj mjeri vidjeti i smanjenja plata u privatnom sektoru.

Istovremeno, produktivnost rada je prilično niska prema regionalnim standardima, i iznosi tek nešto više od 25 odsto prosječne produktivnosti u zemljama EU.

9. BiH ima raznovrsnu strukturu izvoza i postoji pokazana komparativna prednost u pogledu spektra linija industrijskih proizvoda. Pored ostalih linija proizvoda, BiH ima snažnu pokazanu komparativnu prednost¹ kod drvnih proizvoda, aluminijskih legura, naoružanja i municije, određenih željeznih, čeličnih i proizvoda neorganske hemije, što je, velikim dijelom, naslijeđe snažne prerađivačke baze iz doba Jugoslavije. Međutim, BiH i dalje značajno zaostaju u pogledu nivoa učešća u globalnim lancima vrijednosti (GVC) koji su dosegle neke manje evropske ekonomije u tranziciji.²

10. Atraktivnost BiH kao investicione destinacije ometena je političkom neizvjesnošću i regulatornim slabostima. Unapređenje poslovne klime je nužan uslov za rast investicija, stimulisanje zapošljavanja i poboljšanje životnog standarda. Postoje ozbiljne rigidnosti tržišta rada, uključujući znatno poresko opterećenje rada. Javni sektor je velik i neefikasan, a bitnim sektorima dominiraju javna preduzeća koja su ili gubitaši ili pokazuju silazan trend dobiti. Snažniji i održiv rast može se postići ako se BiH bude fokusirala na oblasti u kojima njen institucionalni okvir dodatno zaostaje za čelnom pozicijom. Tu spadaju poteškoće koje preduzeća imaju usljed visokih poreza, administracije (otvaranje preduzeća, dobijanje građevinske dozvole i knjiženje imovine, pristup električnoj energiji i saobraćajna povezanost).

¹Indeks "otkrivena komparativna prednost (RCA zemlje i za proizvod j definiše se kao udio izvoza proizvoda j te zemlje u globalnom izvozu tog proizvoda, podijeljeno sa udjelom izvoza zemlje i u globalnom izvozu.

$$rca_{ij} = \frac{X_{ij}}{X_{Wj}} \div \frac{X_i}{X_{Wi}}$$

Zemlja ima otkrivenu komparativnu prednost za proizvod j ako je X_{ij} veće od jedan.

²Naime, Bugarska, Hrvatska, Estonija, Letonija, Litvanija, Slovačka Republika i Slovenija (World Bank Group, 2017. The Western Balkans: Revving up the Engines of Growth and Prosperity).

Aneks III. Ekonomski uticaj reforme zapošljavanja u javnom sektoru

Reforma plata u javnom sektoru i reforma zapošljavanja predstavlja ključnu politiku koja je predviđena prema EFF sa ciljem unapređenja kvaliteta vladine potrošnje i povećanja potencijala rasta. Analiza govori da Bosna i Hercegovina treba da uključi smanjenje zapošljavanja u javnom sektoru u reformski zamah čiji je cilj dizanje ostvarenja rasta na viši nivo.

1. Ograničenje zapošljavanja u javnom sektoru i eventualno smanjenje broja zaposlenih je centralni dio strategije povećanja ekonomskog rasta na održivoj osnovi prema EFF.

Razlog je taj što će posljedično smanjenje izdvojenih sredstava za plate, kako se očekuje, omogućiti politike koje pogoduju rastu, kao što je stimulisanje javnih investicija ili smanjenje poreskog klina. Bez obzira na to, ova politika zahtijeva procjenu distribucionih i socijalnih uticaja i, generalno, ekonomske perspektive.

2. Za ispitivanje makroekonomskih i distribucionih implikacija reformi u okviru opšte ravnoteže, prikazana analiza koristi model heterogenog agenta.¹

Model razlikuje formalne i neformalne sektore, kao i različite vrste domaćinstava, uključujući domaćinstva čiji su članovi radnici u javnom sektoru. Iako je model prilagođen ključnim karakteristikama ekonomije BiH, analizu treba posmatrati kao misaoni eksperiment u okviru jasno definisanog ekonomskog konteksta, nasuprot generisanja preciznih kvantitativnih predviđanja. Analiza počiva na scenariju u kom je broj zaposlenih u javnom sektoru smanjen², a posljedične uštede u masi plata koriste se za sprovođenje politika koje pogoduju rastu, naime, smanjenju poreske opterećenosti rada.³ U analizi se samo razmatraju dugoročni efekti ovog paketa politika, tj. efekti nakon završetka svih procesa prilagođavanja.

3. Analiza razmatra dva stanja ekonomije: scenario sa niskim rastom, i scenario prema kom je ekonomija dosegla stanje visokog rasta.

Kod scenarija sa niskim rastom, u modelu se pretpostavlja da će otpušteni radnici moći da nađu novi posao samo u niskoproduktivnom neformalnom sektoru gdje se traži niskokvalifikovana radna snaga. Ovom pretpostavkom se želi obuhvatiti skoriji istorijski status quo, gdje je rast suviše nizak da bi omogućio značajnije

¹U analizi se koristi okvir modeliranja koji je koncipiran tako da ispita makroekonomske i distribucione efekte reformskih paketa. Vidjeti, na primjer, Stefania Fabrizio, Davide Furceri, Rodrigo Garcia-Verdu, Bin Grace Li, Sandra V Lizarazo Ruiz, Marina Mendes Tavares, Futoshi Narita and Adrian Peralta-Alva, 2017, "Macro-Structural Policies and Income Inequality in Low-Income Developing Countries," *IMF Staff Discussion Note*, 17/01, International Monetary Fund.

² Konkretno, zapošljavanje u javnom sektoru modeliramo kao smanjenja u broju sati koje radnik u javnom sektoru odradi u javnom sektoru, koji kompenzuje povećanje broja sati ili u neformalnom ili formalnom sektoru, zavisno od stanja ekonomije.

³Fokusirali smo se na smanjenju poreskog klina zato što se ova politika trenutno aktivno razmatra u FBiH. Alternativna politika u funkciji rasta je povećanje javnih investicija, o čemu se govori u drugim dijelovima ovog izvještaja.

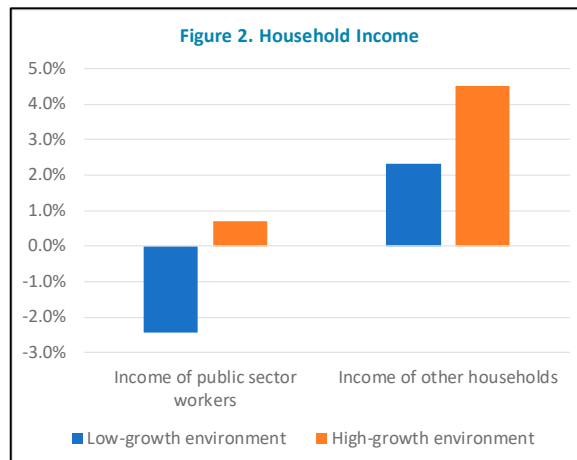
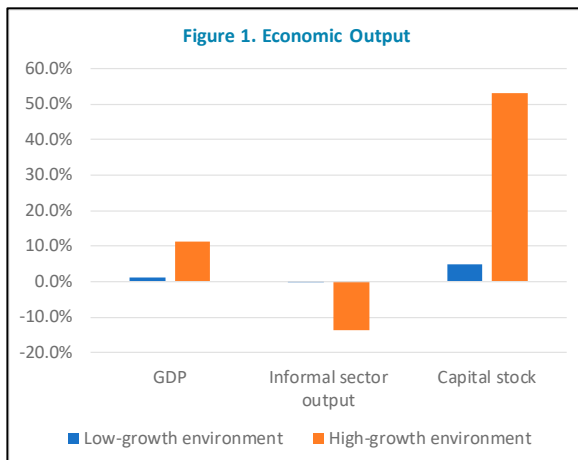
otvaranje novih radnih mjesta ili konvergenciju prihoda sa EU. Kod scenarija sa visokim rastom, u modelu se predviđa da će otpušteni radnici moći da nađu novi posao u formalnom, kapitalno-intenzivnom sektoru ekonomije u kom se traži visokokvalifikovana radna snaga. Ovaj scenario predstavlja viziju koja stoji u osnovi i Reformske agende i programa sa MMF-om kako bi se BiH stavila na putanju većeg rasta kroz strukturne reforme.

4. Analiza modeliranja govori da efektivnost paketa politika u funkciji rasta suštinski zavisi od stanja ekonomije. U okruženju visokog rasta, paket politika daje izuzetno pozitivne rezultate u svim sektorima; međutim, u situaciji niskog rasta, njegov efekat je, u najbolje slučaju, skroman, a jasno je ko je na dobitku, a ko na gubitku:

- U scenariju sa visokim rastom, pokretačka sila je značajno otvaranje radnih mjesta u privatnom formalnom sektoru na račun (i) bivših radnika u javnom sektoru koji traže posao u ovom sektoru, i (ii) prelaženja radnika iz neformalnog sektora u formalni sektor zbog smanjenja poreskog klina. Najupečatljivija razlika između dva scenarija je nagli rast formiranja kapitala u scenariju sa visokim rastom, dok je formiranje kapitala u scenariju sa niskim rastom zanemarivo (slika 1). S obzirom na kapitalni intenzitet formalnog sektora, otvaranje novih radnih mjesta praćeno je naglim rastom investicija. Takvi mehanizmi ne postoje u okruženju sa niskim rastom, gdje otpušteni radnici iz javnog sektora nalaze novi posao samo u neformalnom sektoru, koji nije kapitalno intenzivan. U ovom scenariju, smanjenje poreskog klina samo po sebi je velikim dijelom nedjelotvorno u smislu rasta zapošljavanja i ulaganja u formalni sektor.
- Što se tiče prihoda radnika, sve radnička domaćinstva su na dobitku u scenariju sa visokim rastom, dok su u scenariju sa niskim rastom neki na dobitku, a neki na gubitku (slika 2). U principu, na domaćinstva sa članovima koji rade u javnom sektoru paket politika najvjerovatnije će uticati negativno zato što će neki radnici u javnom sektoru biti otpušteni. U relativnom smislu, zaista se pokazalo da će domaćinstva sa članovima koji su zaposleni u javnom sektoru lošije proći u oba stanja ekonomije. U apsolutnom smislu, ova domaćinstva će imati veće prihode u scenariju sa visokim rastom zato što će moći naći dobro plaćene nove poslove u formalnom sektoru. Međutim, u scenariju sa niskim rastom, vidjeće značajno smanjenje prihoda zato što se rad u neformalnom sektoru ne plaća tako dobro kao posao u javnom sektoru. Ostala radnička domaćinstva obično ostvaruju dobit u prihodima. Pored radničkih domaćinstava, postoje i preduzetnička domaćinstva koja su vlasnici firmi u formalnom sektoru. Prihodi ovih domaćinstava rašće srazmjerno kapitalu angažovanom u ekonomiji, što znači da su oni najviše na dobitku, naročito u scenariju sa visokim rastom. Brz rast prihoda preduzetnika je, u određenom smislu, druga strana naglog rasta investicija do kog dolazi u ovom scenariju.

5. Rezultati govore da će paket politika koji podrazumijeva smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru najbolje funkcionisati ako bude realizovan u sklopu intenzivnih reformskih nastojanja koji će ostvarenje rasta u BiH podići na viši nivo. Trenutni uslovi u BiH pogoduju reformi zapošljavanja u javnom sektoru. Ostvaren je značajan napredak na reformi radnog zakonodavstva, a očekuje se da će usvajanje povećanja akciza dovesti do znatno

većih javnih investicija, a reforme koje su u toku u FBiH značajno će smanjiti poreski klin, a istovremeno postaviti penzijski sistem na pravičniji i održiviji osnov. U kombinaciji sa cikličnim usponima u BiH i, šire gledano, u EU, ovo govori da je trenutak za reformu zapošljavanja u javnom sektoru povoljan. Bez obzira na to, važno je obezbijediti adekvatnu mrežu za privremenu zaštitu otpuštenih radnika.

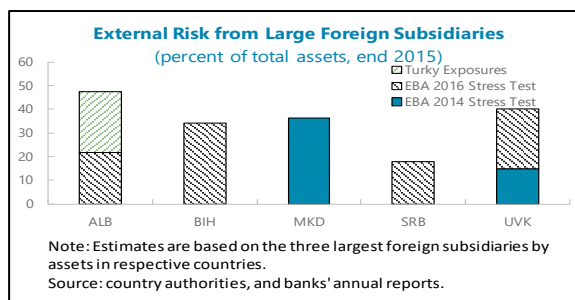
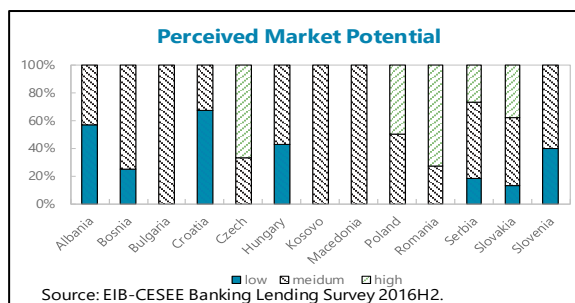
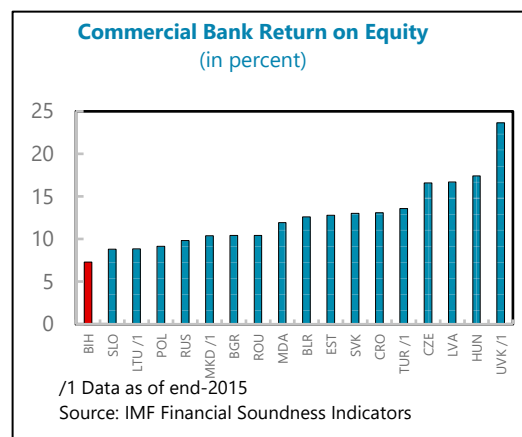

Aneks IV. Finansijsko produblјivanje i reforme u funkciji podrške održivog ekonomskog rasta¹

Fragmentirana regulatorna struktura utiče na profitabilnost banaka, a slabosti bilansa stanja nepovoljno utiču na mogućnost banaka da podrže oporavak ekonomije. Visoki troškovi poslovanja i perzistentno niska profitabilnost također doprinose riziku povlačenja stranih banaka. Potrebno je da BiH razvije domaća tržišta kapitala i proširi institucionalnu bazu investitora i tako obezbijedi održivost sistema i ublažavanje rizika.

1. Biće potrebno da BiH ostvari brži ekonomski rast od predviđanog da bi omogućila bankama da izađu problema bilansa i unaprijede profitabilnost sektora. U skorije vrijeme, uočen je silazan trend NPL, iako su u trećem kvartalu 2017. godine ostali na povišenih 11 odsto. Slabost bilansa u kombinaciji sa visokim operativnim troškovima - udruženim sa fragmentiranom regulatorom i supervizorskom strukturom zbog institucionalnog uređenja BiH - i dalje nepovoljno utiču na dobit banaka. Empirijske analize na osnovu podataka na nivou banaka pokazuju da će biti potrebna godišnja stopa rasta BDP-a od 4,2 odsto tokom trogodišnjeg perioda (u poređenju sa rastom od 3 odsto zabilježenim u 2016) da bi se odnos NPL vratio na nivo prije krize². Ekonomski oporavak, koji je slabiji od očekivanog, imao bi izraženije efekte na banke u domaćem vlasništvu zbog njihovih relativno slabijih bilansa i nepostojanja podrške matične grupacije.

2. Nizak tržišni potencijal u odnosu na pandane iz regiona i dalje može da ograničava strane investicije u sektor. Prema posljednjem istraživanju kreditiranja EIB-a, jedna četvrtina ispitanika smatra da je tržišni potencijal u BiH nizak, te ga nijedan ispitanik ne smatra visokim. U poređenju sa pandanima u regionu, BiH je u nepovoljnom položaju. Pored toga, određene banke u stranom vlasništvu predstavljaju sistemski

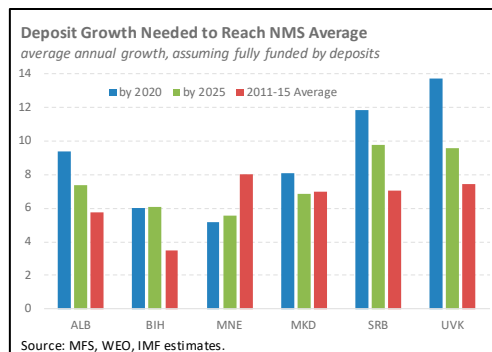
¹ "Banking sectors in the Western Balkans: Prospects and Challenges", Regional Economic Issues, European Department, IMF.

² Analiza pokazuje da bi bilo potrebno 5 godina uz godišnju stopu rata od 2,5 odsto.

rizik pošto se njihova matična grupacija bori sa niskom profitabilnošću, te mogu postati selektivne i usvojiti pretjerano prudenčijalan pristup upravljanju izloženosti u regionu. Ovo bi, zauzvrat, dovelo do disruptivnog povlačenja sredstava iz bankarskog sektora BiH. Banke čije su matične grupacije ranjive, kako pokazuju rezultati stres-testova koje je EBA sprovela u 2016. godini, čine jednu trećinu bankarskog sektora u BiH, a ovaj odnos spada među najviše u regionu.

3. Sadašnji model finansiranja banaka može se pokazati nedovoljnim da podrži potrebno kreditno produbljivanje na kontinuiranoj osnovi.

Model finansiranja u BiH, kao i u nekoliko zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope, od nastupanja globalne finansijske krize u sve većoj mjeri zavisi od domaćih depozita. Bez obzira na snažan rast posljednjih godina, sami depoziti ne bi bili dovoljni da se dođe blizu kreditne dubine koja se uočava u novim državama članicama Evropske unije. Razlika između novijeg rasta depozita (tj. u periodu 2011 - 2015) i rasta potrebnog da se zatvori jaz u odnosu na nove države članice EU do 2025. je među najvećima u BiH. S obzirom na to da je tu srednjoročnom periodu teško ostvariti veću stopu štednje, a da je malo vjerovatno da će se ino-finansiranje vratiti, u značajnijem smislu, bližoj budućnosti i srednjoročno, postoji potreba da se ispituju alternative, između ostalog i putem razvoja domaćih tržišta kapitala i proširenja baze institucionalnih investitora.

4. **Entitetske razvojne banke predstavljaju sistemski rizik.** Uprkos sistemskom značaju razvojne banke RS u bankarskom sektoru, usljed direktnih investicija, entitetske razvojne banke ne podliježu istim regulatornim i supervizorskim standardima kao banke. Nedavna tehnička misija MMF-a i Svjetske banke utvrdila je manjkavosti u mandatu, ciljevima, upravljanju, operativnoj transparentnosti i upravljanju rizicima u dvije razvojne banke.

5. **Potrebne su sveobuhvatne politike za bankarski sektor kojima će se podržati ekonomski oporavak i konvergencija prihoda sa EU.** S obzirom na visok nivou NPL, institucije treba da preduzmu korake i ubrzaju oporavak i restrukturiranje NPL. Modernizacija i usklađivanje regulatornog okvira i standarda za banke takođe će doprinijeti boljoj perspektivi bankarskog sektora uz efikasniju i efektivniju superviziju. Jačanje koordinacije i saradnje nadležnih agencija za superviziju pomoći će da se odbiju i saniraju potencijalna nepovoljna eksterna preliivanja krize u bankarski sektor. U srednjoročnom periodu, postoji potreba da se diversifikuju izvori finansiranja banaka i radi na unapređenju transparentnosti i strukture upravljanja u razvojnim bankama u skladu sa najboljim praksama na međunarodnom planu.

Aneks V. Analiza održivosti duga

Projekcije pokazuju da će doći do postepenog pada duga generalne vlade na ispod 40 odsto BDP-a u srednjoročnom periodu. Neizmirene obaveze javnih preduzeća i zdravstvenog sektora nose potencijalne rizike.

Ključne pretpostavke u DSA

Pretpostavke su u cijelosti usklađene sa baznim makroekonomskim okvirom. Očekuje se da će doći do pada fiskalnog bilansa zbog povećanja kapitalne potrošnje i prelazak u negativnu zonu od 2020. godine. Sredstva međunarodnih finansijskih organizacija prikazana su prema trenutnim finansijskim uslovima.

DSA javnog sektora

Analiza duga javnog sektora obuhvata samo generalnu vladu. Stanje duga prema ugovorima javnih preduzeća nije uzeto u obzir s obzirom na nedostatak podataka o budžetima javnih preduzeća. Unutrašnji dug obuhvata svega jednu trećinu ukupnog duga, a ostatak otpada na ino-dug, u najvećoj mjeri prema multilateralnim organizacijama.

Projekcije pokazuju da će doći do postepenog pada duga generalne vlade na ispod 40 odsto BDP-a u srednjoročnom periodu. Očekuje se da će doći do smanjenja ukupnog duga sa 43,7 odsto BDP-a u 2016. na 35,7 odsto BDP-a do 2022. godine. Smanjenju duga najvećim dijelom doprinijeće primarni bilans i, u manjoj mjeri, veći rast BDP-a.

Neizmirene obaveze javnih preduzeća i zdravstvenog sektora nose potencijalne rizike po dinamiku duga. Iako neizmirene obaveze nisu precizno dokumentovane, preliminarne analize govore da javna preduzeća i zdravstveni sektor akumuliraju znatne iznose neizmirenih obaveza. Rješavanje ovog pitanja može imati fiskalni uticaj, uz potrebu prilagođavanja i/ili finansiranja.

DSA ino-duga

Očekuje se da će u srednjoročnom periodu doći do pada ukupnog ino-duga, koji obuhvata i javni i privatni dug. Očekuje se da će ukupan ino-dug biti niži od 60 odsto BDP-a do 2022. godine, uglavnom zbog neto priliva kapitala kojima se ne stvara dug i većeg rasta BDP-a.

Projektovan je rast potrebe za bruto ino-finansiranjem. Ovo je uglavnom odraz visoke tražnje za uvoznim proizvodima i amortizacije ino-duga.

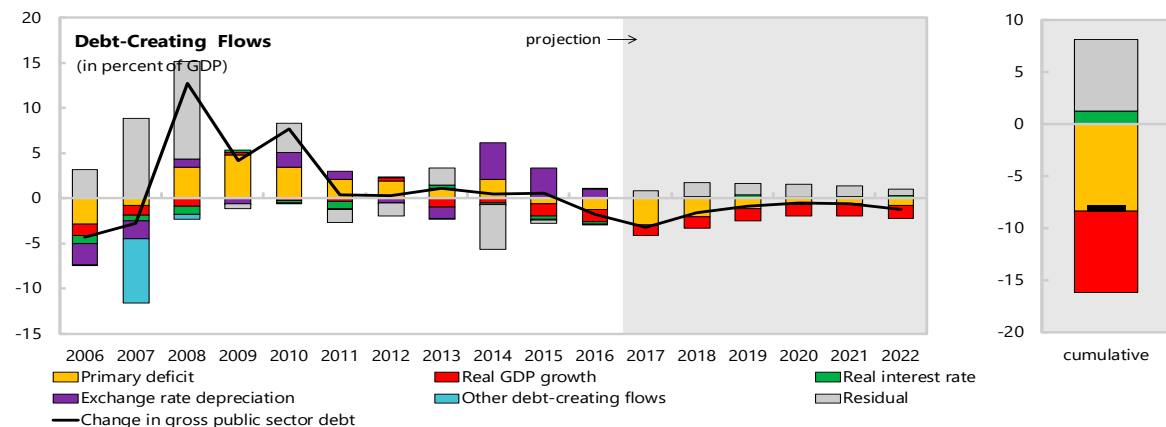
Tabela 1. Bosna i Hercegovina: Analiza održivosti duga javnog sektora (DSA) – osnovni scenario

(u procentima BDP-a osim ako nije drugačije naznačeno)

	Debt, Economic and Market Indicators ^{1/}										As of October 18, 2017		
	Actual			Projections									
	2006-2014 ^{2/}	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022			3/	
Nominal gross public debt	36.0	45.5	43.7	40.5	38.9	38.0	37.5	36.9	35.7			EMBIG (bp)	n.a.
Public gross financing needs	4.1	4.8	4.6	3.1	4.2	4.6	4.2	4.4	4.4			5Y CDS (bp)	n.a.
Real GDP growth (in percent)	2.3	3.1	3.2	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0			Ratings	Foreign Local
Inflation (GDP deflator, in percent)	3.0	1.6	1.3	1.9	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0			Moody's	B3 B3
Nominal GDP growth (in percent)	5.4	4.7	4.6	4.6	4.8	5.3	5.6	5.8	6.1			S&Ps	B B
Effective interest rate (in percent) ^{4/}	2.2	1.9	2.0	2.1	2.2	2.7	2.3	2.3	2.9			Fitch	n.a. n.a.

Contribution to Changes in Public Debt

	Actual			Projections							cumulative	debt-stabilizing primary balance ^{9/}
	2006-2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
Change in gross public sector debt	2.2	0.5	-1.8	-3.3	-1.6	-0.9	-0.5	-0.6	-1.2	-8.1		
Identified debt-creating flows	0.0	0.9	-2.0	-4.1	-3.1	-2.1	-1.9	-1.8	-1.9	-14.9		
Primary deficit	1.7	-0.6	-1.2	-3.0	-2.1	-1.2	-0.7	-0.6	-0.8	-8.4		
Primary (noninterest) revenue and grants	44.9	43.2	42.7	43.5	43.9	43.9	43.8	43.6	43.5	262.2		
Primary (noninterest) expenditure	46.6	42.6	41.5	40.5	41.8	42.7	43.1	43.0	42.7	253.8		
Automatic debt dynamics ^{5/}	-0.8	1.6	-0.7	-1.1	-1.0	-0.9	-1.2	-1.2	-1.1	-6.6		
Interest rate/growth differential ^{6/}	-0.9	-1.7	-1.7	-1.1	-1.0	-0.9	-1.2	-1.2	-1.1	-6.6		
Of which: real interest rate	-0.3	-0.4	-0.3	0.1	0.2	0.3	0.1	0.2	0.3	1.2		
Of which: real GDP growth	-0.5	-1.3	-1.4	-1.1	-1.2	-1.3	-1.3	-1.4	-1.4	-7.8		
Exchange rate depreciation ^{7/}	0.1	3.3	1.0	...	...	...	...	...	...	...		
Other identified debt-creating flows	-0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
General Govt - Financing - Privatizati	-0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Contingent liabilities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Please specify (2) (e.g., ESM and Eurc)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Residual, including asset changes ^{8/}	2.2	-0.4	0.2	0.8	1.5	1.3	1.4	1.2	0.7	6.9		

Source: IMF staff.

1/ Public sector is defined as general government.

2/ Based on available data.

3/ Long-term bond spread over German bonds.

4/ Defined as interest payments divided by debt stock (excluding guarantees) at the end of previous year.

 5/ Derived as $[(r - \pi(1+g) - g + ae(1+r))/(1+g+\pi+grt)]$ times previous period debt ratio, with r = interest rate; π = growth rate of GDP deflator; g = real GDP growth rate; a = share of foreign-currency denominated debt; and e = nominal exchange rate depreciation (measured by increase in local currency value of U.S. dollar).

 6/ The real interest rate contribution is derived from the numerator in footnote 5 as $r - \pi(1+g)$ and the real growth contribution as $-g$.

 7/ The exchange rate contribution is derived from the numerator in footnote 5 as $ae(1+r)$.

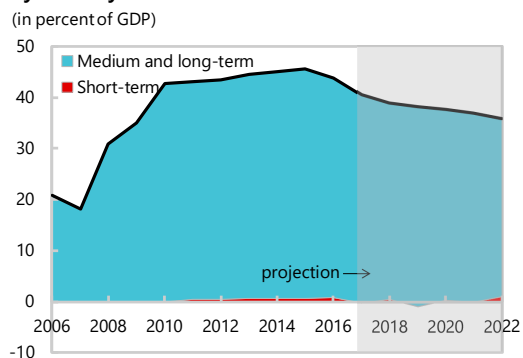
8/ Includes asset changes and interest revenues (if any). For projections, includes exchange rate changes during the projection period.

9/ Assumes that key variables (real GDP growth, real interest rate, and other identified debt-creating flows) remain at the level of the last projection year.

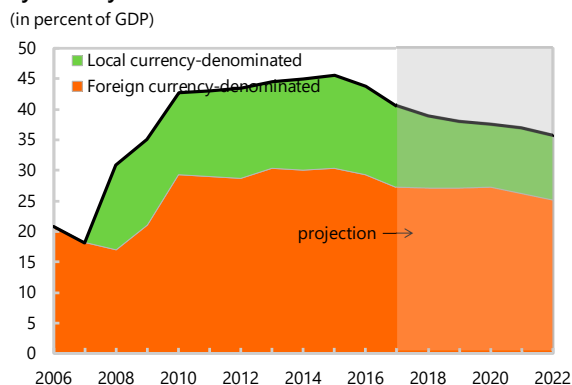
Slika 1. Bosna i Hercegovina: DSA za javni dug - struktura javnog duga i alternativni scenariji

Composition of Public Debt

By Maturity

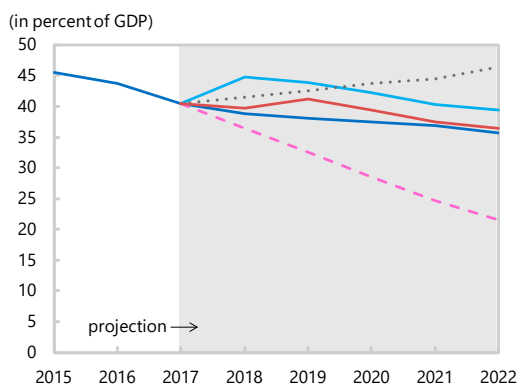
By Currency

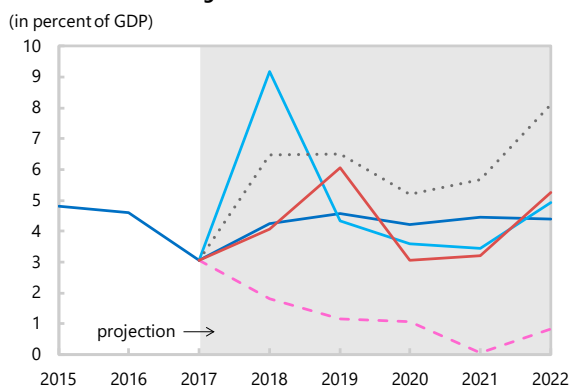
Alternative Scenarios

- Baseline
- Contingent Liability Shock
- ..... Historical
- Real GDP Growth Shock
- Constant Primary Balance

Gross Nominal Public Debt

Public Gross Financing Needs

Underlying Assumptions
(in percent)

Scenario	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Baseline Scenario						
Real GDP growth	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
Inflation	1.9	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0
Primary Balance	3.0	2.1	1.2	0.7	0.6	0.8
Effective interest rate	2.1	2.2	2.7	2.3	2.3	2.9
Constant Primary Balance Scenario						
Real GDP growth	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
Inflation	1.9	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0
Primary Balance	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
Effective interest rate	2.1	1.8	2.6	2.2	2.4	2.8
Real GDP Growth Shock						
Real GDP growth	2.7	0.8	1.1	3.7	3.9	4.0
Inflation	1.9	1.0	1.1	1.8	1.8	2.0
Primary balance	3.0	0.9	-1.3	0.7	0.6	0.8
Effective interest rate	2.1	1.8	2.7	2.7	3.1	3.7
Historical Scenario						
Real GDP growth	2.7	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2
Inflation	1.9	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0
Primary Balance	3.0	-1.6	-1.6	-1.6	-1.6	-1.6
Effective interest rate	2.1	1.8	2.6	2.6	2.9	3.5
Contingent Liability Shock						
Real GDP growth	2.7	0.8	1.1	3.7	3.9	4.0
Inflation	1.9	1.0	1.1	1.8	1.8	2.0
Primary Balance	3.0	-4.1	1.2	0.7	0.6	0.8
Effective interest rate	2.1	2.1	3.0	3.1	3.4	3.9

Source: IMF staff.

Tabela 2. Bosna i Hercegovina: Okvir održivosti vanjskog duga, 2012–2022

(u procentima BDP-a, osim ako nije drugačije naznačeno)

	Actual					Projections						Debt-stabilizing non-interest current account 6/ -4.2	
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
1 Baseline: External debt	62.7	61.7	63.7	62.9	63.8	61.1	61.0	60.5	60.1	58.3	56.3		
2 Change in external debt	0.9	-0.9	2.0	-0.8	0.9	-2.7	-0.1	-0.5	-0.4	-1.8	-2.0		
3 Identified external debt-creating flows (4+8+9)	11.8	0.8	3.3	13.0	0.9	1.4	1.9	2.2	1.0	0.2	-0.1		
4 Current account deficit, excluding interest payments	7.0	4.2	6.2	4.6	4.0	4.3	4.9	5.1	4.4	3.7	3.2		
5 Deficit in balance of goods and services	23.5	20.5	22.8	18.8	17.1	17.1	17.5	17.9	17.1	16.4	15.9		
6 Exports	32.4	33.8	34.1	34.6	35.1	38.8	39.2	39.4	39.6	39.8	39.7		
7 Imports	55.9	54.3	56.9	53.4	52.3	55.9	56.8	57.3	56.7	56.2	55.6		
8 Net non-debt creating capital inflows (negative)	-1.9	-1.3	-2.9	-1.7	-1.6	-2.2	-2.2	-2.4	-2.5	-2.7	-2.9		
9 Automatic debt dynamics 1/	6.8	-2.1	0.0	10.2	-1.5	-0.7	-0.8	-0.6	-0.8	-0.8	-0.5		
10 Contribution from nominal interest rate	1.7	1.2	1.2	1.1	1.1	0.9	1.0	1.5	1.3	1.4	1.7		
11 Contribution from real GDP growth	0.5	-1.4	-0.7	-2.2	-1.9	-1.6	-1.8	-2.0	-2.1	-2.2	-2.2		
12 Contribution from price and exchange rate changes 2/	4.6	-1.9	-0.5	11.3	-0.7	...	...	...	...	...	...		
13 Residual, incl. change in gross foreign assets (2-3) 3/	-10.9	-1.7	-1.3	-13.8	0.0	-4.0	-2.1	-2.6	-1.4	-2.0	-1.9		
External debt-to-exports ratio (in percent)	193.4	182.6	186.8	181.8	181.5	157.5	155.4	153.5	151.9	146.5	141.6		
Gross external financing need (in billions of US dollars) 4/	3.5	3.6	3.9	3.4	3.8	4.5	5.3	5.5	5.3	5.3	5.4		
in percent of GDP	20.3	19.9	20.8	20.9	22.4	25.3	28.0	27.2	24.9	23.8	22.8		
Scenario with key variables at their historical averages 5/						61.1	64.0	65.1	67.4	68.7	70.2	-3.5	
Key Macroeconomic Assumptions Underlying Baseline													
						<u>Historical</u>	<u>Standard</u>						
						<u>Average</u>	<u>Deviation</u>						
Real GDP growth (in percent)	-0.7	2.4	1.1	3.1	3.2	2.2	2.4	2.7	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
GDP deflator in US dollars (change in percent)	-7.0	3.1	0.9	-15.1	1.1	1.4	9.8	2.1	3.9	2.1	1.9	1.4	1.5
Nominal external interest rate (in percent)	2.5	2.0	2.0	1.5	1.8	3.2	1.7	1.5	1.8	2.5	2.3	2.5	3.1
Growth of exports (US dollar terms, in percent)	-6.7	10.0	2.9	-11.2	6.0	3.5	12.4	15.8	8.4	6.1	6.2	5.9	5.5
Growth of imports (US dollar terms, in percent)	-7.6	2.5	6.9	-17.8	2.2	2.0	15.6	12.1	8.9	6.7	4.5	4.5	4.5
Current account balance, excluding interest payments	-7.0	-4.2	-6.2	-4.6	-4.0	-6.1	2.5	-4.3	-4.9	-5.1	-4.4	-3.7	-3.2
Net non-debt creating capital inflows	1.9	1.3	2.9	1.7	1.6	3.2	3.2	2.2	2.2	2.4	2.5	2.7	2.9

1/ Derived as $[r - g - r(1+g) + ea(1+r)] / (1+g+r+gr)$ times previous period debt stock, with r = nominal effective interest rate on external debt; r = change in domestic GDP deflator in US dollar terms, g = real GDP growth rate, e = nominal appreciation (increase in dollar value of domestic currency), and a = share of domestic-currency denominated debt in total external debt.

2/ The contribution from price and exchange rate changes is defined as $[-r(1+g) + ea(1+r)] / (1+g+r+gr)$ times previous period debt stock. r increases with an appreciating domestic currency ($e > 0$) and rising inflation (based on GDP deflator).

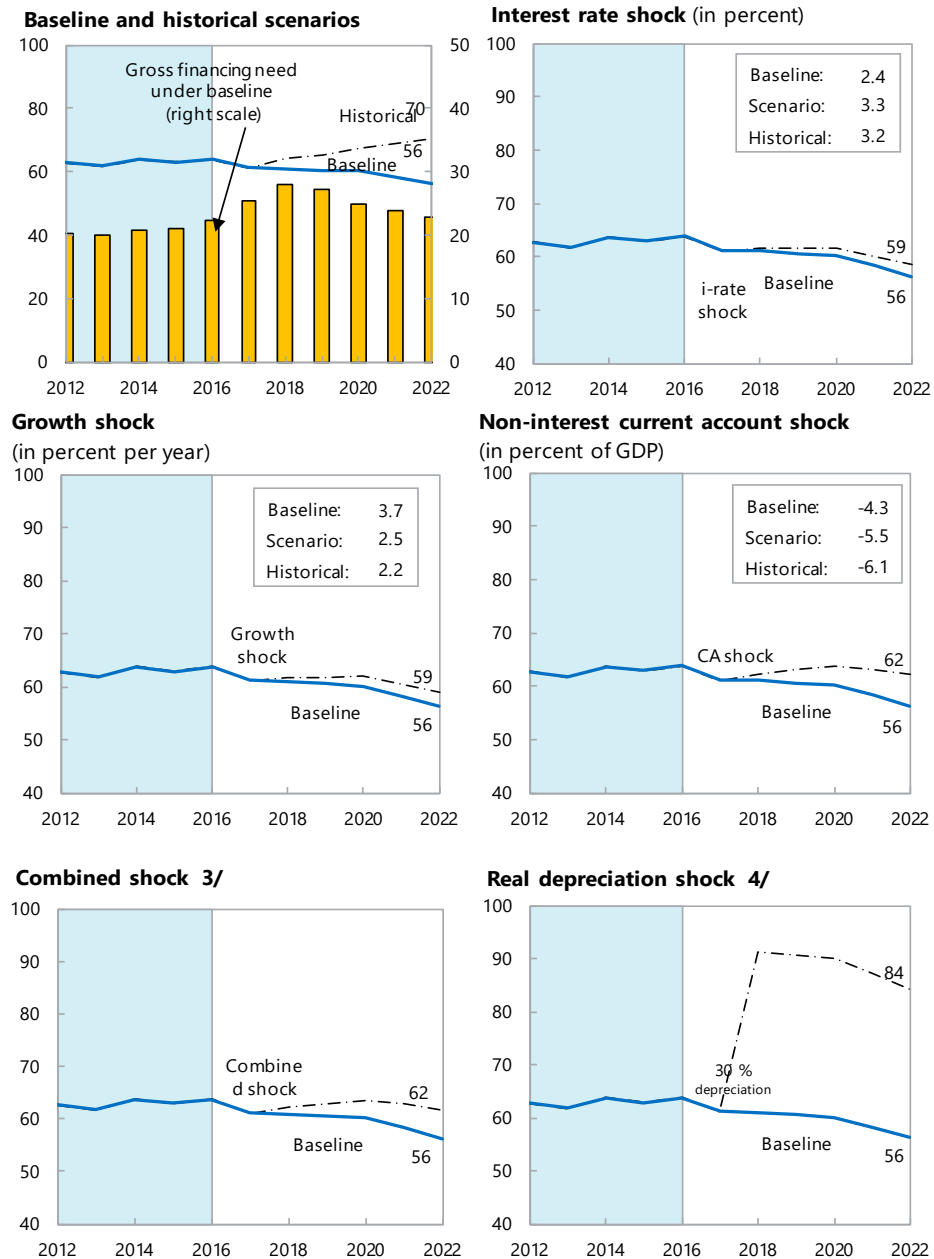
3/ For projection, line includes the impact of price and exchange rate changes.

4/ Defined as current account deficit, plus amortization on medium- and long-term debt, plus short-term debt at end of previous period.

5/ The key variables include real GDP growth; nominal interest rate, dollar deflator growth; and both non-interest current account and non-debt inflows in percent of GDP.

6/ Long-run, constant balance that stabilizes the debt ratio assuming that key variables (real GDP growth, nominal interest rate, dollar deflator growth, and non-debt inflows in percent of GDP) remain at their levels of the last projection year.

Slika 2. Bosna i Hercegovina: Održivost vanjskog duga: Vezani testovi 1/ 2/
(vanjski dug kao procenat BDP-a)

Sources: International Monetary Fund, Country desk data, and staff estimates.
 1/ Shaded areas represent actual data. Individual shocks are permanent one-half standard deviation shocks. Figures in the boxes represent average projections for the respective variables in the baseline and scenario being presented. Ten-year historical average for the variable is also shown.
 2/ For historical scenarios, the historical averages are calculated over the ten-year period, and the information is used to project debt dynamics five years ahead.
 3/ Permanent 1/4 standard deviation shocks applied to real interest rate, growth rate, and current account balance.
 4/ One-time real depreciation of 30 percent occurs in 2017.

Dodatak I. Dopunsko pismo namjere

Sarajevo i Banja Luka, Bosna i Hercegovina

29. januar/siječanj, 2018.

Gđa Christine Lagarde
Direktor
Međunarodni monetarni fond
Washington, D.C. 20431

Poštovana gospođo Lagarde:

1. Prošireni aranžman za Bosnu i Hercegovinu (BiH) u sklopu kreditne linije Fonda za proširene aranžmane (EFF), koji je u septembru/rujnu 2016. godine odobrio Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), predstavlja važno uporište našim ekonomskim politikama. Ostajemo predani provedbi politika koje su iznesene u našem Pismu namjere od 31. jula/srpnja 2016. godine. Ključni ciljevi našeg ekonomskog programa su: (i) unapređenje poslovnog okruženja s ciljem otvaranja radnih mjesta u privatnom sektoru i povećanja potencijala za rast, (ii) osiguranje fiskalne održivosti i unapređenje kvaliteta vladine potrošnje, i (iii) očuvanje finansijske stabilnosti i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka. Značajnu prioritetnu zadaću u programu predstavljaju mjere koje jačaju jedinstveni ekonomski prostor u BiH, uvažavajući ustavno uređenje i nadležnosti relevantnih institucija. Ovo Dopunsko pismo namjere pruža informacije o našim naporima i postignućima nakon odobrenja aranžmana, kao i o dodatnim mjerama politika koje planiramo provesti tokom 2018. godine kako bismo osigurali dalje postizanje ciljeva programa.
2. Vlasti Bosne i Hercegovine će se konsultovati sa Međunarodnim monetarnim fondom, na vlastitu inicijativu ili kad god Direktor MMF-a zatraži takve konsultacije, u pogledu usvajanja ovih mjera prije bilo kakve izmjene u politikama koje su sadržane u našim pismima namjere (onim koje je datirano 31. 07. 2016., i ovom), a u skladu sa politikama MMF-a u vezi ovakvih konsultacija.
3. Ekonomski oporavak uzeo je zamah u 2016. godini, kada je rast premašio 3 posto. Prema procjenama, rast realnog BDP-a je u 2017. godini na nivou od 2,7 posto. Realizacija javnih infrastrukturnih projekata dosad je kasnila, ali očekujemo da će početi u 2018. godini. Tako očekujemo ubrzavanje rasta počevši od 2018. godine, sa udruživanjem efekata provedbe strukturalnih reformi i obimnog ulaganja u infrastrukturu. Naravno, šokovi u smislu nepovoljnih trendova u Europi mogli bi izazvati neizvjesnost u pogledu prognoze. Poslije prosječnog pada nivoa potrošačkih cijena za 1,1 posto u 2016. godini, očekujemo da će inflacija u 2017. godini preći u sferu pozitivnih vrijednosti, uz daljnji oporavak domaće potražnje i rast globalnih cijena robe, ali će ostati na niskom nivou, kao odraz niske inflacije prognozirane u Eurozoni, koja se u BiH prenosi zahvaljujući aranžmanu valutnog odbora. Prema projekcijama, deficit vanjskog tekućeg računa će se u 2017. godini blago povećati na 5,2 posto u odnosu na vrijednost od 5,1 posto u 2016. godini, a projicirano je njegovo dalje povećanje na vrijednost od približno 6 posto

u vrijeme završetka aranžmana, kao odraz povećane potrošnje na javne investicije. Stopa nezaposlenosti i dalje je na visokom nivou, posebno među mladima.

Provedba programa

4. Postigli smo dobar napredak u provedbi našeg programa.
  - a. Svi kvartalni kvantitativni kriteriji izvršenja postavljeni za 2016. godinu u pogledu bilansa budžeta Institucija BiH (IBiH), Vlade Federacije BiH (FBiH) i Vlade Republike Srpske (RS) su ispunjeni. Međutim, u dosadašnjem toku 2017. godine, izvršenje je mješovito. Dok je Vlada RS-a ispunila ukupne ciljeve u pogledu fiskalnog bilansa, Institucije BiH nisu ispunile cilj zbog veće kapitalne potrošnje jer su pretodno odgađani projekti došli u fazu izvršenja, a Vlada FBiH nije ispunila ciljeve usljed privremenog ostvarenja nižih prihoda u odnosu na očekivane. Na nivou generalne vlade, očekujemo da će sveukupni fiskalni bilans zabilježiti znatan suficit do kraja 2017. godine, premašujući cilj uz izvjesno odstupanje. Nismo ugovarali niti davali garancije za bilo kakav novi nekoncesioni kratkoročni vanjski dug (Tabela 1).
  - b. Svi kontinuirani kvantitativni kriteriji izvršenja također su ispunjeni. Nismo akumulirali neizmirene obaveze po osnovu vanjskih plaćanja godine. Devizne rezerve u CBBiH nisu korištene za bilo kakve potrebe budžeta ili javnih ulaganja.
  - c. Svi indikativni ciljevi predviđeni za 2016. godinu ispunjeni su, s izuzetkom onih koji se odnose na bruto prihode, a koji nisu ispunjeni uz malo odstupanje. Svi indikativni ciljevi predviđeni za 2017. godinu ispunjeni su, s izuzetkom ciljeva koji se odnose na tekuće izdatke Institucija BiH, što je jednim dijelom odraz vanredno visokih drugih izdataka u prvom kvartalu, a drugim dijelom većih ukupnih izdvajanja za plaće u 2017. godini nego što je to očekivano u vrijeme upućivanja zahtjeva za Prošireni aranžman. Suočavamo se sa značajnim poteškoćama u praćenju ispunjavanja indikativnih ciljeva koji se odnose na promjene u ukupnom iznosu "ostalih obaveza" generalnih vlada entiteta zbog slabosti i kašnjenja u izvještavanju sa nižih nivoa vlasti. Iako smo uvjereni da centralne vlade FBiH i RS nisu premašile gornju granicu u pogledu promjena u ukupnom iznosu ostalih obaveza, prikupljanje podataka za niže nivoe vlasti, vanbudžetske fondove i javna preduzeća Ceste/Putevi i Autoceste/Autoputevi još uvijek nije završeno, te stoga indikativni cilj nije moguće izmjeriti za generalne vlade entiteta. Niži nivoi vlasti ne posjeduju kapacitet za precizno izvještavanje o obavezama. Kao rezultat toga, više nismo uvjereni da se ovim indikativnim ciljevima postiže svrha za koju su namijenjeni u okviru programa. U budućnosti tražimo ukidanje indikativnih ciljeva koji se odnose na promjene u ukupnom iznosu "ostalih obaveza" generalnih vlada FBiH i RS. Što se tiče indikativnog cilja u pogledu domaćih neizmirenih obaveza na nivou centralnih vlada, FBiH ima poteškoće u mjerenju neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda. Iako je značajan napredak ostvaren po ovom pitanju kroz osiguravanje mogućnosti mjerenja glavnice kao komponente neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda, FBiH nije u mogućnosti da izmjeri kamatu po ovom osnovu. O ovome smo razgovarali sa osobljem MMF-a i složili smo se da se neizmirene obaveze koje se odnose na sudske presude ne uključuju u ukupan iznos neizmirenih obaveza, s ciljem da iste budu uključene u indikativni cilj u kasnijoj fazi. U međuvremenu, ostajemo predani

unapređenju praćenja neizmirenih obaveza i s njim povezanog fiskalnog izvještavanja nižih nivoa vlasti, uz pomoć Svjetske Banke. Ostali indikativni ciljevi postavljeni za kraj decembra/prosinca 2016. godine su ispunjeni (Tabela 1). Međutim, šest strukturalnih odrednica koje su bile predviđene za 2017. godinu nije ispunjeno. Došlo je do tehničkog kašnjenja u uspostavljanju registra zaposlenih, a proširenje trezora u RS i FBiH je kasnilo zbog kašnjenja u nabavkama od strane donatora (Predlažemo da se strukturalna odrednica postavi za kasnije, pogledaj dole). Fiskalni rizik koji leži u reviziji prava boračkih kategorija je riješen kroz postavljanje gornje granice za iste u budžetu (predlažemo da odustajanje od strukturalne odrednice).

5. Kako bismo pokazali svoju predanost zdravim fiskalnim politikama, parlamenti dvaju entiteta usvojili su budžete Vlade FBiH i Vlade RS za 2018. godinu, koji su u skladu sa savjetima osoblja MMF-a (*prethodne mjere za ovaj pregled*). Budžet Institucija BiH koji je usvojen u Parlamentarnoj skupštini BiH u skladu je sa preporukama osoblja MMF-a. Također ćemo se pridržavati fiskalnih ciljeva za 2018. godinu, usaglašenih s osobljem MMF-a. U ovim budžetima, naš dominantni cilj bio je održati fiskalnu disciplinu i postizati dalje pomake u smislu udaljavanja od tekuće potrošnje, a u slučaju FBiH istovremeno i pomake ka povećanju kapitalne potrošnje koja potiče rast. U sklopu cilja Vlade FBiH u pogledu povećanja ulaganja u javnu infrastrukturu finansiranog iz domaćih izvora, planiramo alocirati sredstva za investicije u projekte ključnih brzih cesta u Federaciji. Ovi projekti odabrani su putem utvrđivanja prioriteta na osnovu korištenja cesta, a njihovo finansiranje bit će izvršeno putem posebnog vanbudžetskog računa. Razradit ćemo okvir za ovu vrstu potrošnje u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. Kao što je predviđeno u budžetima za 2018. godinu, centralne vlade entiteta umanjit će ukupna izdvajanja za plaće u vladinom sektoru u odnosu na BDP nastavljajući primjenjivati opći moratorij na povećanje plaća i smanjujući broj zaposlenih u vladinom sektoru. Osim toga, predlažemo kvartalne kvantitativne kriterije izvršenja koji se odnose na fiskalne bilanse, te indikativne ciljeve koji se odnose na izdatke Institucija BiH, Vladu FBiH i Vladu RS za 2018. godinu, a koji su u skladu s ovim ciljem kako je prezentirano u Tabeli 1.
6. Dok su na nivou Institucija BiH povećane plaće policijskih službenika, Vlada FBiH i Vlada RS i dalje se uzdržavaju od povećanja plaća u javnom sektoru tako što, između ostalog, ne povećavaju osnovice za plaće i koeficijente plaća (*kontinuirana strukturalna odrednica*). Naknade u Republici Srpskoj su malo više u 2017., u skladu sa Zakonom o radu i granskim kolektivnim ugovorima. Takođe, naknade za službena putovanja se od 01. 01. 2017. klasifikuju kao naknade. Institucije BiH nastavit će dostavljati osoblju MMF-a kvartalne podatke o zapošljavanju i prirodnom odljevu zaposlenih, raščlanjene po pojedinačnim budžetskim institucijama. Osim toga, Vlada FBiH uzdržala se od povećanja boračkih davanja kako bi troškovi penzija ostvarenih pod povoljnijim uvjetima ostali u okviru ciljeva zacrtanih u budžetu.
7. Parlamentarna skupština BiH usvojila je povećanje stopa akciza na gorivo, uključujući i tečni naftni plin, lož ulje i biogoriva za 15 feninga po litru, i očekuje se da će dodatni prihodi biti usmjereni za osiguranje finansiranja autocestovne i cestovne infrastrukture (*prethodna mjera za ovaj pregled*).
8. I dalje se pridržavamo aranžmana valutnog odbora i uzdržavamo se od nametanja obaveze konverzije bilo kojih zajmova denominiranih u stranoj valuti u domaću valutu – obje mjere

predstavljaju *kontinuirane strukturalne odrednice*. Trenutno okruženje niskih kamatnih stopa širom svijeta i labav stav po pitanju monetarne politike u naprednim europskim zemljama opterećuju prihode od investiranja deviznih rezervi CBBiH, što je izazov s kojim se susreću i druge centralne banke u regionu. Unatoč tome, zaštitni sloj deviznih rezervi u CBBiH dostatan je za suočavanje sa šokovima. Kako bismo izbjegli ugrožavanje temeljnih funkcija centralne banke, CBBiH neće smanjivati troškove u svrhu ostvarivanja veće dobiti. Predani smo poštivanju sljedeće hijerarhije ciljeva upravljanja deviznim rezervama (navedene s redoslijedom od najvažnijeg do najmanje važnog cilja): adekvatnost, očuvanje kapitala, likvidnost, te optimalan povrat na investicije. Nadalje, uz pomoć misije tehničke pomoći MMF-a u oblasti upravljanja deviznim rezervama, CBBiH je poduzela trenutačne mjere s ciljem unapređenja okvira upravljanja rezervama. Navedene mjere uključuju: (i) usvajanje novih Smjernica za investiranje i Operativnih pravila u skladu s preporukama osoblja MMF-a i (ii) racionaliziran protokol za redovno izvještavanje prema Investicionom komitetu i Upravnom vijeću, uz upotrebu unaprijeđenih obrazaca za izvještavanje u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. CBBiH je također usvojila akcioni plan za provedbu drugih srednjoročnih i dugoročnih preporuka ove misije, kao i preporuka MMF-ove misije procjene sigurnosnih mehanizama iz oktobra/listopada 2016. godine. Vlasti su poduzele odlučne mjere u tom smislu. U skladu sa našom obavezom zaštite aranžmana valutnog odbora, CBBiH će nastaviti raditi na unapređenju prakse upravljanja rezervama kroz blagovremenu provedbu usvojenog akcionog plana, o kojem je postignut dogovor sa osobljem MMF-a. Konsultovati ćemo se sa osobljem MMF-a kada budemo mijenjali Smjernice za investiranje i Operativna pravila.

9. Postigli smo dalji napredak u našem programu strukturalnih reformi. Ispoštovano je devet od 24 strukturalnih odrednica, dok je jedna strukturalna odrednica podignuta na nivo prethodne mjere. Za neke od strukturalnih odrednica koje nisu ispoštovane predlažemo nove rokove budući da će njihovo ispunjavanje zahtijevati više vremena nego što je očekivano s obzirom na obiman plan zakonodavnog djelovanja, kao i na potrebu za adekvatnim procesima konsultacija. Također predlažemo odustajanje od četiri strukturalne odrednice, što je uglavnom uslovljeno činjenicom da su rizici koji stoje iza njih umanjeni putem drugih mjera. Konkretnije:
  - a. Četiri porezne uprave (UINO, PU FBiH, PU RS i PU DB) nastavile su redovnu razmjenu informacija o poreznim obveznicima. UINO i PU RS počele su koristiti kombiniranu bazu podataka za analizu i procjenu rizika s ciljem unapređenja odabira predmeta za inspeksijski nadzor.
  - b. S ciljem poboljšanja naplate prihoda, UINO je nastavila objavljivati informacije o najvećim poreznim dužnicima i ukupnom iznosu neizmirenih obaveza po osnovu indirektnih poreza, a PU FBiH i PU RS također objavljuju listu najvećih dužnika sa neuplaćenim iznosima. Kako bi unaprijedile procjenu rizika za potrebe inspeksijskog nadzora i naplatu prihoda, tri porezne uprave su u julu/srpnju 2017. godine imenovala vanjskog savjetnika za porezne uprave.
  - c. Narodna skupština RS je u decembru/prosinu 2016. godine usvojila izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit s ciljem jačanja konzistentnosti, izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između entiteta i umanjivanja poreznih poticaja u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. (*strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine*).
  - d. Kako bismo pospješili otvaranje radnih mjesta, poduzeli smo korake s ciljem smanjenja poreznog opterećenja rada, harmonizirajući istovremeno porezne propise između dvaju

entiteta. Parlament FBiH završio je prvo čitanje novog Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima s ciljem smanjenja stope doprinosa sa 41,5 posto na 33 posto. To iziskuje proširenje osnovice za obračun doprinosa i poreza na dohodak uključivanjem u osnovicu ranije neoporezovanih naknada za topli obrok, prijevoz i regres (s početkom primjene od 1. januara/siječnja 2019. godine). S ciljem zaštite zaposlenih sa najnižim primanjima u društvu od negativnih posljedica promjena u sistemu doprinosa, Vlada FBiH predložila je promjene Zakona o porezu na dohodak kako bi umanjila porezno opterećenje ove kategorije. Osim toga, ukinut je doprinos za solidarnost u RS, s početkom primjene od 1. januara/siječnja 2017. godine, iako je uveden novi doprinos za finansiranje troškova zdravstva, koji se plaća na dobrovoljnoj osnovi.

- e. Parlament FBiH je u januaru/siječnju 2018. usvojio Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Očekuje se da će Zakon o organizaciji Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, koji je izrađen uz pomoć Svjetske banke s ciljem podrške osiguranju održivosti penzionog sistema, biti usvojen u junu/lipnju 2018.
- f. Kako bi pojačala kontrolu u pogledu zaduživanja nižih nivoa vlasti u Federaciji, Vlada FBiH je usvojila nacrt novog Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u oktobru/listopadu 2017. i nedavno je isti dostavila Parlamentu (*strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine*).
- g. Izvršili smo uspješnu prodaju manjinskih udjela u Bosnalijeku (preduzeće u farmaceutskoj industriji) i Fabrici duhana Sarajevo (duhanska industrija) u jesen 2016. Vlada FBiH je pokrenula, u pismu Evropskoj uniji, zahtjev za finansiranje finansijske i operativne temeljite procjene (due diligence) dva telekom preduzeća u Federaciji BiH (BH Telecom i HT Mostar) na osnovu projektnog zadatka koji je definiran u konsultacijama s osobljem MMF-a, s ciljem unapređivanja korporativnog upravljanja, njihovog restrukturiranja i/ili prodaje udjela (*prethodna mjera za ovaj pregled*).
- h. Vlada RS je usvojila plan restrukturiranja preduzeća Željeznice Republike Srpske koji je izrađen uz pomoć Svjetske banke (*strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016.*). Vlada FBiH je 2015. godine imenovala novu upravu u preduzeću Željeznice Federacije BiH, koja je preduzela odlučne mjere za unapređenje poslovanja preduzeća, uključujući i znatno smanjenje broja uposlenih u posljednje dvije godine. Očekuje se da će preduzeće u 2017. godini ostvariti malu dobit u poslovanju, a vlada i uprava preduzeća razgovaraju o restrukturiranju obaveza preduzeća da bi se pomoglo ostvarenju dugoročne solventnosti. U tom kontekstu predlažemo odustajanje od strukturalne odrednice koja je nalogala izradu strateškog plana uz pomoć Svjetske banke (*strukturalna odrednica prvobitno postavljena za kraj decembra/prosinca 2016.; predlažemo odustajanje od ove odrednice*).
- i. Završili smo entitetske registre parafiskalnih nameta uz pomoć USAID-a. Registri, koji obuhvataju vlade entiteta, kantona i općina, te IBiH, poslužit će kao osnova za ukidanje nameta koji se smatraju štetnim za poslovno okruženje. Objavili smo registre u oba entiteta i usvojiti ćemo planove smanjivanja parafiskalnih nameta do kraja juna/lipnja 2018. godine, poštujući ustavne nadležnosti svakog nivoa vlasti.

- j. Po usvajanju novog Zakona o stečaju u RS u februaru/veljači 2016. godine, Parlament FBiH je usvojio novi nacrt Zakona o stečaju u prvom čitanju u decembru/prosinu 2016. i pokrenuo javnu raspravu. Međutim, Ustavni sud FBiH je dijelove ovog zakona proglasio neustavnim, što je dovelo do odgađanja daljeg rada na ovom nacrtu. Nakon konsultacija sa Ustavnim sudom i njegovih pojašnjenja, Vlada FBiH je usvojila novi tekst prijedloga zakona u [oktobru/listopadu 2017. godine] koji sada čeka na parlamentarno usvajanje. Obje entitetske vlade se planiraju fokusirati na podizanje svijesti u javnosti i izgradnju kapaciteta – s ciljem poboljšanja kvalifikacija i vještina stečajnih upravitelja, sudova i drugih stručnjaka koji su direktno uključeni u postupanje u slučajevima nesolventnosti.
- k. Izmjene i dopune Zakona o unutrašnjoj trgovini FBiH, ključni zahtjev za buduće pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, usvojene su u septembru/rujnu 2017. godine.
- l. Kvartalna strukturalna odrednica koja se odnosi na prilagođavanje koeficijenata raspodjele i polugodišnje poravnanje postavljena za kraj decembra/prosinca 2016. godine nije ispoštovana zbog zabrinutosti u pogledu tačnosti podataka o krajnjoj potrošnji i sporova u vezi poravnanja duga iz prošlosti, ali ćemo usvojiti revidirane koeficijente raspodjele prihoda od indirektnih poreza za treći kvartal 2017. godine i poravnati sva prethodna potraživanja po osnovu indirektnih poreza do marta/ožujka 2018.
- m. U okviru naših kontinuiranih napora usmjerenih na rješavanje slabosti u bankarskom sektoru, sve banke su okončale proces revizije kvaliteta aktive. Na osnovu nalaza revizije, agencije za bankarstvo su, po potrebi, odobrile planove za rješavanje problema rezervisanja i nedostajućeg kapitala, kao i slabosti u upravljanju rizicima (*strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine*).
- n. U modernizaciji i harmonizaciji zakonskih propisa u bankarskom sektoru ostvaren je napredak. Novi zakoni o bankama na entitetskom nivou i novi entitetski zakoni o agencijama za bankarstvo, koji su izrađeni u skladu sa preporukama osoblja MMF-a i Svjetske banke, usvojeni su u parlamentima na entitetskom nivou (*strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine*). Novi Zakon o osiguranju depozita, čije usvajanje u Parlamentarnoj skupštini BiH se očekuje do kraja marta/ožujka 2018. (*ranije strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine, predlažemo njeno pomjeranje za kraj marta/ožujka 2018.*), omogućit će korištenje sredstava Fonda za osiguranje depozita kao podršku za finansiranje restrukturiranja banaka, uz jasne zaštitne mjere za očuvanje glavnog cilja Agencije za osiguranje depozita, a to je zaštita osiguranih depozita. Novi paket zakona jača korektivne i provedbene ovlasti supervizora, uvodi superviziju bankarskih grupa na konsolidiranoj osnovi, kao i sveobuhvatan okvir za restrukturiranje banaka, te potiče operativnu koordinaciju između organa u finansijskom sektoru u prepoznavanju i rješavanju sistemskih rizika.
- o. S ciljem jačanja koordinacije i saradnje u djelovanju supervizora, odvija se redovna razmjena informacija i zajedničke direktne kontrole sistemski važnih banaka, u skladu sa entitetskim zakonima o bankama i agencijama za bankarstvo.
- p. U svojim kontinuiranim nastojanjima za ostvarivanje saradnje sa stranim supervizorima, agencije za bankarstvo su potpisale memorandume o razumijevanju sa njemačkom

Saveznom agencijom za nadzor finansijskih usluga i postigle su napredak u pregovorima o memorandumu o razumijevanju sa Europskom centralnom bankom i Centralnom bankom Rusije.

Dalje reforme

Strukturalne reforme usmjerene na poticanje ekonomskog rasta i otvaranje radnih mjesta

10. Nastavit ćemo s naporima usmjerenim ka unapređenju funkcioniranja tržišta rada. Poslije usvajanja novih zakona o radu na entitetskom nivou, zaključen je opći kolektivni ugovor u FBiH u skladu sa novim zakonom. U RS ćemo nastaviti pregovore o novom općem kolektivnom ugovoru u skladu sa novim zakonom o radu. U oba entiteta, postignut je dogovor o većini sektorskih granskih ugovora, sa svega nekoliko preostalih ugovora, za koje se očekuje da će biti zaključeni do juna/lipnja 2018. godine. I dalje ćemo činiti dodatne napore s ciljem pojačanja djelovanja inspekcije rada i provođenja aktivnih programa tržišta rada. Vlade entiteta su pokrenule programe podrške zapošljavanju kako bi osigurale podršku za prijavljene u evidenciji nezaposlenih. Ove programe će djelimično finansirati Svjetska banka sa kreditom od 100 miliona KM da bi se dala podrška otvaranju radnih mjesta u dva entiteta.
11. Vlada FBiH nije bila u mogućnosti da poduzme sveobuhvatan proces privatizacije zbog tehničkog kašnjenja u pribavljanju izvještaja o temeljitoj procjeni (due diligence) i nedostatka interesa kupaca. Ipak, organi vlasti imaju namjeru okončati već pokrenutu finansijsku i operativnu temeljitu procjenu (due diligence) (prethodna mjera za ovaj pregled) BH Telecoma i HT Mostar, do septembra/rujna 2018. godine.
12. Poduzet ćemo mjere za unapređenje efikasnosti u rješavanju privrednih sporova u zemlji, što je od suštinskog značaja za unapređenje poslovne klime. Učinak sudova je slab, posebno u privrednim predmetima. U FBiH, implementiraćemo mjere uz pomoć Svjetske banke, EU i Vlade Nizozemske. U RS, također ćemo ubrzati rješavanje privrednih sporova i sporova iz radnog odnosa.

Učiniti vladine finansije održivim i efikasnim

13. Nalazi nedavne misije tehničke pomoći MMF-a nisu naveli značajnije probleme u postojećem *ad hoc* sistemu raspodjele prihoda od indirektnih poreza. Stoga predlažemo odustajanje od strukturalne odrednice za usvajanje automatskog sistema raspodjele (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine*).
14. I dalje ćemo mjeriti uspjeh naših napora u smislu naplate poreza prema indikativnim ciljevima u pogledu naplate bruto prihoda od indirektnih poreza od strane UINO (Tabela 1).
15. Vlada FBiH će dostaviti Parlamentu prijedloge zakona o porezu na dohodak i zakona o doprinosima do kraja maja/svibnja 2018. godine, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a (*nova strukturalna odrednica*). Zaštita neto plaće za ugovore o radu u javnom sektoru u Republici Srpskoj će biti ukinuta, s početkom primjene od 1. januara/siječnja 2019., nakon što osoblje MMF-a pruži pomoć, i u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.

16. U sklopu naših kontinuiranih napora da zauzdamo ukupna izdvajanja za plaće u javnom sektoru na održiv način, uz pomoć osoblja Svjetske banke radimo na uspostavljanju registara uposlenih u javnom sektoru. Entitetske vlade su počele sa ovim poslom tako što su Svjetskoj banci dostavile anonimne informacije na nivou pojedinca iz svojih platnih spiskova, a sada rade na pripremi zakonodavnog okvira za registre uposlenih, što bi trebalo biti okončano do marta/ožujka 2018. godine. Vijeće ministara BiH će izvršiti funkcionalni pregled na osnovu podataka iz platnih spiskova i operacionalizirat će svoj strateški plan za ograničavanje plaća i smanjenje ukupnog broja zaposlenih uz pomoć Svjetske banke do decembra/prosinca 2018. godine (*provobitno strukturalna odrednica za kraj juna/lipnja 2017. godine, predlažemo da se pomjeri za kraj decembra/prosinca 2018. godine*). Entitetske vlade će također iskoristiti svoje registre da bi izvršile funkcionalni pregled broja zaposlenih i plaća u javnom sektoru i operacionalizirale svoje strateške planove za ograničavanje plaća i smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru uz pomoć Svjetske banke do decembra/prosinca 2018. godine (*prvobitno strukturalne odrednice za kraj juna/lipnja 2017. godine, sada predlažemo njihovo pomjeranje za kraj decembra/prosinca 2018.*) da bi ostvarili održivo i djelotvorno smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru tokom 2019. godine i nakon toga.
17. Da bi se unaprijedilo usmjeravanje socijalne pomoći i spriječile zloupotrebe u sistemu boračkih naknada, Vlada FBiH će nastaviti sa procesom revizije da bi provjerila osnovanost prava postojećih korisnika u svim boračkim kategorijama (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj juna/lipnja 2017. godine, predlažemo odustajanje od ove odrednice jer je fiskalni rizik ograničen gornjom granicom budžetskog izdvajanja*). Kašnjenje je u određenoj mjeri rezultat neočekivano dugog trajanja medicinskih vještačenja tokom revizije i sudskih odluka kojima je proces revizije vraćen na početak. Pored toga, Parlament FBiH je usvojio *Zakon o jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi* u aprilu/travnju 2017. godine. Ostajemo pri obavezi da uspostavimo centraliziranu bazu podataka korisnika socijalnih transfera do juna/lipnja 2018. godine i da pripremimo izvještaj i plan za unapređenje ciljanja socijalnih transfera do kraja septembra/rujna 2018. godine (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine, tražimo odustajanje od ove odrednice jer je fiskalni rizik ograničen gornjom granicom budžetskog izdvajanja*).
18. Predani smo pružanju pomoći za unapređenje prakse upravljanja javnim finansijama nižih nivoa vlasti, uključujući i smanjenje ukupnog izdvajanja za plaće:
- a. Cijenimo preporuke misije tehničke pomoći MMF-a u izradi Zakona o pripadnosti javnih prihoda. Ostajemo predani pojednostavljivanju formule za raspodjelu prihoda koji pripadaju Vladi FBiH, kantonima i općinama, i uvođenje mehanizma poticaja za kantone i općine koji primjenjuju dobre prakse fiskalnog upravljanja.
  - b. Poduzet ćemo niz mjera da bismo riješili problem neizmirenih obaveza:
    - i. Entitetske vlade, uz pomoć Svjetske banke, ostvarile su napredak u dokumentiranju ukupnih neizmirenih obaveza uključujući i na nižim nivoima vlasti. Također smo tražili i tehničku pomoć MMF-a koja bi pomogla u ovim naporima. Vlada FBiH će uz pomoć Svjetske banke i MMF-a, prikupiti podatke o neizmirenim obavezama na svim nivoima vlasti u FBiH (*nova strukturalna odrednica postavljena za kraj juna/lipnja 2018.*).

Razgovarat ćemo sa ekspertima Svjetske banke i MMF-a o prikupljenim podacima, i ciljati ka uspostavljanju baze podataka o neizmirenim obavezama javnog sektora, sa unaprijeđenom dokumentacijom/izvještajima o ukupnom iznosu i toku neizmirenih obaveza. Vlada FBiH će također do septembra/rujna 2018. godine usvojiti, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a, akcioni plan sa rokovima usmjeren na rješavanje situacije sa neizmirenim obavezama u FBiH (*nova strukturalna odrednica za kraj septembra/rujna 2018. godine*). U RS smo poduzeli mjere za unapređenje sistema izvještavanja za praćenje neizmirenih obaveza u sektoru zdravstva. Vlada RS će usvojiti plan za ponovo uspostavljanje finansijske održivosti zdravstvenih institucija do decembra/prosinca 2018. godine (*nova strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2018. godine*). Republika Srpska će također zatražiti od domova zdravlja da izrade budžete sa čvrstim budžetskim ograničenjima kako bi se spriječilo akumuliranje novih neizmirenih obaveza do septembra/rujna 2018. godine (*nova strukturalna odrednica za kraj septembra/rujna 2018. godine*)

- ii. Kako bi se smanjili troškovi u zdravstvenom sektoru Vijeće ministara je usvojilo revidirani pravilnik koji definira maksimalne referentne cijene lijekova u novembru/studenom 2016. godine. Planiramo dalje snižavati troškove i unaprijediti raspoloživost lijekova.
  - iii. Nastavit ćemo rad sa USAID-om na uvođenju sistema trezorskog poslovanja na nižim nivoima vlasti, uključujući i sisteme upravljanja budžetom u kantonima u FBiH (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj marta/ožujka 2017., predlažemo pomjeranje za kraj marta/ožujka 2019. godine*). U Republici Srpskoj, proširit ćemo sistem trezorskog poslovanja tako da obuhvati domove zdravlja (*prvobitno strukturalna odrednica postavljena za kraj marta/ožujka 2017. godine, predlažemo pomjeranje na kraj marta/ožujka 2019. godine*). Poduzimamo prelazne korake uključujući pilot programe prije potpunog završetka.
  - iv. U budućnosti ćemo ostati predani neakumuliranju neizmirenih obaveza po osnovu vanjskih plaćanja na nivou generalnih vlada entiteta, Institucija BiH i CBBiH (*kontinuirani kriteriji izvršenja*).
- c. U vrijeme kada je Odbor MMF-a razmatrao naš zahtjev za programom u septembru/rujnu 2016. godine, Vlada FBiH je namjeravala rješavati uvezivanje radnog staža u državnim preduzećima i javnim preduzećima, koje ukupno iznosi oko 500 miliona KM. Na izradi sistemskog rješenja, koje će ograničiti negativne efekte na budžet, radit ćemo s tehničkim stručnjacima MMF-a i/ili Svjetske banke.
  - d. Radit ćemo sa tehničkim stručnjacima MMF-a na jačanju naših standarda za javne nabavke u pogledu držanja depozita javnog sektora.

Očuvanje finansijske stabilnosti i podrška kreditnom rastu

19. Finansijski sistem Bosne i Hercegovine je stabilan, sa adekvatnim kapitalom i likvidnosti na agregatnom nivou. Ipak, oprezni smo jer su banke i dalje ranjive u pogledu povećanog nivoa nekvalitetnih kredita. Specijalne revizije kvaliteta aktive otkrile su određene zajedničke nedostatke kod banaka, koje će biti riješene u konsultacijama sa osobljem MMF-a. Agencije za

bankarstvo će revidirati prudencijalne propise u ovim oblastima. Na osnovu nalaza, agencije za bankarstvo će izmijeniti relevantne prudencijalne propise u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. Rezidentni savjetnik iz MMF-a počeo je sa radom u maju/svibnju 2017. godine. S ciljem jačanja supervizije i očuvanja stabilnosti bankarskog sektora, agencije su donijele Strategije za uvođenje BAZEL-a III i od 2013. godine rade na izradi regulative koja je usklađena sa zahtjevima evropskih direktiva, preporukama MMF-a i zahtjevima novih zakona o bankama.

20. U svjetlu nedavno usvojenih zakona o bankama i agencijama za bankarstvo, nastavljamo rad na izradi podzakonskih akata za agencije za bankarstvo i njihove organizacione strukture koja proizlazi iz nove nadležnosti za restrukturiranje banaka i izradit ćemo odgovarajuće sekundarne propise. Tražimo dodatnu pomoć od osoblja MMF-a kako bismo ojačali neovisnost i unaprijedili strukture upravljanja i proces donošenja odluka agencija za bankarstvo i Agencije za osiguranje depozita (AOD). Razgovarat ćemo o svim potrebnim izmjenama i dopunama zakona o agencijama za bankarstvo i Zakona o osiguranju depozita, izrađene u skladu sa preporukama osoblja MMF-a do [kraja decembra/prosinca 2018. godine]
21. Jedna od ključnih reformi koja za cilj ima jačanje saradnje i razmjene informacija među institucijama u finansijskom sektoru jeste priprema Memoranduma o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti pod pokroviteljstvom Stalnog odbora za finansijsku stabilnost (SOFS). SOFS je usvojio akcioni plan i formirao međuinstitucijsku radnu grupu za izradu teksta nacрта koji uključuje unaprijeđenu razmjenu informacija i aranžmane saradnje u polju supervizije, pripravnosti za krizu i upravljanja krizom, te nadzora nad sistemskim rizikom, sve u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. Prvi nacrt Memoranduma o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti dostavljen je osoblju MMF-a. CBBH, AOD, FBA, ABRS i druge nadležne strane će potpisati Memorandum o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti do juna/lipnja 2018. godine, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a (*nova strukturalna odrednica*).
22. CBBiH, AOD i dvije entitetske agencije za bankarstvo će dogovoriti identičnu metodologiju za određivanje sistemski važnih banaka, usaglašenu sa osobljem MMF-a, koju će usvojiti nadležne institucije u martu/ožujku 2018. (*nova strukturalna odrednica za kraj marta/ožujka 2018.*) Identična metodologija i ulazni podaci su važan preduvjet za efikasnu saradnju supervizora i nadzor nad sistemskim rizikom.
23. Da bismo dalje unaprijedili naplatu i rješavanje nekvalitetnih kredita, usmjerit ćemo se na poboljšanje okvira za stečaj u FBiH i efikasnosti sudskih sistema u oba entiteta (vidjeti gorenavedene stavove 9. i 12.)
24. Ostajemo posvećeni radu sa FATF i MONEYVAL-om. U smislu značajnog napretka ostvarenog u ovoj oblasti, u januaru/siječnju 2018. očekuje se posjeta FATF-a na terenu o čijim rezultatima će se razgovarati na plenarnoj sjednici FATF-a zakazanoj za februar/veljaču 2018. godine.
25. Entitetske vlade pripremaju nove zakone o razvojnim bankama. Nedavne misije tehničke pomoći MMF-a i Svjetske banke su ustanovile nedostatke u mandatu i ciljevima, upravljanju, transparentnosti rada i praksama upravljanja rizikom. To zahtijeva sveobuhvatnu reviziju zakona o razvojnim bankama, uključujući i one prema kojima je uspostavljeno šest fondova kojima upravlja Investiciono-razvojna banka RS. Entitetske vlade pripremaju nacрте novih zakona o

razvojnim bankama da bi rješavale identificirane nedostatke u konsultacijama sa osobljem MMF-a i Svjetske banke. Razvojne banke će biti predmet odgovarajuće supervizije i regulative entitetskih agencija za bankarstvo. Strateške izjave razvojnih banaka će biti usvojene u martu/ožujku 2018. godine i sada se očekuje da će zakone entitetski parlamenti usvojiti do kraja juna/lipnja 2018. godine (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine, predlažemo pomjeranje za kraj juna/lipnja 2018. godine*).

Modaliteti programa

26. Vjerujemo da je naš ekonomski program i dalje na pravom putu i da su politike, navedene u Pismu namjere od 31. jula/srpnja 2016. godine i u ovom Dopunskom pismu namjere adekvatne za postizanje ciljeva našeg ekonomskog programa. Spremni smo, međutim, poduzeti sve dodatne mjere koje mogu biti potrebne za postizanje ciljeva našeg ekonomskog programa. Konsultirat ćemo se sa MMF-om oko usvajanja dodatnih mjera i politika, kao i prije bilo kakve izmjene politika koje su sadržane u našem ekonomskom programu, u skladu sa politikom MMF-a u vezi takvih konsultacija. I dalje ćemo osoblju MMF-a dostavljati informacije neophodne za ocjenu napretka u provedbi našeg programa i održavat ćemo intenzivan dijalog o politikama sa osobljem MMF-a. Također ćemo se uzdržati od uvođenja ili intenziviranja bilo kakvih trgovinskih ograničenja i drugih mjera i politika koje bi mogle pogoršati poteškoće sa platnim bilansom.
27. Tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da odobri odustajanje od primjene kriterija izvršenja za kraj juna/lipnja 2017. u pogledu neto pozajmljivanja (bilansa budžeta) s obzirom da ciljevi za Institucije BiH i centralnu vladu FBiH nisu ispoštovani uglavnom zbog kapitalnih rashoda koji su bili viši od očekivanih i privremenog podbačaja prihoda, zbog neočekivano visokih poreskih povrata koji su naknadno kompenzirani višim prihodima od očekivanih. Pored toga, tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da odobri brisanje indikativnih ciljeva u pogledu izmjene stanja „ostalih obaveza“ za generalne vlade FBiH i RS. Nadalje, tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da zaključi prvi pregled i odobri povlačenje u iznosu od 63,4125 miliona SDR. Obzirom na kašnjenje u završavanju prvog pregleda, također tražimo produženje aranžmana za 12 mjeseci i da se preostali iznos sredstava dostupnih u okviru proširenog aranžmana (316,217 miliona SDR) rasporedi na preostali period proširenog aranžmana.
28. Program će se i dalje pratiti putem kvartalnih i kontinuiranih kvantitativnih kriterija izvršenja, indikativnih ciljeva, prethodnih mjera i strukturalnih odrednica. Kvantitativni kriteriji izvršenja za 2018. godinu, kontinuirani kvantitativni kriteriji izvršenja i indikativni ciljevi za 2018. godinu su predstavljeni u Tabeli 1; prethodne mjere i strukturalne odrednice su predstavljene u Tabeli 2. Drugi pregled izvršenja programa se očekuje na dan ili poslije 01. juna/lipnja 2018. godine]. Pregledi nakon toga će se poduzimati na kvartalnoj osnovi.
29. Saglasni smo da MMF objavi ovo Dopunsko pismo namjere sa njegovim priložima, kao i Izvještaj osoblja koji je s njim u vezi, na web stranici MMF-a nakon što Izvršni odbor MMF-a razmotri naše zahtjeve.

/s/
Denis Zvizdić
Predsjedavajući
Vijeća ministara
Bosne i Hercegovine

/s/
Fadil Novalić
Premijer
Federacije Bosne
i Hercegovine

/s/
Željka Cvijanović
Predsjednik Vlade
Republike Srpske

/s/
Vjekoslav Bevanda
Ministar financija
i trezora
Bosne i Hercegovine

/s/
Jelka Milićević
Ministrica financija
Federacije Bosne
i Hercegovine

/s/
Zoran Tegeltija
Ministar finansija
Republike Srpske

/s/
Senad Softić
Guverner
Centralna banka Bosne i Hercegovine

Tabela 1. Bosna i Hercegovina: Predloženi kvantitativni kriteriji izvršenja i indikativni ciljevi u okviru EFF-a, 2016–20
(kumulativni tok od kraja prethodne godine, u milionima KM)

	2016				2017				2018						
	End September		End December		End March		End June		End September	End December	End March	End June	End September	End December	
	IMF Country Report 16/291	Actual 7/	IMF Country Report 16/291	Actual 7/	IMF Country Report 16/291	Actual 7/	IMF Country Report 16/291	Actual 7/	Actual 7/	Actual 7/					
Performance Criteria															
Floor on the net lending of 1/									Not met						
Institutions of BiH	56.9	76.2	12.6	35.3	18.1	14.7	35.8	30.1	Not met	26.6	-13.8	-12.9	11.9	15.6	-21.1
Federation central government	203.2	285.1	178.6	268.1	107.1	89.3	252.0	179.6	Not met	384.7	261.7	77.8	167.9	261.0	267.9
RS central government	21.3	146.2	-39.9	65.3	30.6	51.8	70.7	106.4	Met	177.4	37.1	35.9	85.9	153.4	114.8
Ceiling on contracting and guaranteeing of new nonconcessional short-term external									Met						
Institutions of BiH	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Federation general government	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
RS general government	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
CBBH	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Ceiling on accumulation external payment arrears by 2/									Met						
Institutions of BiH	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Federation general government	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
RS general government	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
CBBH	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Ceiling on transfers and credits from the CBBH to the public sector (cumulative) 2/ 3/	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Indicative targets															
Ceiling on current expense 4/															
Institutions of BiH	611	603	845	829	193	199	395	397	Not met	609	846	210	420	631	870
Federation central government	1,021	916	1,469	1,365	292	273	637	616	Met	957	1,555	287	617	974	1,463
RS central government	1,827	1,726	2,525	2,459	555	538	1,171	1,145	Met	1,765	2,524	571	1,184	1,823	2,592
Ceiling on accumulation of domestic arrears by															
Institutions of BiH	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Federation central government 5/	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	0	0	0	0	0	0
RS central government	0	0	0	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0
Floor on the net lending of the general government of BiH 1/	432.9	834.8	254.2	635.7	171.2	367.0	390.1	765.2	Met	1,349.8	1,096.9	337.9	691.7	1,211.5	1,088.0
Ceiling on changes in the stock of "other accounts payable" 6/															
Federation general government	100.0	...	100.0	...	100.0	...	100.0	...	...	...	...	...	...	...	...
RS general government	100.0	...	100.0	...	100.0	...	100.0	...	...	...	...	...	...	...	...
Floor on the ITA gross revenue collection	4,917.1	4,864.5	6,651.8	6,638.3	1,484.1	1,542.9	3,133.8	3,290.1	Met	5,226.0	7,107.1	1,724.8	3,607.2	5,655.7	7,652.9

1/ Excluding foreign financed projects as defined in TMU.
2/ Continuous.
3/ Exclude transfers of the CBBH's annual net profit to the institution in charge of BiH budget upon the end of the CBBH financial year, as stipulated in the Law of the CBBH.
4/ As defined in TMU.
5/ FBiH central government arrears could not be measured due to court-related arrears that were not captured by the arrears-monitoring module of the treasury system. Significant progress has been made in addressing this weakness; going forward, arrears monitoring will resume, with court-related arrears excluded for an interim period in order to allow for sufficient testing of the improvements made to the treasury system.
6/ Not observable because of unavailability of data. Authorities request deletion of this indicative target in the period ahead.
7/ Not QPCs and ITs.

Tabela 2. Bosna i Hercegovina: Strukturalni uvjeti

Prethodne mjere			
	Mjere	Datum provjere	Status
1	Na Parlamentu FBiH usvojiti budžet Vlade FBiH za 2018. godinu u skladu sa preporukama osoblja MMF-a		izvršeno
2	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti budžet Vlade RS za 2018. godinu u skladu sa preporukama osoblja MMF-a		izvršeno
3	Vlada FBiH će pokrenuti, u pismu Evropskoj uniji, zahtjev za finansiranje finansijske i operativne temeljite procjene (due diligence) za dva telekom preduzeća u Federaciji BiH s ciljem unapređenja korporativnog upravljanja, njihovog restrukturiranja i/ili prodaje udjela, a na osnovu projektnog zadatka koji je definiran u konsultacijama s osobljem MMF-a.		izvršeno
4	Na Parlamentarnoj skupštini BiH usvojiti povećanje stope akciza na gorivo, uključujući i tečni naftni plin, biogorivo i lož ulje, za 15 feninga po litri i usmjeriti dodatne prihode kako bi se osiguralno vanjsko finansiranje za investicije u autocestovnu i cestovnu infrastrukturu koje će dovesti do povećanja rasta.		izvršeno

Postojeće strukturalne odrednice				
	Mjere	Datum izvještaj osoblja za 2016. godinu	Trenutni status	Predloženi novi datum/komentar
1	Kontinuirano se pridržavati aranžmana valutnog odbora u onom obliku u kojem je ustanovljen zakonom.	kontinuirano	implementirano	
2	Uzdržati se od povećanja plaća u javnom sektoru, između ostalog putem uzdržavanja od povećanja osnovice za plaće, koeficijenata plaća i naknada.	kontinuirano	nije implementirano; FBiH i RS su ispunile strukturalnu odrednicu a IBiH nisu	
3	Uzdržati se od nametanja obaveze konverzije bilo kakvih zajmova denominiranih u stranoj valuti u domaću valutu.	kontinuirano	implementirano	
4	Prilagođavati koeficijente raspodjele prihoda od indirektnih poreza na kvartalnoj osnovi i vršiti poravnanje potraživanja po osnovu indirektnih poreza na polugodišnjoj osnovi.	kvartalno	nije implementirano	Neto iznos duga između entiteta je mali i alokacija se nastavlja na osnovu starih koeficijenata.
5	Izvršiti u Agenciji za bankarstvo FBiH konačnu procjenu planova za dokapitalizaciju banaka u kojima je na osnovu rezultata revizije kvaliteta aktive utvrđen nedostatak kapitala.	kraj novembra/studenog 2016.	implementirano	podignuto na nivo prethodne mjere, u gornjem tekstu.
6	Na nivou Vlade FBiH, u konsultacijama sa Grupom Svjetske banke i/ili EBRD-om, završiti finansijsku i operativnu temeljitu procjenu (due diligence) za preduzeća BH Telecom i HT Mostar.	kraj oktobra/listopada 2016.	nije implementirano	Prvobitna odrednica, koja ja podrazumijevala završavanje due diligence preinačena je u iniciranje zahtjeva prema EU za finansiranje due diligence, na osnovu projektnog zadatka pripremljenog u konsultacijama sa osobljem MMF-a.

7	Na Parlamentu Federacije BiH usvojiti novi Zakon o bankama i izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj novembra/studenog 2016.	implementirano	
8	Na Narodnoj skupštini Republike Srpske usvojiti novi Zakon o bankama i izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj novembra/studenog 2016.	implementirano	
9	Na Parlamentarnoj skupštini BiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o osiguranju depozita u bankama u BiH u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj novembra/studenog 2016.	nije implementirano	pomjereno za kraj marta/ožujka 2018.; zastoj u parlamentu; predviđen je novi zakon
10	Izvršiti u Agenciji za bankarstvo RS konačnu procjenu planova za dokapitalizaciju banaka u kojima je na osnovu rezultata revizije kvaliteta aktive utvrđen nedostatak kapitala.	kraj novembra/studenog 2016.	implementirano	
11	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti izmjene i dopune Zakona o Investiciono-razvojnoj banci Republike Srpske u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj novembra/studenog 2016.	nije implementirano	pomjereno za kraj juna/lipnja 2018.; potrebno je više vremena za konsultacije i provedbu
12	Na Parlamentu FBiH usvojiti izmjene i dopune Zakona o Razvojnoj banci Federacije u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj novembra/studenog 2016.	nije implementirano	pomjereno za kraj juna/lipnja 2018.; potrebno je više vremena za konsultacije i provedbu
13	Vlada FBiH će dostaviti Parlamentu FBiH izmjene i dopune Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama s ciljem jačanja kontrole nad nižim nivoima vlasti.	kraj decembra/prosinca 2016.	implementirano	
14	Vlada FBiH će pripremiti izvještaj i plan unapređenja usmjeravanja socijalnih transfera na osnovu centralizirane baze podataka korisnika.	kraj decembra/prosinca 2016.	nije implementirano	Odustati; fiskalni rizik pokriven budžetskom gornjom granicom za ovu stavku
15	Usvojiti novi automatski sistem raspodjele prihoda UINO u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj decembra/prosinca 2016.	nije implementirano	Odustati; Tehnička pomoć MMF-a nije utvrdila veće probleme u postojećem ad hoc sistemu
16	Na Vladi FBiH usvojiti plan restrukturiranja Željeznica, izrađen uz pomoć Svjetske banke.	kraj decembra/prosinca 2016.	nije implementirano	Odustati; Vlada FBiH je krenula sa vlastitim korakom restrukturiranja
17	Na Vladi RS usvojiti plan restrukturiranja Željeznica, izrađen uz pomoć Svjetske banke.	kraj decembra/prosinca 2016.	implementirano	
18	Na Narodnoj skupštini RS usvojiti izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit s ciljem jačanja konzistentnosti, izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između entiteta i umanjivanja poreznih poticaja, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj decembra/prosinca 2016.	implementirano	
19	U Federaciji BiH proširiti sistem trezorskog poslovanja na sisteme upravljanja budžetom u kantonima.	kraj marta/ožujka 2017.	nije implementirano	pomjereno za kraj marta/ožujka 2019.; kašnjenje zbog nabavki od strane donatora
20	Vlada RS će proširiti sistem trezorskog poslovanja na domove zdravlja.	kraj marta/ožujka 2017.	nije implementirano	pomjereno za kraj marta/ožujka 2019.; kašnjenje zbog nabavki od strane donatora
21	Vlada FBiH će završiti treću fazu procesa revizije svih kategorija korisnika boračkih prava, uključujući i penzije ostvarene pod povoljnijim uvjetima.	kraj juna/lipnja 2017.	nije implementirano	Odustati; fiskalni rizik pokriven budžetskom gornjom granicom za ovu stavku

22	Vlada FBiH će usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	kraj juna/lipnja 2017.	nije implementirano	pomjereno za kraj decembra/prosinca 2018.; tehničko kašnjenje u uspostavljanju registra zaposlenih
23	Vlada RS će usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	kraj juna/lipnja 2017.	nije implementirano	pomjereno za kraj decembra/prosinca 2018.; tehničko kašnjenje u uspostavljanju registra zaposlenih
24	Vijeće ministara BiH će usvojiti operativni plan za smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na osnovu registra zaposlenih koji će se izraditi uz pomoć Svjetske banke.	kraj juna/lipnja 2017.	nije implementirano	pomjereno za kraj decembra/prosinca 2018.; potrebno je provesti funkcionalnu analizu broja zaposlenih i plata

Novo predložene strukturalne odrednice

	Mjere	Predloženi datum
1	Agencija za bankarstvo RS, Agencija za bankarstvo FBiH, CBBiH i AOD će usvojiti identičnu metodologiju za određivanje sistemski važnih banaka, u konsultacijama sa osobljem MMF-a.	kraj marta/ožujka 2018.
2	Vlada FBiH će dostaviti Parlamentu FBiH prijedloge zakona o porezu na dohodak i zakona o doprinosima u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj maja/svibnja 2018.
3	CBBH, AOD, FBA, ABRS i druge relevantne strane će potpisati Memorandum o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj juna/lipnja 2018.
4	FBiH će prikupiti podatke o neizmirenim obavezama na svim nivoima vlasti u FBiH, u skladu sa savjetima MMF-a i Svjetske banke.	kraj juna/lipnja 2018.
5	Vlada FBiH će usvojiti akcioni plan sa rokovima za rješavanje situacije sa neizmirenim obavezama u Federaciji, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.	kraj septembra/rujna 2018.
6	Vlada RS će zatražiti od domova zdravlja izradu budžeta sa strogim budžetskim ograničenjima kako bi se spriječilo akumuliranje novih neizmirenih obaveza	
7	Vlada RS će usvojiti plan za ponovno uspostavljanje finansijske održivosti zdravstvenih institucija, u skladu sa savjetima MMF-a i Svjetske banke.	kraj decembra/prosinca 2018.
.	.	kraj septembra/rujna 2018.

Prilog I. Tehnički memorandum o razumijevanju u pogledu definicija i izvještavanja u okviru proširenog EFF aranžmana za period 2016.-2019. godina

29. 01. 2018. godine

1. U ovom Tehničkom memorandumu o razumijevanju (TMU) navodi se dogovor organa vlasti Bosne i Hercegovine i misije MMF-a u pogledu definicija kvantitativnih kriterija izvršenja i indikativnih ciljeva za prošireni program u okviru Proširenog aranžmana (EFF) (Tabela 1), kao i uslovi za dostavljanje podataka u svrhu praćenja programa (Tabela 3).

I. KRITERIJI IZVRŠENJA I INDIKATIVNI CILJEVI

2. U sljedećim definicijama, datumi testiranja na kraju kvartala odnose se na posljednji radni dan svakog kvartala.

3. Definicije svih fiskalnih varijabli u ovom TMU baziraju se, osim ukoliko nije drugačije navedeno, na MMF-ovom *Priručniku o statistici vladinih finansija 2001*, gdje se prihodi knjiže na gotovinskoj osnovi a rashodi na obračunskoj osnovi. Vanredna jednokratna plaćanja koja su bazirana na akumuliranim rezervama ili dobitima će se klasifikovati kao povlačenja kapitala a ne dividendi. Transferi prema penzionom fondu koji se odnose na izmirenje dugova po osnovu neplaćenih penzionih doprinosa nevladinih organa (neplaćeni doprinosi) će se knjižiti kao (i) kapitalni transferi i (ii) na osnovu novčanog toka.

A. Donje granice za neto pozajmljivanje (i) Institucija Bosne i Hercegovine, (ii) centralne vlade Federacije Bosne i Hercegovine, i (iii) centralne vlade Republike Srpske (kriteriji izvršenja)

Definicije

4. Institucije Bosne i Hercegovine obuhvataju sve potrošačke jedinice na njenom budžetu. Centralna vlada Federacije Bosne i Hercegovine definisana je tako da obuhvata sve potrošačke jedinice na njenom budžetu, bilo da su te jedinice u trezorskom sistemu ili ne, te operacije finansirane sa računa posebnih namjena (escrow). Centralna vlada Republike Srpske obuhvata sve potrošačke jedinice na njenom budžetu, bilo da su te jedinice (u potpunosti ili djelimično) u trezorskom sistemu, i operacije finansirane sa računa posebnih namjena (escrow).

5. Neto pozajmljivanje se definiše kao prihodi minus rashodi.

Primjena kriterija izvršenja

6. Ciljevi programa prate se ponaosob i na kvartalnoj osnovi kroz odgovarajuće obračunske bilanse i mjere kao kumulativna promjena u odnosu na nivo evidentiran na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine.
7. U svrhe praćenja programa, pridržavanje donjih granica neto pozajmljivanja nalaže da se svaka od tri gore definisane granice posmatra posebno.

Korektori kriterija izvršenja

8. Definicija neto pozajmljivanja ne obuhvata potrošnju na investicijske projekte koje finansiraju strani zvanični kreditori, bilo putem kredita ili grantova.

Uslovi izvještavanja

9. Podatke o kvartalnom izvršenju, uključujući prihode, rashode i finansiranje, dostavljaju ministarstva finansija Institucija BiH i oba entiteta najkasnije u roku od pet sedmica po isteku svakog kvartala (šest sedmica za godišnji izvještaj).

B. Gornje granice za ugovaranje i izdavanje garancija za novo nekoncesiono kratkoročno zaduživanje Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske i CBBH u inostranstvu (kriteriji izvršenja)

Definicije

10. **Definicija duga.** Izraz "**dug**" definiše se tako da obuhvata sve tekuće obaveze prema nerezidentima koje su stvorene na osnovu ugovornog odnosa putem davanja vrijednosti u obliku aktive (uključujući valutu) ili usluga, i koje nalažu da Institucije Bosne i Hercegovine, generalne vlade Federacije i Republike Srpske ili CBBH izvrše jednu ili više budućih i blagovremenih plaćanja u obliku aktive (uključujući valutu) kako bi otplatile obaveze po osnovu glavnice i/ili kamate koje proizlaze iz ugovora¹ („Tačka 8, Smjernice o uslovima u pogledu javnog duga u okviru Fondovih aranžmana, Odluka Izvršnog odbora br. 15688-(14/107), usvojena 05. 12. 2014.). U stvari, svi instrumenti koji dijele karakteristike duga kako je gore opisan (uključujući pozajmice, kredite i zajmove od strane dobavljača) obuhvaćeni su definicijom.

11. **Novi nekoncesioni inostrani dug** obuhvata sav dug (kako je gore definisan) ugovoren ili garantiran od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske ili CBBH u periodu trajanja programa koji nije uzet pod koncesionim uslovima.

¹ Vidi „Debt Limits in Fund-Supported Programs –Proposed New Guidelines 6230-(79/140)“ [Debt Limits in Fund-Supported Programs—Proposed New Guidelines 6230-\(79/140\)](#)

12. **Koncesioni krediti** se definišu kao krediti sa elementom bespovratnih sredstava od najmanje 35 procenata vrijednosti kredita po diskontnim stopama u datoj valuti na osnovu komercijalnih kamatnih stopa OECD-a (CIRRS). Kod kratkoročnih kredita, primjenjuju se prosječni CIRR iz prethodnog šestomjesečnog perioda (plus marža od 0,75 procenata).

13. **Kratkoročni inostrani dug** je inostrani dug, ugovoren ili garantiran, sa prvobitnim dospjećem do godinu dana i godinu dana.

Primjena kriterija izvršenja

14. Nulti limit na ugovaranje ili garantovanje novog nekoncesionog kratkoročnog inostranog duga primjenjuje se na obaveze Institucija Bosne i Hercegovine, generalne vlade Federacije i Republike Srpske i CBBH. Ovi kriterije mjeri se kvartalno na osnovu podataka na kraju kvartala.

Uslovi izvještavanja

15. Podatke o novim ugovorenim ili garantiranim nekoncesionim kratkoročnim inostranim dugovima dostavljaju kvartalno ministarstva finansija Institucija BiH i dva entiteta kao i CBBH, u roku od šest sedmica po isteku svakog kvartala.

C. Gornje granice za akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu vanjskih plaćanja od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske i CBBH (kriteriji izvršenja)

Definicije

16. **Neizmirene obaveze po osnovu vanjskih plaćanja** definišu se kao neizmireno servisiranje duga nastalo iz obaveza po osnovu duga (kako je gore navedeno) koji su direktno ili indirektno uzele ili garantirale Institucije Bosne i Hercegovine, generalne vlade Federacije i Republike Srpske i CBBH, osim duga koji je predmet reprograma ili restrukturiranja.

Primjena kriterija izvršenja

17. Nulti limiti na akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu inostranih plaćanja primjenjuju se na promjenu stanja dospjelih plaćanja kod srednjoročnog i dugoročnog duga ugovorenog ili garantiranog od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske ili CBBH. Ovi kriteriji se primjenjuju na kontinuiranoj osnovi.

18. Limit na promjenu neizmirenih obaveza po osnovu inostranih plaćanja takođe se primjenjuje na promjenu stanja neizmirenih plaćanja kod kratkoročnog duga u konvertibilnim valutama uz prvobitno dospjeće do godinu dana i godinu dana.

19. Prema programu, postoje nulti limiti na akumuliranje novih neizmirenih obaveza po osnovu vanjskih plaćanja.

Uslovi izvještavanja

20. Ministarstva finansija Institucija BiH i dva entiteta kao i CBBH će odmah obavijestiti osoblje Fonda o bilo kakvom akumuliranju novih neizmirenih obaveza po osnovu servisa inostranog duga.

D. Gornja granica na transfere i kredite Centralne banke Bosne i Hercegovine prema javnom sektoru (kontinuirani kriterij izvršenja)

Definicije

21. Transferi i krediti Centralne CBBH prema javnom sektoru se definišu kao transferi i plaćanja od strane CBBH prema generalnoj vladi te kao neizmirena potraživanja CBBH od generalne vlade, uključujući prekoračenja, direktne kredite i vladine vrijednosne papire.

Primjena kriterija izvršenja

22. Nulti limit se primjenjuje na kumulativni iznos transfera i kredita od CBBH prema javnom sektoru od početka godine. Ovaj kriterij se primjenjuje na kontinuiranoj osnovi.

Izvještavanja

23. CBBH će na mjesečnoj osnovi dostavljati podatke Fondu sa kašnjenjem ne dužim od 14 radnih dana.

Korektor

24. Gornja granica na transfere i kredite CBBH prema javnom sektoru ne obuhvata transfere godišnjeg neto profita CBBH institucijama zaduženim za budžet BiH u periodu od četiri mjeseca nakon kraja finansijske godine CBBH, kako je propisano u članu 27 Zakona o CBBH.

E. Gornje granice na tekuće rashode Institucija Bosne i Hercegovine, i centralnih vlada Federacije BiH i Republike Srpske (indikativni ciljevi)

Definicija

25. Tekući rashodi Institucija Bosne i Hercegovine i centralnih vlada Federacije BiH i

Republike Srpske se definišu kao zbir iznosa za plate i nakande uposlenim, izdataka za robe i usluge, socijalnih davanja, kamata, subvencija, transfera drugim jedinicama generalne vlade i ostalih rashoda.

Primjena indikativnih ciljeva

26. Gornje granice na tekuće rashode Institucija Bosne i Hercegovine, i centralnih vlada Federacije BiH i Republike Srpske će se mjeriti kvartalno na osnovu kumulativnih iznosa u KM obračunatim na kraju kvartala.

27. U svrhu praćenja programa, ako na kraju bilo kojeg kvartala kumulativni iznos tekućih rashoda u KM od početka godine premaši odgovarajuće gornje granice, smatraće se da indikativni ciljevi nisu ispunjeni.

28. Pridržavanje tri gore definisane gornje granice na tekuće rashode nalaže da se svaka od tri gornje granice posmatra posebno.

Uslovi izvještavanja

29. Podaci o tekućim rashodima Institucija Bosne i Hercegovine i centralnih vlada Federacije i Republike Srpske će se nalaziti u kvartalnim izvještajima o izvršenju budžeta centralnih vlada, i dostavljat će ih relevantna ministarstva finansija najkasnije u roku od pet sedmica po isteku svakog kvartala (šest sedmica za godišnji izvještaj).

Korektori

30. Gornje granice indikativnih ciljeva ne obuhvataju capitalne transfere koji su namjenjeni za finansiranje konkretnih projekata izgradnje autocesta u Federaciji.

F. Gornje granice na akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu domaćih plaćanja od strane Institucija Bosne i Hercegovine, generalnih vlada Federacije i Republike Srpske i CBBH (indikativni ciljevi)

Definicija

31. Indikativni ciljevi postavljen na ukupni iznos neizmirenih obaveza po osnovu domaćih plaćanja podrazumjevaju nulti limit na povećanje u ukupnom iznosu neizmirenih obaveza u poređenju sa istim na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine. Ukupni iznos neizmirenih obaveza se definiše kao zbir obaveza za plaćanje (obaveze) po osnovu svake rashodovne stavke i ne smatraju se spornim, a koje su dospjele a nisu plaćene u periodu propisanim ugovorom ili zakonom. One mogu nastati na bilo kojoj stavki rashoda, uključujući transfere, servisiranje duga, plaće, penzije, plaćanja za energiju, i robu i usluge. Neizmirene obaveze po osnovu plaćanja za

međuvladine transfere (npr. transferi između centralnih vlada entiteta i vlada lokalnih zajednica, i vanbudžetskih fondova) ne uključuju se u ukupni iznos neizmirenih obaveza. Neizmirene obaveze po osnovu sudskih presuda takođe se ne uključuju u ukupni iznos neizmirenih obaveza.

Primjena indikativnih ciljeva

32. Nulti limiti na akumuliranje neizmirenih obaveza po osnovu domaćih plaćanja se primjenjuju na obaveze Institucija Bosne i Hercegovine i generalnih vlada Federacije i Republike Srpske. Ovaj cilj će se mjeriti kvartalno na osnovu podataka na kraju svakog kvartala. Dakle, ako na kraju bilo kojeg kvartala jedna od tri vlade prekorači nulti limit za promjenu u ukupnom iznosu svojih neizmirenih obaveza u odnosu na ukupni iznos istih iste vlade na dan 31. decembra/prosinca prethodne godine, smatraće se da indikativni cilj nije ispunjen.

Uslovi izvještavanja

33. Ministarstva finansija Institucija Bosne i Hercegovine i entiteta će dostavljati podatke o neizmirenim obavezama po osnovu domaćih plaćanja na kvartalnoj osnovi najkasnije u roku od pet sedmica od isteka svakog kvartala. Odvojeno, raspoloživi podaci u pogledu neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda će se dostavljati prema istom rasporedu.

G. Donja granica za neto pozajmljivanje generalne vlade Bosne i Hercegovine (indikativni cilj)

Definicije

34. **Generalna vlada Bosne i Hercegovine** je definisana tako da obuhvata Institucije Bosne i Hercegovine i generalne vlade entiteta Federacije Bosne i Hercegovine (Federacija), entiteta Republike Srpske (RS) i Distrikta Brčko. *Generalna vlada Federacije* obuhvata centralnu vladu, kantonalne vlade, općinske vlade, federalne i kantonalne vanbudžetske fondove i JP „Ceste FBiH“ i JP „Autoceste FBiH“. *Generalna vlada RS* obuhvata centralnu vladu, opštinske vlade, vanbudžetske fondove i JP „Putevi“ i „Autoputevi“. *Distrikt Brčko* obuhvata centralnu vladu sa svim potrošačkim jedinicama na njegovom budžetu i vanbudžetske fondove. Vanbudžetski fondovi obuhvataju, ali se ne ograničavaju samo na fondove penzijskog osiguranja, fondove zdravstvenog osiguranja, fondove za zapošljavanje i fondove dječije zaštite. Svaki novi budžetski ili vanbudžetski fond koji se osnuje u toku perioda trajanja programa također spada pod definiciju generalne vlade. Organi vlasti BiH će obavijestiti osoblje MMF-a o svakom novom fondu koji bude osnovan. Svaki fond koji koristi javna sredstva, a koji nije obuhvaćen navedenim definicijama, automatski će se pripisati jednoj od entitetskih generalnih vlada ili Institucijama Bosne i Hercegovine. Organi vlasti BiH odmah će obavijestiti osoblje MMF-a o postojanju svakog takvog fonda.

35. Neto pozajmljivanje generalne vlade Bosne i Hercegovine definiše se kao prihod minus rashod. Donja granica za neto pozajmljivanje generalne vlade Bosne i Hercegovine će se definisati, za svaki datum testiranja, kao kumulativna promjena sa nivoa od 31. decembra/prosinca prethodne godine.

Korektori indikativnog cilja

36. Definicija neto pozajmljivanja ne obuhvata potrošnju na investicijske projekte koje finansiraju inostrani zvanični kreditori putem kredita ili grantova.

Uslovi izvještavanja

37. Podatke o kvartalnom izvršenju generalne vlade, uključujući prihode, rashode i finansiranje, dostavljaju ministarstva finansija dva entiteta i Distrikta Brčko najkasnije u roku od šest sedmica po isteku svakog kvartala. Podatke o kvartalnom izvršenju generalne vlade BiH, uključujući prihode, rashode i finansiranje, dostavlja [Jedinica za makroekonomsku analizu] najkasnije u roku od šest sedmica po isteku svakog kvartala.

H. Donja granica za bruto prihoda koje prikuplja Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje (UINO) Bosne i Hercegovine (indikativni cilj)

Definicija

38. Bruto prihodi koje prikuplja Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje se definišu kao zbir prihoda prikupljenih po osnovu (i) poreza na dodanu vrijednost; (ii) carina, naknada po osnovu carinske deklaracije i ostalih dažbina; (iii) akciza na uvezenu robu; (iv) akciza na domaću robu; (v) putarina na naftne derivate; (vi) ostalih prihoda i naknada; (vii) poreza na promet; i (viii) neklasifikovanih prihoda. Bruto naplata prihoda se za svaki datum testiranja definiše kao kumulativni zbir bruto prihoda naplaćenih od početka tekuće godine.

Primjena indikativnog cilja

39. Gornja granica za bruto prihode koje prikuplja UINO će se mjeriti kvartalno na osnovu kumulativnih podataka na kraju kvartala. Dakle, ako na kraju bilo kojeg kvartala kumulativni iznos bruto prihoda naplaćenih od početka tekuće godine bude ispod odgovarajuće donje granice, smatraće se da indikativni cilj nije ispunjen.

Uslovi izvještavanja

40. Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje će dostavljati podatke o bruto i neto naplati prihoda na mjesečnoj osnovi, u roku od dvije sedmice od kraja svakog mjeseca.

II. OSTALE OBAVEZE DOSTAVLJANJA PODATAKA

41. Organi vlasti Bosne i Hercegovine dostavljaju Fondu sljedeće podatke u vremenskim rokovima koji su dole navedeni (Tabela 3). Pored toga, organi vlasti će dostavljati, najkasnije u četvrtoj sedmici svakog kvartala, pregled ključnih odluka iz domena makroekonomske politike koje su donesene u prethodnom kvartalu; pregled regulatornih promjena u domenu bankarstva i finansijskog sektora, dostavlja sve izmjene u budžetima entiteta i Institucija BiH u roku od jedne sedmice po usvajanju od strane relevantne vlade.

42. Sve izmjene ranijih podataka koji su dostavljeni Fondu dostavljaju se Fondu odmah, zajedno sa potrebnim obrazloženjem. Svi podaci se dostavljaju u elektronskom obliku.

43. Sve veličine koje su predmet kriterija izvršenja ili indikativnih ciljeva dostavljaju se izražene u milionima konvertibilnih maraka (KM).

44. Organi vlasti Bosne i Hercegovine blagovremeno dostavljaju Fondu sve dodatne informacije na zahtjev Fonda, a u vezi sa praćenjem izvršenja na osnovu programa.

Tabela 3. Bosna i Hercegovina: Obaveze po osnovu izvještavanja o podacima u okviru EFF za 2016.-2020. godinu			
Podaci	Učestalost	Frekvencnost izvještavanja	Rokovi za dostavljanje podataka
I Dnevno izvještavanje o podacima	Dnevno	Sedmično	Najkasnije 14 radnih dana po isteku svake sedmice, osim ako nije drugacije naznačeno.
Bruto devizne rezerve			
Kupovina i prodaja deviza CBBH			
II Mjesečno izvještavanje o podacima	Mjesečno	Mjesečno	Najkasnije 4 sedmice po isteku svakog mjeseca, osim ako nije drugacije naznačeno.
Finansijski sektor			
Bilans stanja CBBH			
Pregled komercijalnih banaka i monetarni pregled			
Ponderirane prosječne kamatne stope po bankama i po vrsti kredita			
Krediti od strane bankarskog sektora generalnoj vladi (po nivou vlasti)			
Depoziti vlade u bankarskom sektoru			
Vladine finansije			
Prihodi UIO			
			Najkasnije 5 sedmice 1/
Servisiranje duga			
Novi vanjski krediti koje su vlade ugovorile ili garantirale			
III Kvartalno izvještavanje o podacima	Kvartalno	Kvartalno	
Finansijski sektor			
Bankarska supervizija: pokazatelji finansijske stabilnosti			Najkasnije 6 sedmice 2/
Bankarska supervizija: bilans stanja komercijalnih banaka (po bankama), bilans uspjeha komercijalnih banaka i prudencijalni podaci o kvalitetu kredita, likvidnosti i izloženosti. ¹			Najkasnije 8 sedmice
Vladine finansije			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za Institucije BiH, centralne vlade entiteta, opštine (u oba entiteta), i kantone (u Federaciji) te Distrikt Brčko.			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za JP Ceste FBiH, JP Autoceste FBiH, JP Putevi RS i JP Auto putevi RS.			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju za vanbudžetske fondove u FBiH, RS i Distriktu Brčko			
Podaci o prihodima, rashodima i finansiranju konsolidovano za generalne vlade BiH, konsolidovano za generalnu vladu FBiH, konsolidovano za generalnu vladu RS.			
Ukupni iznos dospjelih, neizmirenih obaveza na kraju perioda, te razlika stanja gotovinska/obračunska osnova za vrijeme referentnog perioda, po kreditoru i vrsti rashoda (plate, socijalna davanja, penzije, materijalni troškovi, itd.)			
Podacio o prilivima na i odlivima sa escrow računa (FBiH, RS)			
Servisiranje duga			
Projekcije servisiranja vanjskog duga za tekuću godinu; ukupno, po kreditoru, po nivou vlasti, i u originalnoj valuti			
Pregled vladinih garancija za domaće kredite koje su ugovorila javna i privatna preduzeća.			
Pregled novih vladinih kratkoročnih stranih kredita i stepen koncesionalnosti (element granta); ukupno, po kreditoru, po namjeni (projekt/podrška budžetu), originalnoj valuti i otplatnom periodu			
Servisiranje vanjskog duga (kamata, otplata glavnice), po nivou vlasti			
Pregled povlačenja stranih kredita i grantova, po kreditoru, po nivou vlasti, po namjeni (projekt/podrška budžetu) i originalnoj valuti			
Ukupni iznos vanjskog duga za javni sektor i bankarski sektor.			
Ukupni iznos neotplaćenog unutrašnjeg duga (po nivou vlasti, vrsti obaveze te nosicu duga (bankarski i nebankarski sektor)); projektovane otplate kamate i amortizacije po osnovu unutrašnjeg duga (po nivou vlasti, vrsti obaveze i nosicu duga).			
1/ Najkasnije 6 sedmica za godišnje podatke			
2/ Najkasnije 10 sedmica za godišnje podatke			